

Lietuvos mokslų akademijos

2022 metų
veiklos ataskaita

LUX ET VERITAS

Lietuvos mokslų akademijos 2022 metų veiklos ataskaita

Turinys

Akademijos statusas, misija ir struktūra 7

LMA narių visuotiniai susirinkimai 9

Prezidiumo ir prezidento veikla 19

Prezidiumo veikla 19

Prezidento veikla 21

MOKSLŲ GRINDŽIAMOS IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS 25

LMA rezoliucijos ir siūlymai 27

Tarptautinių asociacijų, kurių narė yra LMA, pareiškimai,
mokslinės analizės ir rekomendacijos 34

LMA MOKSLŲ SKYRIŲ VEIKLA 35

Humanitarinių ir socialinių mokslų skyrius 37

Matematikos, fizikos ir chemijos mokslų skyrius 44

Biologijos, medicinos ir geomokslų skyrius 52

Žemės ūkio ir miškų mokslų skyrius 59

Technikos mokslų skyrius 66

MOKSLINĖS VEIKLOS KOORDINAVIMAS IR SKATINIMAS 73

Su CERN susijusių veiklų koordinavimas 75

Tarptautiniai LMA ryšiai 77

Ryšiai su tarptautinėmis organizacijomis, kurių narė yra LMA 79

Ryšiai su tarpakademinių mokslinių mainų partneriais 81

LMA vardinės premijos 83

Jaunųjų mokslininkų ir studentų mokslinės veiklos skatinimas 87

LMA PADALINIŲ IR ĮSTAIGŲ VEIKLA 91

LMA Jaunoji akademija **93**

Leidybos skyrius **98**

Skyrius „Mokslininkų rūmai“ **102**

ES struktūrinių fondų paramos projektų valdymo grupė **107**

LMA Vrublevskių biblioteka **110**

FINANSAI 117

LMA biudžetinių lėšų panaudojimas programai „Mokslinių tyrimų plėtojimas bei jų rezultatų panaudojimo efektyvumo didinimas“ vykdyti 2022 m. **119**

Kitų institucijos lėšų panaudojimas **120**

PRIEDAI 121

1 PRIEDAS. LMA ir Jaunosios akademijos narių apdovanojimai ir pripažinimas **123**

2 PRIEDAS. LMA narių veiklos rezultatai, leidybinė mokslo žinių sklaida **125**

I lentelė. LMA narių tiriamųjų ir mokslo populiarinimo darbų skaičius 2022 m., narių pripažinimas **125**

II lentelė. Informacija apie LMA leidžiamus periodinius mokslo žurnalus **126**

3 PRIEDAS. Lietuvos mokslų akademijos narių sąrašas. 2022 m. gruodžio 31 d. **127**

4 PRIEDAS. LMA ir su partneriais organizuoti 2022 metų renginiai **130**

5 PRIEDAS. Naudoti sutrumpinimai **136**

Akademijos statusas, misija ir struktūra

LIETUVOS MOKSLŲ AKADEMIJA (toliau – LMA) yra žymiausias Lietuvos ir savo veikla su Lietuva susijusius užsienio mokslininkus jungianti valstybės biudžetinė įstaiga, kurios savininkė yra valstybė. Lietuvos Respublikos Seimas yra valstybės, kaip LMA savininkės, teisės ir pareigos įgyvendinanti institucija. LMA veikia vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos įstatymais, LMA statutu (toliau – Statutas) ir kitais teisės aktais. Remiantis Lietuvos Respublikos Mokslo ir studijų įstatymu (Žin., 2009, Nr. 54-2140), pakeistas ir LMA narių visuotinio susirinkimo patvirtintas Statutas (nauja redakcija) patvirtintas Seimo 2011 m. gegužės 19 d. nutarimu Nr. XI-1397 (Žin., 2011, Nr. 66-3101) ir papildytas 2017 m. birželio 6 d. nutarimu Nr. XIII-419, 2017-06-06 (TAR 2017-06-13, 09950).

Mokslų akademijos misija – sutelkus iškilus mokslininkus, inicijuoti veiklas, kurios stiprintų Lietuvos gerovę, prisidėtų prie mokslo, socialinės, kultūrinės ir ekonominės krašto plėtros. Įgyvendindama savo misiją, LMA siekia šių svarbiausių strateginių tikslų:

1) nuosekliai skatinti aukštą mokslinių tyrimų ir studijų lygį, ypač daug dėmesio skiriant svarbiausiems Lietuvos mokslo, kultūros, kalbos, ūkio ir socialinės pažangos klausimams atsižvelgiant į pasaulio mokslo tendencijas;

2) ugdyti visuomenės kritinį mokslinį mąstymą;

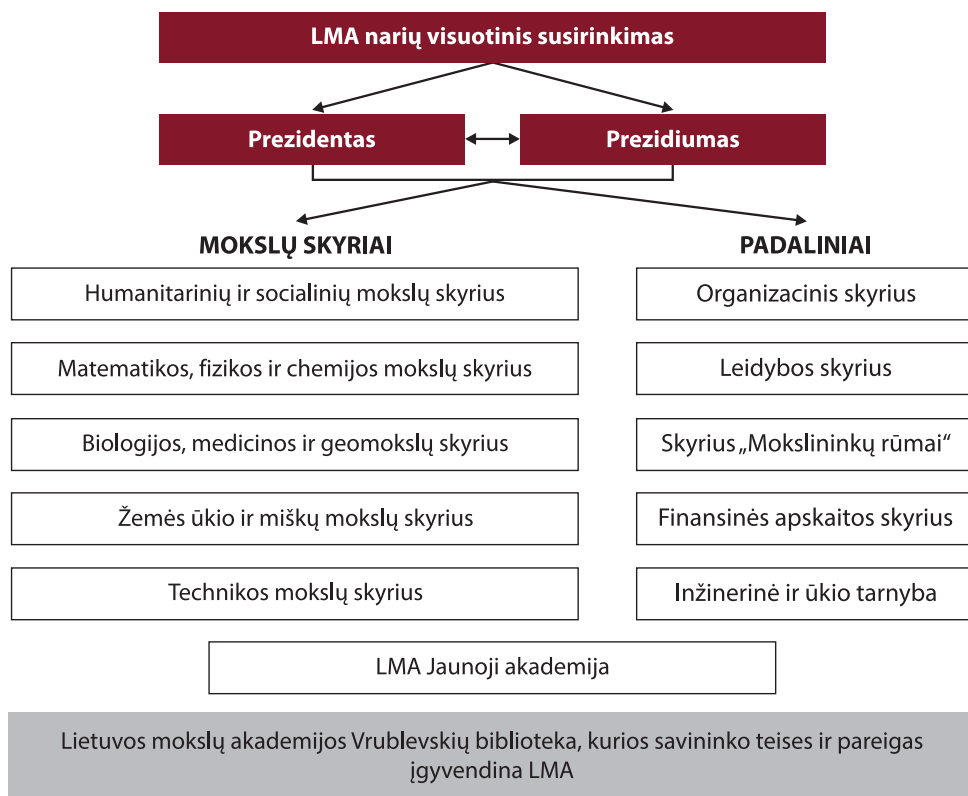
3) puoselėti mokslo ir akademinę laisvę, mokslinių tyrimų etiką.

Penki LMA veikiantys mokslų skyriai, jų nariai įgyvendina šią misiją pasitelkdami savo mokslinę ir praktinę kompetenciją.

Aukščiausias Mokslų akademijos kolegialus savivaldos organas yra jos narių visuotinis susirinkimas. LMA veikia tarp narių visuotinių susirinkimų vadovauja Mokslų akademijos prezidentas ir prezidiumas. LMA turi mokslų skyrius ir administraciją (pav. 8 p.). Mokslų skyrių skaičių ir vidinę struktūrą nustato LMA narių visuotinis susirinkimas.

Mokslų akademijos nariai yra akademikai, jie yra tikrieji nariai, nariai emeritai ir užsienio nariai. Kiekvienas LMA narys kartu yra ir kurio nors LMA mokslų skyriaus narys. Nariai renkami iki gyvos galvos. Mokslų akademijos tikrieji nariai tampa nariais emeritais, kai jiems sukanka 75 metai. Mokslų akademijos tikrųjų narių skaičius – ne daugiau kaip 120. Narių emeritų ir užsienio narių skaičius nerišojamas. 2022 m. pabaigoje LMA buvo 109 tikrieji nariai, 55 nariai emeritai ir 59 užsienio nariai. LMA narių sąrašas pateiktas 3 priede.

LMA veikia nuo 2018 m. įkurta Jaunoji akademija (LMAJA), į kurią LMA nariai kasmet

Pav. Lietuvos mokslų akademijos struktūra.

išrenka 10 šalies jaunų – iki 40 metų amžiaus – mokslininkų ketverių metų kadencijai. 2022 metais kadenciją baigė 8 jaunieji akademikai¹, jie tapo LMAJA alumnais. LMAJA vadovauja jos pirmininkas ir vicepirmininkas bei renkamas biuras. LMAJA veikia vadovaudamasi LMA narių visuotinio susirinkimo tvirtinamais nuostatais. 2022 m. pabaigoje LMAJA buvo 40 jaunųjų akademikų.

LMA prezidiumas 2022 m. sausio 11 d. posėdyje svarstė ir prezidentas įsakymu patvirtino 2022 m. pareigybių sąrašą – 55 pareigybes,

63 darbo vietas (etatus). 2022 m. gruodžio 31 d. buvo užimtos 59 LMA darbo vietos (etatai). LMA vadovybėje dirbo 6 darbuotojai – LMA prezidentas, viceprezidentas ir administracijos darbuotojai; 5 mokslo skyriuose – 10 darbuotojų; Finansinės apskaitos skyriuje – 3 darbuotojai; Organizaciniame skyriuje – 10, skyriuje „Mokslininkų rūmai“ – 2, Leidybos skyriuje – 10, LMA Jaunojoje akademijoje – 2, Inžinerinėje ir ūkio tarnyboje – 11, ES struktūrinių fondų paramos projektų valdymo grupėje – 3 darbuotojai.

¹ Šviesaus atminimo Jurga Miliauskienė mirė kadencijos pabaigoje.

LMA narių visuotiniai susirinkimai

☉ BALANDŽIO 12 d. įvyko ataskaitinis Lietuvos mokslų akademijos narių visuotinis susirinkimas. Renginio pradžioje susirinkusieji tylos minute pagerbė akademiko Vincento Dienio atminimą.

Buvo apdovanoti LMA vardinių premijų laureatai. Kazimiero Būgos (kalbotyra) premija įvertintas akad. Bonifacas Stundžia už fundamentalius baltistikos tyrimus ir Kazimiero Būgos tradicijų nuoseklią tęsą; Juozo Matulio (chemija) premija skirta prof. Sigitui Tumkevičiui už mokslo darbą „Funkcinių heterociklinių organinių medžiagų kūrimas, sintezės metodų vystymas, savybių tyrimas ir taikymas“; Adolfo Jucio (teorinė fizika) premija skirta prof. Gediminui Gaigalui už mokslo darbą „Antrinis kvantavimas ir papildomos simetrijos atomo fizikoje: teorija ir praktinis pritaikymas“, o Kazimiero Baršausko (elektronika ir elektrotechnika) premija – dr. Alvydui Lisauskui ir dr. Kęstučiui Ikamui už mokslo darbą „Terahercų elektronika: plazminių bangų pritaikymas puslaidininkinių įtaisų veikimui virš ribinių dažnių“.

Susirinkimą pratęsė Jaunųjų mokslininkų ir doktorantų geriausių mokslo darbų konkursų laureatų apdovanojimai. LMA prezidiumo nutarimą dėl 2021 metų LMA Jaunųjų mokslininkų ir doktorantų geriausių mokslinių darbų

konkurso laimėtojų perskaitė LMA viceprezidentas Zenonas Dabkevičius.

LMA prezidentas Jūras Banys pranešė apie skirtą 2021 m. LMA Teodoro Grotuso fondo stipendijos diplomą, kurį KTU doktorantei Šarūnei Daškevičiūtei-Gegužienei įteikė fondo pirmininkas akad. Aivaras Kareiva. Įteikus šiuos apdovanojimus, įvyko dar viena ceremonija – Valstybinės lietuvių kalbos komisijos (VLKK) apdovanojimai, kurie tradiciškai skiriami sklandžiausia lietuvių kalba parašytų LMA konkursams teiktų darbų autoriams. VLKK pirmininkas Audrys Antanaitis pasidžiaugė, kad jam smagu liudyti LMA pagarbą ir meilę gimtajai kalbai. Kazimiero Būgos premijos laureatui akad. B. Stundžiai VLKK pirmininkas įteikė atminimo dovaną, tada paskelbė šių metų prizininkus, kuriais pripažinti dr. Mindaugas Pranskūnas (LSMU) už mokslo darbą „Osteoplastinių medžiagų savybių gerinimas impregnuojant jas skirtingos diferenciacijos osteoblastų sekretumu“ ir dr. Edgaras Ščiglinskas (VDU) už mokslo darbą „Žmogaus reakcijos į kintamą virtualųjį trimatį veidą identifikavimas ir valdymas panaudojant prognozuojančius modelius“.

LMA 2021 metų veiklos ataskaitą susirinkusiesiems pristatė LMA prezidentas J. Banys. Jis priminė, kad tais metais įvyko penki visuotiniai LMA narių susirinkimai. LMA nariai dalyvavo

tarptautinių asociacijų, kurių narė yra LMA, veikloje. Pandemija paskatino ir inovatyvių renginių atsiradimą. Vienas tokių – nuotolinis Biologijos, medicinos ir geomokslų skyriaus narių susitikimas su užsienio nariais, siekiant užmegzti glaudesnę bendradarbiavimą, sužinoti apie jų veiklą. Akademijos vadovai buvo susitikę su užsienio ambasadų, kitų mokslų akademijų atstovais, su Taivano delegacija. Taigi, veikla buvo įvairiapusė ir aktyvi.

Visuotinio susirinkimo pabaigoje buvo balsuojama dėl 2021 m. LMA veiklos ataskaitos ir biudžetinių lėšų panaudojimo ataskaitos tvirtinimo. Paskui balsuota dėl LMA vykdomos programos „Mokslinių tyrimų plėtojimas bei jų rezultatų panaudojimo efektyvumo didinimas“ 2022 m. sąmatos. Abu nutarimai priimti bendru sutarimu.

☉ BIRŽELIO 21 d. įvyko antrasis 2022 m. LMA narių visuotinis susirinkimas. Renginio pradžioje tylos minute buvo pagerbtas akademijos užsienio narių Romualdo Viskantos, Vytauto (Victor) Klemo, nario emerito Algio Petro Piskarsko atminimas.

LMA prezidentas J. Banys įžanginėje kalboje apžvelgė pirmojo pusmečio įvykius. Svarbiausi jų: akademijoje įteiktos Lietuvos mokslo premijos, pagerbtos „L'Oréal Baltic“ premijų laureatės, Žemelyje LMA narių pastangomis atidengtas paminklas žymiam Lietuvos mokslininkui T. Grotusui, LMA prezidentas ir viceprezidentas dalyvavo EASAC, ALLEA posėdžiuose užsienyje. Taip pat LMA išleido monografiją ukrainiečių kalba „Літописні слов'яни передодня утворення Давньої Русі: тваринництво чи мисливство“ („Slavų kronikos Senovės Rusijos formavimosi išvakarėse: gyvulininkystė ar medžioklė“) ir perdavė karo niokojamai valstybei. LMA viena pirmųjų paskelbė ir kreipimuisi dėl

karo Ukrainoje (1, 2). Ketinama išleisti knygą apie pandemijos COVID-19 pamokas, nes šios žinios pravers ateityje. Naujų epidemijų anksčiau ar vėliau neišvengsime.

J. Banys pabrėžė, kad sėkmingai buvo parinkta šios dienos susirinkimo darbotvarkė. Mat mokslo ir verslo ryšių stiprinimas yra būtina valstybės klestėjimo sąlyga, o mūsų šalyje tokio glaudaus bendradarbiavimo dar trūksta. Tą savo metiniame pranešime Seime birželio 16 d. pažymėjo ir LR prezidentas Gitanas Nausėda: „Sveikintinu pokyčiu laikau ir jungtinės inovacijų agentūros įkūrimą. Kita vertus, jaučiu pareigą konstatuoti, kad mokslas ir verslas Lietuvoje vis dar žengia skirtingais keliais. Nesukūrus mokslo pasiekimų diegimo praktikoje sistemos, mūsų mokslininkų atradimai neperžengs kabinetų ir laboratorijų slenksčio. Taip pat noriu priminti parlamentinėms partijoms jų pažadus didinti mokslo bei eksperimentinių tyrimų finansavimą. Be papildomų finansinių išteklių bus sudėtinga stiprinti mokslo ir verslo bendradarbiavimą, tarptautiškumą, kryptingai plėsti tyrėjų kompetencijas. Esu įsitikinęs – tvirtiausiu ilgalaikiu Lietuvos pažangos, atsinaujinimo ir gerovės ramsčiu išliks mūsų švietimas.“

Apie inovacijų politikos formavimą ir įgyvendinimą Lietuvoje, pasauliniu mastu konkurencingo ir inovatyvaus verslo skatinimą šalyje mintimis pasidalijo neseniai paskirta Inovacijų agentūros direktorė Romualda Stragienė. Ji teigė, kad kelių institucijų funkcijas perėmusi agentūra sieks sinergijos ir optimizavimo. Bus dirbama vieno langelio principu, kad inovacijų valdymo procesai būtų vienoje rankose. Kadangi inovacijų politiką formuoja Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, Inovacijų agentūra yra jos rankos ir kojos. Iš esmės norima sukurti efektyvią inovacijų diegimo sistemą. Naujoji agentūra turėtų tapti įvairesnį

2022 m. balandžio 12 d. įvyko ataskaitinis Lietuvos mokslų akademijos narių visuotinis susirinkimas. LMA prezidentas Jūras Banys (kairėje) LMA atminimo medaliu apdovanojo LMA viceprezidentą Zenoną Dabkevičių.

2022 m. birželio 21 d. Lietuvos mokslų akademijos narių visuotinis susirinkimas.
Iš kairės: LMA prezidentas Jūras Banys, Inovacijų agentūros direktorė Romualda Stragienė, Lietuvos inovacijų centro Inovacijų paramos paslaugų departamento vadovas Artūras Jakubavičius ir Lietuvos mokslo tarybos pirmininkas akad. Romas Baronas.

2022 m. rugsėjo 20 d. LMA narių visuotinis susirinkimas. Iš kairės: LMA prezidentas Jūras Banys, LMA užsienio narys Ričardas Gajus Komptonas (Richard Guy Compton), Jungtinės Karalystės ambasados vadovo pavaduotoja Liusi Maizels (Lucy Maizels), LMA viceprezidentas Zenonas Dabkevičius.

2022 m. gruodžio 20 d. įvyko iškilmingas Lietuvos mokslų akademijos narių visuotinis susirinkimas, kuriame buvo įteikta Meilės Lukšienės premija. Iš kairės: konkurso komisijos pirmininkas akad. Vytautas Nekrošius, viena premijos laureačių dr. Lilija Duoblienė, švietimo, mokslo ir sporto viceministras Gintautas Jakštas ir LMA prezidentas Jūras Banys.

paslaugų platforma, kurioje verslas lengviau atras jiems patrauklias, naujas mokslo pasaulio idėjas.

Akademikas Eugenijus Arvydas Janulaitis replikavo, kad biotechnologijų ar lazerinių technologijų srityje nėra jokių problemų tarp verslo ir mokslo bendradarbiavimo. Tad iš jų ir reiktų imti pavyzdį, perimti patirtį. Akad. Vladas Algirdas Bumelis pridūrė, kad labai svarbu tiksliai apibrėžti sąvokas, suprasti, kas yra inovacijos ir kaip verslas bendradarbiaus su naująja agentūra. Antraip nesusipratimų neišvengsime. Reikia vystyti ryšį ne tarp Lietuvos mokslo ir verslo, nes nėra Lietuvos mokslo. Teisingiau būtų sakyti: tarp Lietuvos mokslo institucijų ir verslo, nes mokslas iš esmės yra tarptautinė veikla.

LMT pirmininkas akad. Romas Baronas kalbėjo apie Lietuvos mokslo tarybos misijos įgyvendinimą. Jis supažindino susirinkusiuosius su LMT struktūros ir funkcijų pokyčiais. Tarp svarbiausių – prie LMT prijungiama Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūros (MITA) darbuotojų dalis. Taip pat įkurtas naujas Mokslo ir studijų politikos ekspertų komitetas. R. Baronas pabrėžė, kad jo vadovaujamos institucijos specialistai teiks siūlymus dėl mokslo tyrimais grįstų inovacijų finansavimo ir vystymo. Čia pabrėžiamas mokslo aspektas, nes į LMT kreipiasi mokslininkai, o į inovacijų agentūrą – verslo atstovai.

Pranešimą apie naujausius Lietuvos mokslo ir studijų sistemos pokyčius perskaitė LRS Švietimo ir mokslo komiteto pirmininkas akad. Artūras Žukauskas. Jo žodžiais tariant, pagaliau pavyko sutvarkyti mokslo ir švietimo institucijų finansavimo struktūrą, sudarytą iš trijų blokų: bazinio, skatinamojo ir strateginio finansavimo. Valstybės finansavimas mokslui, technologijoms ir eksperimentinei plėtrai (MTEP) išaugo 30 proc. Tačiau siekiama padidinti šį

finansavimą iki 0,75–1 proc. bendrojo vidaus produkto (BVP).

Didžiausia artimiausios ateities problema išlieka studijų kokybės klausimas. Ją bus bandoma spręsti visų pirma griežtinant stojančiųjų atranką. Kitas aspektas – studijų finansavimo pokyčiai. Atsiranda finansavimas ir studijų kokybei gerinti. Taip pat įteisinamas studentų „nubyrėjimas“, kad aukštųjų mokyklų finansavimas išliktų stabilus. Trečia, bus atsižvelgiama į studentų socialinę sudėtį, kad ji atitiktų visuomenės struktūrą. Tai leistų į aukštąsias mokyklas pritraukti daugiau talentingų, motyvuotų studentų iš įvairių šalies regionų, kurie dėl finansinių ar kitų priežasčių iki šiol nesirinkdavo tokių studijų. O socialinės dimensijos plėtra reiškia, kad ketinama į valstybės finansuojamas vietas priimti iki 10 proc. studentų ne tik pagal balus, bet ir atsižvelgiant į kitas jų patirtis (darbo stažą, savanorišką veiklą ir pan.). Galiausiai akad. A. Žukauskas pažymėjo, kad sprendžiama ir tyrėjo karjeros problema, taikant Europos šalyse pasiteisinusius modelius. Bus atsisakoma terminuotų sutarčių. Pakaks vienos, sudaromos pirmiems penkeriems metams. Atsiras tyrėjų keturių kompetencijų pakopos, bus įteisinti tyrėjai praktikai, o tai leis studentams studijuojant įsidarbinti, įgyti praktinių darbo mokslo laboratorijose įgūdžių. Šie pokyčiai jau seniai buvo pribrendę, tad labai gerai, kad partijoms pavyko sutarti dėl esminių studijų ir mokslo reformos kryptių.

Siekiant didinti valstybės konkurencingumą, būtina kuo efektyviau mokslo idėjas versti inovatyviais produktais. Pastaruoju metu pastebima konkurencija tarp valstybių, todėl ir Lietuva turi spartinti šį procesą. Apie mokslo ir verslo bendradarbiavimą savo pranešime kalbėjo Lietuvos inovacijų centro Inovacijų paramos paslaugų departamento vadovas Artūras

Jakubavičius. Jis priminė susirinkusiesiems, kad mokslas irgi yra verslas, gaminantis žinias. Tik reikia mokėti jas parduoti globalioje rinkoje, kurioje pastaruoju metu vyrauja trys ekonomikos tendencijos: skaitmeninė, žiedinė („žaliojo kurso“) ir sidabrinė. Visos jos pagrįstos objektyviais poreikiais, tokiais kaip būtinybė mažinti aplinkos taršą ir klimato kaitą, kuo efektyviau naudojant gamtinius išteklius, arba didinti gamybos našumą, atsižvelgiant į gyventojų senėjimą ir su tuo susijusį darbo jėgos trūkumą. Verslas iš tiesų galėtų glaudžiau bendradarbiauti su mokslininkais, nes inovacijų poreikis, ypač šiose srityse, sparčiai auga. Bet gal trūksta pasiūlos? Matyt, mokslo institucijoms reikėtų išradingiau ir efektyviau, padedant kad ir naujai inovacijų agentūrai, pardavinėti ar siūlyti savo produkciją. Tačiau A. Jakubavičius atkreipė dėmesį, kad, nors ir turime visus būtinus inovacijų skatinimo sistemos elementus, ryšiai tarp jų vis dėlto nėra susiformavę. O tai gyvybiškai svarbu.

Šiai minčiai pritarė ir akademikas Gintautas Žintelis, nurodydamas chaosą, stebėtą Seimo Ateities komiteto posėdžiuose. Jam irgi kelia nuostabą toks nesugebėjimas suvienyti jėgas ir interesus, veikti darniai ir efektyviai.

Pranešimus ir diskusiją puikiai apibendrino Lietuvos darbdavių konfederacijos prezidentas Danukas Arlauskas, pacitavęs Stivą Džobsą (Steve Jobs), kuris teigė, kad išliks verslai, dirbantys meno ir technologijų sankirtoje. Kadangi inovacijos, naujos idėjos dažniausia gimsta įvairių sričių sandūroje, Lietuvai taip pat svarbu nesiblaškyti, o ieškoti, kaip tose įvairių mokslų ir technologijų, gal ir meno, sankirtose atrasti verslus, kuriančius ateitį.

☉ RUGSĖJO 20 d. įvyko LMA narių visuotinis susirinkimas, kuriame dalyvavo LMA

užsienio narys Ričardas Gajus Komptonas (Richard Guy Compton), Jungtinės Karalystės ambasados vadovo pavaduotoja Liusi Maizels (Lucy Maizels). Jo pradžioje tylos minute buvo pagerbtas akademijos užsienio nario Stiveno Helfordo (Stephen A. Halford) atminimas.

LMA prezidentas J. Banys priminė, kad susirinkimas skirtas artėjančiai ekonominei, energetinei ir kitoms krizėms aptarti. Svarbu suprasti šių procesų priežastis ir pasiruošti galimoms pasekmėms. Po įžangos LMA prezidentas J. Banys užsienio nariui R. G. Komptonui įteikė nario ženklą. Akad. R. G. Komptonas paminėjo jo atstovaujamos srities pradininko – T. Grotuso nuopelnus, taip pat prisiminė įdomią istoriją apie britų elektrochemiko Hemfrio Devio (Humphry Davy) pasiekimus, už kuriuos jis buvo įvertintas paties Napoleono, – nepaisant to, kad tuo metu britai kariavo su prancūzais. Jungtinės Karalystės ambasados vadovo pavaduotoja L. Maizels pasidžiaugė R. G. Komptono įvertinimu ir padėkojo jam už mokslo ryšių su Lietuva stiprinimą. LMA ženklas ir LMA tikrojo nario pažymėjimas buvo įteikti prof. ir akad. Vytautui Getaučiui.

Susirinkimą pratęsė kita apdovanojimų ceremonija. LMA jauniesiems mokslininkams buvo įteikti stipendijų pažymėjimai. LMA viceprezidentas Z. Dabkevičius perskaitė konkurso laureatų pavardes, o LMA prezidentas įteikė stipendijų pažymėjimus.

Vėliau LMA prezidentas akad. J. Banys paskelbė LMA prezidiumo nutarimą „Dėl LMA tikrųjų narių laisvų vietų pagal specialybes“. LMA prezidiumas nutarė paskirstyti LMA tikrųjų narių laisvas vietas pagal šias specialybes ir siūlyti tvirtinti LMA narių visuotiniam susirinkimui: Humanitarinių ir socialinių mokslų skyriuje: politikos mokslai – 1 vieta, psichologija – 1 vieta; Matematikos, fizikos ir chemijos mokslų

skyriuje: matematika – 1 vieta, fizika – 1 vieta; Biologijos, medicinos ir geomokslų skyriuje: biochemija – 1 vieta, biologija (genetika) – 1 vieta, geologija – 1 vieta, kardiochirurgija – 1 vieta; Žemės ūkio ir miškų mokslų skyriuje: maisto mokslai – 1 vieta, žemės ūkio ir aplinkos inžinerija – 1 vieta; Technikos mokslų skyriuje: informatika – 1 vieta, mechanika – 1 vieta. Pasiūlymas buvo priimtas bendru sutarimu.

Paskui buvo skaitomi pranešimai aktualiomis temomis. HSMS pirmininkas Vytautas Nekrošius perskaitė pranešimą „Ar krizės laikotarpiu teisė gali būti efektyvi?“ Jo įsitikinimu, teisė veikia tuomet, jeigu žmonės ją priima. Brandžiose visuomenėse teisė suprantama kaip žmonių sugyvenimo variantas. Lietuvoje tokio požiūrio dar trūksta. Krizių atveju labai dažnai žmonės jautriai reaguoja manydami, kad valdžia pernelyg kišasi į jų asmeninį gyvenimą. Tai didina ir konfliktų, pasipriešinimo pavojų. Norint išvengti tokių priešpriešų, itin svarbi efektyvi, aiški komunikacija. Kita vertus, reikia naudoti ir prievartos mechanizmus, tačiau santūriai ir saikingai. Reikia pasitikėti žmonėmis ir jų veiksmus, elgesį reguliuoti nesmulkmeniškai. Pandemijos metu, deja, nepavyko užtikrinti teisės efektyvumo būtent dėl šių priežasčių. Tą reikia turėti omenyje, nes dabar atsidūrėme naujos, kompleksiškos krizės akivaizdoje. Dar vertėtų pridurti, kad tokių mechanizmų kūrėjai patys privalo laikytis šių taisyklių.

Akad. Zenonas Norkus perskaitė pranešimą „Ar krizės metu ūkis gali augti? Didžioji XX a. ketvirtojo dešimtmečio ekonominė depresija Baltijos šalyse“ (parengtą kartu su Adomu Klimantu ir dr. Jurgita Markevičiūte). Tyrimu buvo siekiama išmatuoti BVP kaitą Baltijos šalyse 1913–1938 metais. Paaiškėjo, kad tuo laikotarpiu BVP augo tik Lietuvoje, o Latvijoje ir Estijoje mažėjo. Tuo metu šalis patyrė defliaciją,

labai smuko žemės ūkio produktų kainos, o lito perkamoji galia išaugo dvigubai. Tai išskirtinis Lietuvos ūkio dinamikos bruožas (JAV tuo metu BVP sumažėjo net trečdaliu). Kaip paaiškinti tokių paradoksalių faktų? Tyrėjai mano, kad esminės priežastys – gana uždara šalies ekonomika ir joje dominavęs žemės ūkis. Estijoje ir Latvijoje pramonė buvo labiau išvystyta, o jų ekonomikos atviresnės. Tiesa, nors BVP Lietuvoje augo, kai kurios gyventojų grupės, ypač žemdirbiai, išgyveno sunkmetį. Labiau pasisėkė pastovią algą gaunantiems tarnautojams.

Šiais laikais situacija jau nebūtų tokia, nes iš esmės pasikeitė Lietuvos ūkio pobūdis. Mūsų ekonomika atvira, orientuota į eksportą, tad Z. Norkus prognozuoja permanentinę infliaciją (nuo 2008 m.), peraugančią į stagfliaciją (kaip 1973–1979 m.).

Pranešimą „Ekonomikos tendencijos Lietuvoje ir Europos Sąjungoje“ perskaitė prof. habil. dr. Rimantas Rudzkiš. Jo manymu, Lietuvos makroekonominė situacija, 2022 m. pirmojo pusmečio duomenimis, buvo gana gera. BVP augo maždaug 3,5 proc. Vyriausybei šiuo metu pinigų nestinga. Auga eksportas. Deja, infliacija irgi nuolat gerina antirekordus (rugpjūtį vartojimo kainos augo beveik 22 proc.).

Kas mūsų laukia toliau? Infliacija turėtų mažėti, nes pasaulio biržose krenta žaliavų kainos, kurios jau pusantrų metų buvo labai aukštos. Tiesa, dujų kainos vis dar labai didelės (dešimt kartų didesnės, negu 2019 m.). Tačiau JAV jos aštuonis kartus mažesnės negu Europoje. O aukštas elektros kainas Lietuvoje lemia tai, kad mes patys jos mažai gaminame, o perkame iš „Nord Pool“ biržos. Tačiau tai ne vienintelė priežastis. Kainas labai paveikė pernelyg staigus Europos perėjimas prie žaliosios energetikos. Negana to, 2021 m. vasarą Prancūzijoje dėl profilaktikos buvo sustabdyta daug atominų jėgainių,

o Skandinavijoje vyravo sausi orai ir hidroelektrinės generavo mažai elektros energijos. Tikėtina, kad artimiausiu metu situacija gerės ir elektros gamybos kainos kris.

Kas laukia Lietuvos? Manoma, kad gamybos apimtis ims mažėti (nes šalies ekonomika orientuota į eksportą), o tai lems ir BVP mažėjimą 2023-aisiais. Be to, Europoje ir JAV kinta centrinių bankų pinigų politika – auga palūkanos ir mažinama pinigų masė. Pavyzdžiui, manoma, kad palūkanų norma JAV augs iki 4 proc. Kažin ar situaciją galima įvardyti kaip krizę, tačiau ekonominė situacija nebus palanki, bent kol baigsis karas. O jis, prognozuojama, gali tęstis dar porą metų.

Prof. R. Rudzakis taip pat išvardijo technologines tendencijas, irgi keičiančias ekonomikos pobūdį. Tai sparti robotizacija, ypač Kinijoje, platus dirbtinio intelekto algoritmų naudojimas įvairiose srityse (gamyboje, teisėtvarkoje, energetikoje, medicinoje ir kitur), taip pat žaliąją energetiką ir elektromobilių tinklo plėtra. Dėl šių procesų itin auga retųjų metalų kainos, trūksta mikroschemų. Baigdamas pranešimą akcentavo, kad viena teigiamų tendencijų Lietuvos ekonomikoje – sparčiai auganti informacinių technologijų paslaugų plėtra ir jų eksportas. Tai galbūt padės kompensuoti reikšmingo mūsų šaliai transporto sektoriaus nuostolius dėl karo ir sankcijų Rusijos Federacijai bei Baltarusijai. Deja, nerimą kelia toliau blogėjantys švietimo įstaigų rezultatai ugdant mokinius, taip pat neišspręsta reikalingų specialistų rengimo problema. Kvalifikuoti, išsilavinę žmonės yra šalies klestėjimo pagrindas.

LMAJA narė dr. Paulina Želvienė perskaitė pranešimą „Psichologinė trauma globalių įvykių kontekste: kaip atpažinti ir įveikti?“. Ji kalbėjo apie tarpdisciplininę sritį – psichotraumatologiją, padedančią įvertinti potrauminį stresą

ir suteikti efektyvią pagalbą jį patyrusiesiems. Lietuvoje jau ne vieną dešimtmetį atliekami politinio smurto, okupacijos psichologinių pasekmių tyrimai. Įvairių trauminių įvykių (pandemija, karas, avarija ar pan.) per gyvenimą patiria net apie 80 proc. Lietuvos gyventojų. Paaugliai potrauminį stresą patiria du tris kartus dažniau negu jų bendraamžiai Japonijoje. Todėl tokie tyrimai ir pagalbos metodai labai svarbūs.

☉ GRUODŽIO 20 d. iškilmingame susirinkime dalyvavo ne tik LMA nariai, bet ir švietimo, mokslo ir sporto viceministras Gintautas Jakštas, Kauno m. savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotoja Eglė Andriuškienė, Švietimo skyriaus vedėja Ona Gucevičienė, jaunieji akademikai bei kiti svečiai. Renginio pradžioje tylos minute pagerbtas akademikų Leonardo Saukos, Antano Praškevičiaus, Adolfo Laimučio Telksnio, Vytauto Kaminsko ir jaunosios akademikės Jurgos Miliauskienės atminimas.

Renginyje įteikta Meilės Lukšienės premija. Konkurso komisijos pirmininkas akad. Vytautas Nekrošius priminė susirinkusiesiems, kad ši premija įsteigta 2014 m. ir teikiama kas ketverius metus. Šįkart komisija vertino šešis pretendentes ir vienbalsiai nusprendė skirti premiją edukologei dr. Lilijai Duoblienei bei filosofei prof. Jūratei Baranovai (po mirties). Jų darbai ypač gerai atspindi M. Lukšienės idėjas ir strategijas.

Viceministras G. Jakštas savo kalboje pažymėjo, kad neretai krizė gali tapti galimybe. Būtent taip elgėsi pasaulio mokslininkai – pasinaudojo pandemijos suteiktomis progomis. Įvairių sričių tyrėjų susitelkimas padėjo pasauliui greičiau ir su mažesniais nuostoliais išbristi iš šios globalios krizės. Tai paskatino didesnes investicijas į mokslą. Susitelkimas moksle, tarpinstitucinis bendradarbiavimas

yra bene svarbiausias sėkmės pagrindas. Todėl džiugu pasveikinti ir M. Lukšienės premijos laureates, kurių darbai irgi atspindi tokį tarpdalykinį bendradarbiavimą, taip pat įtvirtina vakarietišką ugdymo filosofiją.

Renginyje buvo pagerbti 2022 m. Kauno miesto mokslininko premijos laureatai. Vertinimo komisijos pirmininkas akad. Gintautas Dzemyda paskelbė komisijos siūlymą humanitarinių ir socialinių mokslų srityje premiją skirti dr. Vaidui Petruliui – architektūros istorikui už aktyvią ir kultūriškai inovatyvią mokslinę veiklą, novatorišką mokslinę idėją ir jos įgyvendinimą Kauno mieste.

Fizinių, biomedicinos, žemės ūkio ar technologijos mokslų srityje komisija siūlė įvertinti dr. Petrą Rimantą Venskutonį už funkcinį maisto medžiagų gamybos technologijų kūrimą ir tyrimus, augalinės kilmės biologiškai vertingų junginių bei terminų reakcijų maiste tyrimus. Taip pat už naujos šių sričių mokslo mokyklos sukūrimą Lietuvoje.

Premijos laureatas dr. V. Petrulis dėkojo KTU vadovybei, kad humanitariniai mokslai randa vietą šioje aukštojoje mokykloje, Lietuvos mokslų akademijai, kolegoms iš Architektūros ir statybos instituto, Architektūros ir urbanistikos tyrimų centro komandai. Jis pasidžiaugė, kad jo su bendraminčiais sukurtas skaitmeninis Lietuvos architektūros archyvas yra aktyviai naudojamas. Taip pat plačiai skaitomos architektūros istorijos studijos. Jo manymu, istorinis aspektas šiais laikais tampa vis svarbesnis, tai padeda geriau suprasti kontekstą ir praplėčia šiuolaikinių architektų akiratį.

Antrasis laureatas prof. P. R. Venskutonis savo padėkos kalboje irgi prisiminė istoriją. Tuos laikus, kai atgavus Nepriklausomybę mokslininkams atsivėrė puikios perspektyvos. Pavyko atnaujinti įrangą, kuri būtina kuriant

funkcinį maistą, naujus maisto produktus. Todėl dabar į Kauną atvyksta stažuotis studentai iš geriausių, seniausių Vakarų universitetų. Kaunas visada garsėjo maisto pramone, tad šis apdovanojimas puikiai atspindi šios srities pasiekimus ir mokslo potencialą.

Šiomet jau penktą kartą buvo išrinkta dešimt LMAJA narių. Humanitarinių ir socialinių mokslų skyriuje jais tapo dr. Ignas Kalpokas (viešoji komunikacija, VDU) ir dr. Dovilė Pūraitė-Andrikienė (teisė, VU ir Lietuvos socialinių mokslų centras); Matematikos, fizikos ir chemijos mokslų skyriuje – dr. Vytautas Klimavičius (fizika, VU) ir dr. Lina Mikoliūnaitė (chemija, VU); Biologijos, medicinos ir geomokslų skyriuje – dr. Karolis Ažukaitis (medicina, VU) ir dr. Darius Kazlauskas (biologija, VU); Žemės ūkio ir miškų mokslų skyriuje – dr. Darius Kavaliauskas (miškotyra, VDU Žemės ūkio akademija) ir dr. Neringa Rasiukevičiūtė (agronomija, LAMMC), o Technikos mokslų skyriuje – dr. Gražina Korvel (informatika, VU) ir dr. Andrius Tamošiūnas (energetika, LEI).

Pirmieji LMAJA nariai, išrinkti 2018 m., jau baigė savo kadenciją. Todėl už indėlį į LMAJA veiklą, atstovaujant Lietuvos jaunųjų mokslininkų interesams, telkiant mokslininkus kūrybinei, mokslinei ir ekspertinei veiklai, keliant mokslo prestižą ir kuriant pažangią Lietuvą LMA prezidiumo padėkas gavo prof. dr. Mangirdas Malinauskas, prof. dr. Edvinas Orentas, prof. dr. Juozas Kupčinskas, dr. Olga Mastianica-Stankevič, dr. Donatas Murauskas, dr. Vaidas Palinauskas, dr. Diana Marčiulynienė ir dr. Mindaugas Gedvilas. Padėka šviesaus atminimo dr. Jurgai Miliauskienei buvo perduota jos artimiesiems.

Pranešimą apie Jaunosios akademijos formavimąsi, veiklą bei perspektyvas Lietuvos ir tarptautiniame kontekste perskaitė LMAJA pirmininkas V. Palinauskas. Jis priminė susirinkusiesiems, kad

jaunųjų akademijų judėjimas prasidėjo prieš 22 metus, kai buvo įkurta Vokietijos jaunoji akademija. Šiose organizacijose dalyvauja 27–40 metų amžiaus tyrėjai, turintys svarių pasiekimų įvairiose mokslo srityse. Šiuo metu pasaulyje veikia per 50 nacionalinių jaunųjų mokslininkų akademijų ir 12 panašių struktūrų. 2010 m. įkurta Europos jaunoji akademija, 2018 m. šiais pavyzdžiais pasekė ir LMA, įkūrusi LMAJA.

Jaunieji akademikai atstovauja savo kartos mokslininkų interesams, vykdo ekspertinę veiklą, rūpinasi mokslo žinių sklaida visuomenėje, skaito paskaitas moksleiviams, bendradarbiauja su užsienio kolegomis. Taip pat dalyvauja tarptautinėse organizacijose, patys organizuoja įvairius renginius, tokius kaip seminarai energetikos tema arba tarptautinė gastroenterologų konferencija.

Prezidiumo ir prezidento veikla

PREZIDIUMO VEIKLA

2022 m. LMA prezidiumas posėdžiavo 19 kartų, priėmė 42 nutarimus, svarstė apie 150 įvairiausių klausimų, susijusių su LMA veikla. Pirmąjį metų pusmetį įvyko 13 posėdžių. Kaip įprastai, pirmuose jų buvo įvertintos 2021 m. LMA mokslų skyrių ir padalinių, LMAJA, LMA fondų, ES struktūrinių fondų (SF) paramo projektų valdymo grupės, LMA Vrublevskių bibliotekos veiklos ataskaitos, patvirtinti 2022 m. darbo planai, LMA pareigybių sąrašas bei Darbuotojų psichologinio saugumo užtikrinimo biudžetinėje įstaigoje Lietuvos mokslų akademijoje politika.

Vasario 15 d. patvirtinti LMA 2021 m. vardinių premijų – Kazimiero Būgos (kalbotyra), Juozo Matulio (chemija), Adolfo Jucio (teorinė fizika), Kazimiero Baršausko (elektronika ir elektrotechnika) – konkursų, LMA Jaunųjų mokslininkų ir doktorantų, Aukštųjų mokyklų studentų mokslinių darbų konkursų nugalėtojai bei „L'Oréal“–UNESCO konkurso „Moterims moksle“ kasmetinės Jaunųjų talentų programos Baltijos šalyse Lietuvos žiuri komisijos darbo tvarka.

LMA vadovybė nuolat pateikdavo LMA prezidiumo nariams naujausias žinias iš valdžios institucijų bei supažindindavo su mokslo ir studijų institucijų bei tarptautinių organizacijų perduota informacija.

Kovo 3 d. daug dėmesio buvo skirta informacijai iš tarptautinių bendradarbiavimo partnerių dėl karo Ukrainoje aptarti. Neketinama tęsti prieš kelerius metus pasibaigusios LMA bendradarbiavimo sutarties su Rusijos mokslų akademija, be to, nutraukta sutartis su Baltarusijos nacionaline mokslų akademija. Po Rusijos Federacijos invazijos į Ukrainą Europos mokslo ir studijų institucijos, akademijos, tarptautinės organizacijos išplatino kreipimąsi dėl neteisėtų Rusijos veiksmų. LMA prezidiumo iniciatyva akademija viena pirmųjų išreiškė palaišymą Ukrainai ir jos žmonėms. Posėdyje taip pat buvo patvirtinta 2022 m. balandžio 12 d. ataskaitinio LMA narių visuotinio susirinkimo darbotvarkė, Lietuvos mokslininkų pateiktų paraiškų konkurso „Moterims moksle“ programai „Kylantys talentai Baltijos šalyse“ žiuri komisija ir patvirtinti kandidatai apdovanojimui Lietuvos mokslų akademijos atminimo medaliu bei valstybės apdovanojimams pateiktos LMA narių kandidatūros, paskelbtas 2022 m. LR Prezidentų vardinių stipendijų konkursas.

LMA prezidiumo nariai paskelbė 2022 m. LMA Jaunųjų mokslininkų stipendijų konkursą (04-26), patvirtino LMA mokslų skyrių teikimu komisijas LMA Jaunųjų mokslininkų stipendijoms skirti (05-24), vėliau 15 šių stipendijų skyrė geriausiems šalies jauniems humanitarinių,

socialinių, fizinių, biomedicinos, technologijos ir žemės ūkio mokslo sričių mokslininkams (06-21). Taip pat prezidiumo nariai patvirtino LR Prezidentų stipendijų konkursui teiktoms paraiškoms vertinti atrankos komisijas (04-26) bei priėmė nutarimą teikti LR švietimo, mokslo ir sporto ministrui kandidatus Lietuvos Respublikos Prezidentų – Antano Smetonos, Aleksandro Stulginskio, Kazio Griniaus, Jono Žemaičio ir Algirdo Brazausko – vardinėms stipendijoms gauti (06-07). Gegužės 24 d. patvirtinta 2022 m. birželio 21 d. LMA narių visuotinio susirinkimo darbotvarkė ir priimtas nutarimas apdovanoti pasižymėjusius darbuotojus LMA atminimo medaliais. Birželio 7 d. LMA prezidiumo posėdyje atnaujintos kai kurių LMA leidžiamų mokslo žurnalų redakcinės kolegijos ir patvirtinta LMA mokslų skyriaus vyriausiojo koordinatoriaus pareigybė. Vėlesniuose posėdžiuose buvo sprendžiami birželio 21 d. LMA narių visuotinio susirinkimo organizavimo klausimai ir nutarta iš anksto pradėti rengtis 2022 m. rugsėjo 20 d. LMA narių visuotiniam susirinkimui.

Antrojo veiklos pusmečio pradžioje patvirtinta rugsėjo 20 d. LMA narių visuotinio susirinkimo darbotvarkė bei aptartas LMA tikrųjų narių laisvų vietų ir rinkimų skelbimas, nutarta skelbti LMAJA naujų narių rinkimus. Taip pat patvirtintas tarptautinės konferencijos „Vilniaus Gaonas – Lietuva ir pasaulis“ organizacinis komitetas bei Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos įsteigtos Meilės Lukšienės premijos komisija.

Spalio 18 d. LMA prezidiumo posėdyje buvo svarstoma 2022 m. gruodžio 20 d. LMA narių visuotinio susirinkimo preliminarinė darbotvarkė. Z. Dabkevičius informavo apie Kauno miesto mokslo premijoms gautas paraiškas, patvirtintos vertinimo komisijos. Taip pat patvirtintos

komisijos kandidatų į LMA Jaunosios akademijos narius pateiktoms paraiškoms įvertinti. Į Nepriklausomybės stipendijos skyrimo komisiją pasiūlyti akademikai Viktorija Daujotytė ir Giedrius Kuprevičius. Spalio 25 d. LMA prezidiumas pritarė Kauno miesto mokslo premijų konkursui pateiktų darbų vertinimo komisijos (pirmininkas akad. G. Dzemyda) siūlymui skirti 2022 m. Kauno miesto mokslo premijas už nuopelnus humanitarinių ir socialinių mokslų bei fizinių, biomedicinos, žemės ūkio ar technologijos mokslų srityse. Patvirtinta naujos sudėties LMA Vrublevskių bibliotekos mokslo taryba, pritarta skelbti 2022 m. LMA vardinių premijų, Jaunųjų mokslininkų ir doktorantų bei Aukštųjų mokyklų studentų mokslinių darbų konkursus. Lapkričio mėn. LMA prezidiumo posėdžiuose didžiausias dėmesys buvo skirtas naujų LMA tikrųjų narių rinkimams. Patvirtinta ekspertų komisija LMA tikrųjų bei užsienio narių tinkamumui įvertinti. Lapkričio 30 d. buvo viešai paskelbti iškelti ir įregistruoti kandidatai į LMA tikruosius narius pagal LMA mokslų skyrius ir specialybes. Patvirtintos Meilės Lukšienės premijos laureatės, pateikti kandidatai valstybės apdovanojimams, svarstyta dėl paramos Ukrainos nacionalinei mokslų akademijai bei kiti klausimai. Gruodžio 13 d. prezidiumo posėdyje patvirtinti naujai išrinkti LMAJA nariai, pasiūlytos LMA vardinių premijų, Jaunųjų mokslininkų ir doktorantų bei Aukštųjų mokyklų studentų mokslinių darbų konkursams pateiktų paraiškų vertinimo komisijos. Informuota, kad Ukrainos nacionalinei mokslų akademijai paaukota daugiau kaip 10 tūkst. eurų. Už surinktas lėšas nupirkti du didelio galingumo elektros generatoriai Ukrainos mokslo institutams, kad juose dirbantys mokslininkai galėtų tęsti tyrimus.

PREZIDENTO VEIKLA

Birželio 16 d. LMA prezidentas J. Banys dalyvavo posėdyje, kuriame Lietuvos Respublikos Prezidentas Gitanas Nausėda skaitė metinį pranešimą. Spalio 24 d. J. Banys LR Prezidento G. Nausėdos buvo pakviestas dalyvauti iškilmingoje vakarienėje Jo Didenybės Belgijos Karaliaus Filipo (Philippe) ir Jos Didenybės Belgijos Karalienės Matildos (Mathilde) valstybinio vizito proga. Belgijos Karaliaus vizito metu Vilniaus universitete vyko susitikimas su Belgijos universitetų rektoriais. Lapkričio 24 d. LR Prezidentūra pakvietė J. Banį į renginį „Geriausios disertacijos 2021“.

J. Banys nuolat dalyvavo LR Seimo Švietimo ir mokslo komiteto posėdžiuose, kuriuose buvo gvildenami prioritetiniai švietimo, mokslo, studijų klausimai, svarstomi Mokslo ir studijų, Švietimo, Sporto, Profesinio mokymo įstatymų kai kurių nuostatų pakeitimai bei papildymai, išklaustytos pavaldžių institucijų ataskaitos ir jų projektai. Buvo aptariami skaitmeninės švietimo transformacijos ir profesinio ugdymo, profesinio orientavimo, profesinio mokymo įstaigų tinklo stiprinimo, kolegijų sektoriaus bei profesinio mokymo įstaigų tinklo pertvarkos, Nacionalinės sporto agentūros steigimo, aukšto meistriškumo sporto finansavimo, pasirengimo įgyvendinti įtraukųjį ugdymą ir bendrąją ugdymo sistemą ir daugelis kitų klausimų. Balandžio 27 d. LMA prezidentas J. Banys pristatė LMA 2021 metų veiklos ataskaitą. Komiteto nariai teigiamai įvertino LMA veiklą.

LR Seime J. Banys dalyvavo tarptautinėje diskusijoje „Mokslinių tyrimų sąžiningumo tarnybų valdymo modeliai Europoje: kur mes esame?“, Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) leidinio „Education at a Glance“ pristatyme, renginyje „Doktorantūros dabartis ir ateities vizija“, diskusijoje „Įtraukusis

ugdymas: susitarimo dėl Lietuvos švietimo politikos (2021–2030) įgyvendinimas, faktinė situacija ir nuveikti darbai“.

Nuotoliniuose LR Seimo Ateities komiteto posėdžiuose buvo gvildenamos krizių valdymo Lietuvoje problemos, aptariama tema „Europos žaliasis kursas: naujojoje geopolitinėje realybėje ir energetinės nepriklausomybės kryžkelėje“, svarstomi inovacijų, mokslo ir verslo modelių suderinamumo ir integravimo perspektyvų klausimai, viešųjų pirkimų problematika ir ateities sprendimų kryptys. J. Banys dalyvavo LR Ateities komiteto neformalaus Ateities forumo „Intelektualinis Lietuvos savarankiškumas“ virtualiose diskusijose „Ateities visuomenė“.

LR švietimo, mokslo ir sporto ministerijoje LMA prezidentas nuolat buvo kviečiamas į tiesioginius ir nuotolinius posėdžius, tarp kurių ir posėdžiai Lietuvos narystės Europos branduolinių mokslinių tyrimų organizacijoje (CERN) klausimams aptarti.

LMA prezidentas dalyvavo Valdymo komiteto investicijoms į mokslinius tyrimus ir studijas (10-03), ES fondų investicinių veiksmų programos investicinių prioritetų uždavinių, skirtų investicijoms į mokslinius tyrimus ir studijas, valdymo komiteto (10-18), Vilniaus universiteto Branduolių ir elementariųjų dalelių fizikos centro Tarptautinės patarėjų tarybos (10-24), CERN ir Lietuvos jungtinio komiteto (11-24), Mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros ir studijų valdymo komiteto (11-03), 2014–2020 metų ES fondų investicijų veiksmų programos stebėsenos komiteto (12-08) posėdžiuose tiesiogiai ir nuotoliniu būdu.

LMA prezidentas J. Banys ir viceprezidentas Z. Dabkevičius atstovavo LMA tarptautinėse organizacijose. Gegužės 10–12 d. J. Banys ir Z. Dabkevičius vyko į Briuselį ir dalyvavo Visos Europos mokslų akademijų federacijos

2022 m. rugpjūčio 8–10 d. vykęs 7-asis tarptautinis pasitarimas
feroelektrinių relaksorių klausimais. Prof. Zuo-Guang Ye (Kanada)
ir renginio organizatorius LMA prezidentas Jūras Banys.

2022 m. spalio 27 d. vykusios Regionų dienos Lietuvos mokslų akademijoje dalyviai.

(ALLEA) Generalinėje asamblėjoje, birželio 8–10 d. Čekijoje – Europos Sąjungos šalių akademijų mokslo konsultacinės tarybos (EASAC) kasmetiniame posėdyje.

J. Banys liepos 3–6 d. vyko į Rygą dalyvauti ir skaityti pranešimą tarptautinėje konferencijoje „Funkcinių medžiagų ir nanotechnologijų inovacijų pritaikymas Baltijos regione“, rugpjūčio 23 d. Rygos technikos universitete dalyvavo iškilmingoje ceremonijoje, skirtoje „L’Oréal Baltic“ stipendijos „Moterims mokslė“ laimėtojoms – Baltijos šalių mokslininkėms. Rugsėjo 27–30 d. J. Banys kartu su Z. Dabkevičiumi ir Organizacinio skyriaus vadovu dr. Andriumi Bernotu vyko į Ženevą (Šveicarija) ir dalyvavo CERN tarybos posėdžiuose bei skaitė pranešimą Ženevos universitete. Rugsėjo 15 d. EASAC kvietimu J. Banys dalyvavo nuotoliniame seminare mokslo komunikacijos ir COVID-19 pandemijos klausimais.

Lietuvoje kovo 8 d. J. Banys ir Z. Dabkevičius, LMT pirmininkas R. Baronas susitiko su Jungtinės Karalystės Nepaprastuoju ir įgaliojuoju ambasadoriumi Lietuvoje J. E. Džonu Brajanu Oliu (John Brian Olley). LMA prezidentas spalio 7 d. dalyvavo dalykinėje vakarienėje su Kinijos medicinos universiteto (Taivanas) rektoriumi prof. Mien Chie Hung bei Taivaniečių atstovybės Lietuvoje Mokslo ir technologijų skyriaus atstovais, spalio 10 d. – priėmimo, skirtame Kinijos Respublikos (Taivano) 111-osios Nacionalinės dienos minėjime, spalio 27 d. dalyvavo dalykinėje vakarienėje su Taivano Nacionalinės mokslo ir technologijų tarybos viceministru prof. Minn-Tsong Lin, lapkričio 21 d. susitiko su Taivaniečių atstovybės Mokslo ir technologijų skyriaus direktoriumi prof. Da-Chuan Cheng. J. Banys nuotoliu dalyvavo susitikime su EASAC viceprezidentu prof. Olivjė Pironó (Olivier

Pironneau), tiesiogiai – su Lenkijos menų ir mokslų akademijos (Krokuva) prezidentu.

LMA prezidento darbotvarkėje buvo gausu konferencijų, renginių, susitikimų, kuriuose J. Banys tarė įžangos žodį, skaitė pranešimus, dalyvavo diskusijose. Kovo 3 d. akademijoje buvo iškilmingai apdovanoti 2021 m. Lietuvos mokslo premijų (LMP) laureatai. Renginyje, kurį vedė LMP komisijos pirmininkas J. Banys, dalyvavo LR Ministrė Pirmininkė Ingrida Šimonytė, LR švietimo, mokslo ir sporto ministrė J. Šiugždinienė. Kovo 4 d. J. Banys tarė sveikinimo kalbą mokslinėje konferencijoje „Teodoras Grotusas. Genijus, pralenkęs laiką“, o kovo 26 d. dalyvavo paminklo Teodorui Grotusui (1785–1822) atidengimo iškilmėse (Pakruojo r., Žeimelis).

Balandžio, gegužės mėn. J. Banys dalyvavo ir sakė kalbą monsinjoro Kazimiero Vasiliausko 100-mečiui paminėti skirtame vakare, akademinėje popietėje „Fizikai Kaune – 100“, konferencijoje „Regionai ir savivalda Lietuvoje – problemos ir perspektyvos“, konferencijoje „Lietuvos magistrantų informatikos ir IT tyrimai“, LMA dienoje Ignalinos rajono savivaldybėje, akad. Viktorijos Daujotytės knygos „Arvydas Šliogeris: „Mano elementorius buvo Homeras““ sutiktuvėse, tarptautinėje konferencijoje „Populiarijų genetika iš Baltų perspektyvos: lietuvių genomų mikroevoliuciniai procesai“, Lenkijos lietuvių bendruomenės ir Punsko valsčiaus dienoje Lietuvos mokslų akademijoje, apskritojo stalo diskusijoje „Šiuolaikinių gamybos procesų virtualaus modeliavimo ir jų optimizavimo galimybės“, tarptautinėje mokslinėje konferencijoje „Joachimas Lelevelis ir pagalbinių istorijos mokslų praeitis, dabartis, ateitis“.

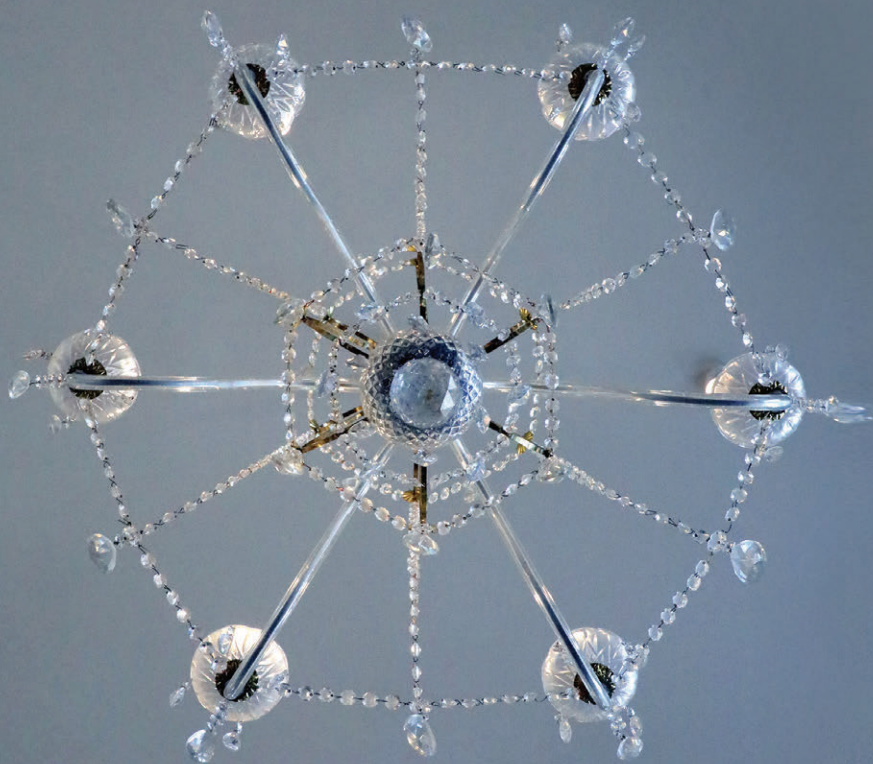
Rudenį ir gruodžio mėn. J. Banys dalyvavo tarptautinėje konferencijoje „Aukštasis mokslas: pasiekimai, iššūkiai ir galimybės“, iškilmingame

minėjime LR Seime, skirtame valstybinės kalbos statuso 100-osioms metinėms, 16-ojoje Europos menų terapijos konferencijoje, renginyje, skirtame akademiko Stepono Kolupailos (1892–1964) 130-osioms gimimo metinėms, Taipėjaus atstovybės Varšuvoje Švietimo ir mokslo skyriaus inicijuojamoje Lietuvos universitetų rektorių konfederacijos ir septynių Taivano universitetų aukščiausių vadovų susitikime Vilniuje, atminimo popietėje, skirtoje akademiko Povilo Brazdžiūno (1897–1986) 125-osioms gimimo metinėms, konferencijoje „Baltic Photonics 2022: lazerinio mikroapdirbimo pažanga“, tarptautinėje mokslinėje konferencijoje „Pranciškus Skorina ir Renesanso knygos kultūra. P. Skorinos Mažajai kelionių knygelei – 500“, metinėje konferencijoje, skirtoje ES ekonomikos gaivinimo plano įgyvendinimui Lietuvoje „Žalioji ir skaitmeninė pertvarka naujame geopolitiniame kontekste“, Prezidento Algirdo Mykolo Brazausko 90-ųjų gimimo metinių minėjime, mokslinėje-praktinėje konferencijoje LR Seime „Rinkimų kodeksas – naujovės, iššūkiai, perspektyvos“, pirmojo Mokslų akademijos prezidento prof. Vinco Mickevičiaus-Krėvės (1882–1954) gimimo metinių minėjime, renginiuose, skirtuose Mokslų akademijos prezidento prof. Mykolo Biržiškos (1882–1962)

140-osioms gimimo ir 60-osioms mirties metinėms paminėti, konferencijoje „Lietuvos tvaraus vystymosi iššūkiai 2023–2027 metų laikotarpiui“, Pakruojo rajono dienoje LMA, Regionų dienoje LMA, biologijos mokytojams skirtoje konferencijoje „Aktualios 2022 metų biologijos ir medicinos mokslų naujienos“, projekto „Lietuvos šviesuoliai 2022“ apdovanojimų iškilmėse, 11-ojoje jaunųjų mokslininkų konferencijoje „Jaunieji mokslininkai – žemės ūkio pažangai“, Lietuvos Respublikos ir Japonijos draugystės 100-mečio minėjimo renginyje, konferencijoje „Fundamentiniai mokslai – kardiologijai“, renginyje „Jaunųjų mokslų daktarų akademinės karjeros principai, jų svarba bei ateities perspektyvos“, 15-ojoje Lietuvos jaunųjų mokslininkų konferencijoje „Bioateitis: gamtos ir gyvybės mokslų perspektyvos“, moksliniame seminare „Pažeistų vandens ekosistemų atkūrimas – Lietuvos patirtis ir ateities perspektyvos“, nuotoliniame tarptautiniame simpoziume „Ukrainos mokslas šiuolaikinių iššūkių ir grėsmių kontekste: problemos ir plėtros prioritetai“, 2022 metų geriausiųjų Lietuvos universitetų studentų sportininkų pagerbimo šventėje, skirtoje Lietuvos studentų sporto 100-mečiui paminėti, konferencijoje „Baltų vienybės stiprinimas per kultūrinį bendradarbiavimą“.

Mokslu grindžiamos išvados ir rekomendacijos

LMA rezoliucijos ir siūlymai

LMA HUMANITARINIŲ IR SOCIALINIŲ MOKSLŲ SKYRIAUS KONFERENCIJOS „REGIONAI IR SAVIVALDA LIETUVOJE – PROBLEMOS BEI PERSPEKTYVOS“

REZOLIUCIJA

2022 m. balandžio 29 d.

Konferencijos „Regionai ir savivalda Lietuvoje – problemos bei perspektyvos“ dalyviai, išklausę pranešimus ir diskusijas, konstatuoja, kad efektyvi savivalda reiškia, jog:

- 1) viskas, kas iš principo gali būti sprendžiama savivaldos lygmeniu, neturi būti sprendžiama Vilniuje;
- 2) centrinė valdžia neturi detaliai reglamentuoti savivaldos kompetencijų sričių;
- 3) būtina iš esmės išplėsti į savivaldos biudžetą tiesiogiai patenkančių mokesčių bazę;
- 4) siekiant įgyvendinti realią regionų atgaivinimo politiką, siūlome visas Vilniuje reziduojančias centrinės valdžios institucijas ir įstaigas (išskyrus ministerijas) iškelti į kitus Lietuvos miestus bei miestelius.

Gegužės 27 d. Birštone Lietuvos mokslų akademijos BMGMS kartu su Lietuvos anesteziologų reanimatologų draugija surengė tarptautinę konferenciją „Kepenų transplantacija: nauji pokyčiai ir iššūkiai“, skirtą kepenų transplantologijos ir organų donorystės aktualiams klausimams spręsti. Per konferenciją, kurioje dalyvavo Lietuvos ir užsienio anesteziologai, chirurgai, gastroenterologai, intensyviosios terapijos specialistai, Sveikatos apsaugos ministerijos atstovai, LR Seimo nariai, buvo aptarta, kaip pagerinti organų donorystę Lietuvoje bei išplėsti ribinių donorų panaudojimą.

Konferencija priėmė kreipimąsi dėl būtinybės tobulinti Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2008 m. sausio 4 d. įsakymą Nr. V-7 dėl mirusio žmogaus audinių ir organų donorystės paslaugų paėmimo ir paskirstymo koordinavimo tvarkos.

Priežastys, lemiančios poreikį keisti SAM įsakymą:

- 1) nepakankamas kokybiškų donorinių organų skaičius (18,6 efektyvaus donoro / 1 mln. gyventojų);

2) centralizuotas organų donorystės paslaugos koordinavimo modelis neatitinka modernios medicinos principų;

3) nepakankama terminologija neleidžia apibrėžti visų organų donorystės etapų;

4) būtinybė atskirti organų donorystės ir transplantacijos etapus;

5) neišnaudojamos visos mirusio žmogaus organų ir audinių donorystės formos;

6) nepakankamas organų donorystės procesų kokybės rodiklių skaidrumas ir monitoringas;

7) nepakankamas ir realių poreikių neatitinkantis organų donorystės paslaugos finansavimo modelis;

Pagrindinės įsakymo pakeitimo nuostatos, kurios leistų pasiekti 30 efektyvių donorų / 1 mln. gyventojų rodiklį iki 2030 metų:

1) organų donorystės procesą organizuoti pagal ispaniškąjį modelį, remiantis decentralizuotu, regioninio klasterio principu;

2) sukurti organų donorų koordinatorių komandas trijuose regionų centruose: Vilniuje, Kaune ir Klaipėdoje, kurios koordinuotų joms priskirtas funkcijas Lietuvos asmens sveikatos priežiūros įstaigose organų donorystės srityje pagal skubios konsultacinės pagalbos organizavimo modelį;

3) kurti naują intensyviosios terapijos subspecialybę profesionaliai veiklai organų donorystės srityje vykdyti;

4) papildyti donorystės procese vartojamus medicininius terminus;

5) sudaryti sąlygas Lietuvoje vystyti visas donorystės dėl negrįžtamai nutrūkusios kraujotakos ir sutrikusio kvėpavimo kategorijas;

6) sukurti organų donorystės kokybės kriterijų sistemą, analizuoti rodiklius ir tobulinti procesus per grįžtamąjį ryšį;

7) Nacionaliniam transplantacijų biurui pavesti kontroliuoti donorinių klasterių veiklą.

FORUMO, SKIRTO PASAULINEI HEPATITO C DIENAI, KVIETIMAS VEIKTI 2022 m. liepos 21 d.

Pasaulio sveikatos organizacijai (PSO) paskelbus apie siekiamą hepatito C eliminaciją iki 2030 m., Lietuvos sveikatos priežiūros specialistai sujungia bendras jėgas šiam tikslui pasiekti. Sėkminga pradžia – patvirtinta hepatito C patikra – suteikia mums galimybę ambicingą svajonę paversti realybe.

Lėtinis hepatitas C – klatinga, kraujo keliu plintanti virusinė infekcija, dėl kurios sukeltų komplikacijų, PSO duomenimis, 2019 m. mirė apie 290 000 žmonių. Pagrindinė mirties priežastis buvo kepenų cirozė ir kepenų ląstelių karcinomos¹. Europos Sąjungoje nuo hepatito C kasmet miršta

¹ WHO Hepatitis C Key facts. Prieiga per internetą: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/hepatitis-c> (liepos mėn., 2022).

daugiau žmonių nei nuo AIDS². Remiantis publikuotais duomenimis, Lietuvoje yra apie 51 000 (paplitimas 1–2,3 proc.) suaugusių gyventojų, kuriems aptinkami hepatito C viruso (HCV) antikūnai, ir tik 20 proc. iš jų liga tinkamai diagnozuojama³. Šiandien lėtinis hepatitas C yra išgydoma liga, todėl PSO iškėlė ambicingą tikslą – iki 2030 metų eliminuoti HCV infekciją kaip svarbią visuomenės sveikatos problemą. Tikslas gali būti pasiektas tik tuo atveju, jeigu bus imtasi veiksmų, iš kurių svarbiausias – išaiškinti užsikrėtusiuosius HCV infekcija ir integruoti juos į gydymą.

Pasirašydami šį kvietimą veikti, vieningai sutariame dėl šių būtinų veiksmų įgyvendinimo:

- žinomumo apie hepatito C virusą didinimo tarp sveikatos priežiūros specialistų ir visuomenei;
- sveikatos priežiūros specialistų (šeimos gydytojų, su jais dirbančių gydytojų rezidentų, slaugytojų) edukavimo apie efektyvius hepatito C diagnostikos būdus ir rezultatų interpretavimą;
- ankstyvo HCV atvejų išaiškinimo, vykdam LR SAM 2022 m. gegužės 5 d. patvirtintą „Patikros dėl hepatito C viruso infekcijos“ programą šeimos gydytojų lygmeniu, įtraukiant ir rizikos grupėms priklausančius asmenis;
- pacientų patekimo laiku pas specialistą (gastroenterologą ar infektologą) diagnozės patvirtinimui ir antivirusiniam gydymui „žaliojo koridoriaus“ principu užtikrinimo;
- asmenų, priklausančių rizikos grupėms, ypač intraveninių švirkščiamųjų narkotikų vartotojų, integravimo į gydymą;
- efektyvaus sveikatos priežiūros įstaigų bendradarbiavimo dėl visoms rizikos grupėms priskirtų asmenų HCV ištyrimo, diagnostikos, išgydymo ir prevencijos, užtikrinant tęstinę pacientų priežiūrą asmens sveikatos priežiūros įstaigose;
- pirminės, antrinės ir tretinės hepatito C prevencijos stiprinimo;
- epidemiologinių duomenų (diagnozuotų, gydomų ir išgydytų nuo hepatito C atvejų) surinkimo užtikrinimo šalies mastu.
- Tikime, kad Lietuva gali pasiekti PSO tikslą⁴ ir būti tarp pirmųjų šalių, eliminavusių hepatitą C ir prisidedančių prie siekio išgelbėti 7 milijonus gyvybių iki 2030 m.⁵

Susitarimą pasirašė:

*Limas Kupčinskas, Gediminas Urbonas, Liudas Mažylis, Ligita Jančorienė,
Juozas Kupčinskas, Živilė Gudelevičienė, Odetė Vitkūnienė, Janina Petkevičienė, Irena
Valantienė, Raimonda Matulionytė, Viačeslavas Zaksas, Irma Sprindienė.*

² European Commission, 2019. *Timely testing saves lives: Statement by Commissioner Andriuskaitis on the World Hepatitis Day*. Prieiga per internetą: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/de/statement_19_4771 (liepos mėn., 2022).

³ Liakina, V., et al., 2015. 'Historical epidemiology of hepatitis C virus (HCV) in select countries'. *Journal of Viral Hepatitis* 3(4): 4–20. Doi: [10.1111/jvh.12475](https://doi.org/10.1111/jvh.12475)

⁴ World Health Organization. *Global Health Sector Strategy on Viral Hepatitis 2016–2021: Towards Ending Viral Hepatitis*. Prieiga per internetą: <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/246177/WHO-HIV-2016.06-eng.pdf> (liepos mėn., 2022).

⁵ Ciupkeviciene, E.; Petkeviciene, J.; Sumskiene, J.; Dragunas, G.; Dabravalskis, S.; Kreivenaite, E.; Telksnys, T.; Urbonas, G.; Kupcinskas, L., 2022. 'Hepatitis C Virus Epidemiology in Lithuania: Situation before Introduction of the National Screening Programme'. *Viruses* 14(6): 1192. Doi: [10.3390/v14061192](https://doi.org/10.3390/v14061192)

LIETUVOS MOKSLŲ AKADEMIJOS KONFERENCIJOS
„ENCIKLOPEDIJOS LIETUVAI IR PASAULIUI“ DABARTIS IR ATEITIS“
REZOLIUCIJA
2022 m. rugsėjo 6 d.

Lietuvos kompiuterininkų sąjungos prieglobstyje įkurta ir Vilniaus universiteto serveryje esanti atvirosios prieigos internetinė enciklopedija ELIP („Enciklopedija Lietuvai ir pasauliui“) per 10 egzistavimo metų tapo didžiausia lietuviška internetine enciklopedija. Ji suteikia prieigą kiekvienam būti kūrėju, visuomeniškai telkdamą lietuvius bendrai veiklai. ELIP nėra privati nuosavybė – ji yra informacinė vertybė, priklausanti visai lietuvių tautai. Šios informacinės bazės paskirtis – saugoti mūsų savastį, užtikrinant žmonijos etnokultūrinę įvairovę.

ELIP jau yra įtraukta į LR Seimo 2020 m. patvirtintą „Lietuvių kalbos plėtros skaitmeninėje terpėje ir kalbos technologijų pažangos 2021–2027 m. gairių“ įgyvendinimo projektą.

Konferencijos dalyviai, suvokiantys valstybę kaip tautos savisaugos ir savivaldos viešąją organizacinę sistemą, vildamiesi, kad toks supratimas nėra svetimas ir valstybinėse institucijose dirbantiems Lietuvos Respublikos piliečiams, kreipiasi į LR Seimą ir LR Vyriausybę, siūlydami užtikrinti ELIP tolesniam gyvavimui būtiną finansavimą iš tautos sukuriamų viešųjų išteklių.

Siekdami kokybinės ir kiekybinės ELIP plėtros, konferencijos dalyviai kreipiasi į visus Lietuvos piliečius ir nevyriausybinės organizacijas, kviesdami juos:

- 1) susitelkti aktyvesnei veiklai, dalijantis turima informacija, padėti suformuoti požiūrį, kad kiekvienam lietuviui yra garbės reikalas palikti savo gyvenimo brydę informaciniame ELIP lauke;
- 2) pilietinėmis pastangomis siekti, kad valstybės ir savivaldybių lygmeniu ELIP būtų suprantama kaip nacionalinė vertybė, turinti valstybinės svarbos projekto statusą.

Siekdami funkcionaliai įtvirtinti ELIP veiklos tęstinumą instituciniu lygmeniu, konferencijos dalyviai siūlo:

- ELIP fondui tapti Enciklopedijos valdytoju;
- Lietuvos mokslo ir studijų institucijoms aktyviau įsijungti į ELIP kūrimą;
- sudaryti naują ELIP Tarybą, į kurią visos aktyvinti ELIP veiklą kviečiamos organizacijos deleguotų savo atstovus.

LMA Technikos mokslų skyriaus pirmininkas akad. Gintautas Dzemyda

MOKSLINĖS KONFERENCIJOS „QUO VADITIS, SILVAE?“,
SKIRTOS UNIVERSITETINIŲ MIŠKININKYSTĖS STUDIJŲ ŠIMTMEČIUI
IR MIŠKOTYROS MOKSLO IŠTAKOMS LIETUVOJE PAMINĖTI BEI
MIŠKOTYROS IR MIŠKŲ SEKTORIAUS PERSPEKTYVOMS APTARTI,
VYKUSIOS RUGSĖJO 29 D. LIETUVOS MOKSLŲ AKADEMIJOJE,
REZOLIUCIJA

1. Stiprėjant neigiamam klimato kaitos poveikiui bei esant ekonominiam ir geopolitiniam nestabilumui, miškų sektorius tampa valstybės reikšmės sektoriumi. Miškų sektoriaus tvarus ir darnus vystymas yra kompleksinis procesas, reikalaujantis mokslu pagrįsto strateginio planavimo, pasitelkiant tinkamas kompetencijas.

2. Kompetencijomis ir moksliniais tyrimais grindžiami miškų sektoriaus plėtros sprendiniai būtų efektyvesni, užtikrinus glaudesnę mokslo ir miškų sektoriaus integraciją per jungtines patariamąsias tarybas, mokslo sklaidos platformas, mokslo populiarinimo renginius bei leidinius ir tikslingai plėtojamus mokslinius tyrimus.

3. Siūlome vystyti su miškais susijusius esamus kompetencijos centrus ir infrastruktūrą, įskaitant ir skirtą ilgalaikiai mokslinei-eksperimentinei ir mokomajai veiklai miškuose. Su miškais susijusius mokslus siūlome įtraukti į prioritetines mokslo tematikas, o atnaujinant nacionalines mokslo programas deramą dėmesį skirti su miškais susijusiems tyrimams, ypač ilgalaikiams miško ekosistemų tyrimams.

4. Siekiant tvariai miškininkauti šiandien nepakanka tik šabloniškai vykdyti įvairaus lygmens direktyvų, nuostatų ar taisyklių. Kintantys šiuolaikinės visuomenės poreikiai bei klimato kaitos sukuriama neapibrėžta ateities situacija reikalauja aukštos kvalifikacijos specialistų, kurių veikla būtų orientuota ne į procesą, o į ilgalaikį rezultatą. Pabrėžiame aukštos kvalifikacijos, platesnio holistinio mąstymo specialistų poreikį ir atsakomybę tiek už ekosistemų tvarumą, tiek už kuo didesnę miško bei miškininkystės indėlį į šalies ir jos piliečių gerovę.

5. Miškų sektorius apima daug dešimtmečių kurtą miškų auginimo, priežiūros ir naudojimo sistemą, ambicingą, perspektyvią ES rinkoms medienos pramonę bei gamtines ekosistemas, kuriose tarpsta didelė dalis mūsų krašto biologinės įvairovės. Priimant strateginius sprendimus, svarbu optimaliai suderinti mūsų šaliai ekonominiu, ekologiniu ir socialiniu požiūriais svarbaus miškų sektoriaus kompleksiskumą bei miško ekosistemų integralumą.

TARPTAUTINĖS MOKSLINĖS KONFERENCIJOS
„MIKROBIOTA IR GYVŪNAS: SĄVEIKA, SVEIKATINGUMAS,
GEROVĖ IR PRODUKCIJA“, SKIRTOS LIETUVOS SVEIKATOS MOKSLŲ
UNIVERSITETO VETERINARIJOS AKADEMIJOS VIRŠKINIMO
FIZIOLOGIJOS IR PATOLOGIJOS CENTRO 30-IES METŲ
ĮKŪRIMO JUBILIEJUI PAMINĖTI BEI GYVULININKYSTĖS
IR VETERINARIJOS MOKSLO REZULTATAMS APTARTI, VYKUSIOS
2022 M. RUGSĖJO 29–30 D. LSMU VETERINARIJOS AKADEMIJOJE,
DALYVIŲ REZOLIUCIJA

XX a. pab. bei XXI a. pr. gyvulininkystės ir veterinarijos sričių moksliniai atradimai pakoregavo žinias apie maistinių medžiagų asimiliaciją bei įprastų ūkinių gyvūnų ligų atsiradimo mechanizmus, jų prevenciją bei gydymą. Verta paminėti mikro- ir makromolekulinio transporto, lizociminį ir membranınį virškinimą, bemikrobių gyvūnų tyrimus, mikrofloros ir mikrofaunos vaidmenį mitybos procesuose, skrandžio ir žarnyno reikšmę imunologijoje. Šie ir kiti tyrimai lėmė naujus pasiekimus ne tik gyvulininkystės ir veterinarijos teorijoje, bet ir praktikoje. Be to, pasaulyje dėl didėjančio žmonių skaičiaus kyla naujų iššūkių, susijusių su poreikiu visuomenei užtikrinti pakankamą kiekį saugaus ir kokybiško maisto. Atrajotojai gali naudoti augalines medžiagas kaip energijos šaltinį, pastarąsias konvertuojant į didelės biologinės vertės gyvūnines žaliavas ir produktus žmonių mitybai.

Suprasdami gyvulininkystės ir veterinarijos specialistams iškeltų uždavinių svarbą, konferencijos dalyviai (mokslininkai, veterinarijos ir gyvulininkystės specialistai) atkreipia dėmesį į tai, kad ateityje būtina:

- plėtoti gyvūnų mitybos ir biotechnologinių tyrimų spektrą, vystant tvarią ir inovacijoms atvirą konkurencingą gyvulininkystę, teikiančią vartotojams saugius, kokybiškus produktus;
- siekti konkurencingos gyvulininkystės, glaudesnės verslo ir mokslo partnerystės: kaip pagalbinę papildoma priemonę galėtų būti slėnio „Nemunas“ mokslinių laboratorijų platesnis įveiklinimas ir tyrimo metodų validavimas;
- sukurti ir įgyvendinti gyvūnų genetinių išteklių tyrimo ir ilgalaikio išsaugojimo infrastruktūrą, leidžiančią įvardyti išskirtinius produktyvių gyvūnų požymius, pritaikant naujausias išmaniąsias technologijas gyvulininkystės sektoriaus plėtrai, bei jų pagrindu sukurtu produkto komercializavimo ir realizavimo galimybės;
- sukurti integralią įvairių žemės ūkio mokslo krypčių programą moksliniams tyrimams vykdyti, optimizuojant pašarų sudėtis ir kokybės gamybos technologijas, optimaliai tenkinant energetinius bei fiziologinius poreikius gyvūno organizme kokybiškos produkcijos gamybai, sveikatingumui ir gyvūnų gerovei; kartinėmis veiklos sritimis laikyti tausojantį ir saugų ligų prevencinių bei gydymo priemonių taikymą, sveiko gyvūno, skirto maistui, išauginimą bei gautos žaliavos kokybės įvertinimą;
- optimizuoti ūkinės paskirties gyvūnų mitybinius procesus, išskirtiną dėmesį skiriant pašarų konversijos optimizavimo klausimams, modeliuojant atrajotojų mikrobiotą; šie veiksmai,

esant ekonominiam ir geopolitiniam nestabilumui, padidintų gyvulininkystės sektoriaus stabilumą ir konkurencingumą;

- užtikrinti žaliosios energijos panaudojimą, gaminant metano dujas ir įgyvendinant Europos Sąjungos „ZEROCO2“ politikos plėtrą. Tai įmanoma pasiekti optimizuojant ūkinės paskirties gyvūnų mitybinius procesus, analizuojant pašarų konversijos klausimus ir optimizuojant atrajojų mikrobiotą.

Šių problemų sprendimas ir gautų rezultatų pritaikymas praktikoje leis užtikrinti gyvūnų gerovę, sveikatingumą, produktyvumą, produkcijos kokybę, skatins tvarios gyvulininkystės konkurencingumą. Tai ypač svarbu vystant Lietuvos ir ypač jos regionų patrauklumą ūkininkams, žemės ūkio bendrovėms ir verslo įmonėms. Atlikti rezoliucijoje numatyti organizaciniai bei mokslinių tyrimų darbai padės ūkininkams ir verslininkams sėkmingai konkuruoti su Europos bei viso pasaulio gamintojais, didins Lietuvos valstybės, kaip partnerės, suverenitetą, prestižą, patikimumą ir žinomumą.

**LMA VYKUSIO SIMPOZIUMO „DIRBTINIO INTELEKTO
TECHNOLOGIJŲ TAIKYMAI VAIZDŲ ANALIZĖJE“
REZOLIUCIJA
2022 m. spalio 5 d.**

Dirbtinio intelekto (DI) technologijos kuria aukštą pridėtinę vertę Lietuvos ekonomikoje ir yra mokslo sritis, atverianti realias galimybes įgalinti visos dirbtinio intelekto bendruomenės augimą, tarptautinį talentų pritraukimą ir spartesnį jų užauginimą. Dirbtinio intelekto taikymas keičia ekonomikos struktūrą ir visuomenės gyvenimą, vyksta pasaulinė konkurencija dėl technologinio pranašumo. Lietuva turi didžiulį potencialą plėtoti dirbtinį intelektą.

Būtina sudaryti sąlygas dirbtinio intelekto naudojimo ir vystymo proveržiui Lietuvoje, plėtojant skaitmenines ekosistemas bei taikant tikslines priemones dirbtiniam intelektui diegti ir inovatyvumui skatinti.

Siekdami funkcionaliai vystyti dirbtinio intelekto ekosistemą, užtikrinti įvairių projektų tęstinumą instituciniu lygmeniu, plėtoti šios srities tyrimus bei taikyti DI imliuose ekonomikos sektoriuose, simpoziumo dalyviai siūlo:

- suteikti valstybinių lygmenį ir skirti finansavimą dirbtinio intelekto plėtros veiksmų planui „Lietuvos dirbtinio intelekto technologijų plėtros veiksmų planas 2023–2026 m.“, parengtam pagal projekto „Dirbtinio intelekto proveržio skatinimas“ programą „Kurk Lietuvai“, vykdyti.

*Lietuvos mokslų akademijos prezidentas Jūras Banys
Lietuvos dirbtinio intelekto asociacijos prezidentas Dovydas Čeilutka*

Tarptautinių asociacijų, kurių narė yra LMA, pareiškimai, mokslinės analizės ir rekomendacijos

- ⊙ [Regenerative agriculture in Europe](#) (Atsinaujinančioji žemdirbystė Europoje), *EASAC report* 44, April 2022, ISBN: 978-3-8047-4372-4.
- ⊙ [Countering COVID-19 Vaccine Hesitancy](#) (Kova su abejonėmis dėl COVID-19 vakcinų), *Report of an IAP webinar with recommendations for action*, April 2022.
- ⊙ [Health in the Climate Emergency: A global perspective](#) (Sveikata ypatingosios klimatinės padėties sąlygomis: pasaulinė perspektyva), *IAP*, May 2022, ISBN 979-8-9859206-2-8.
- ⊙ [Unprecedented and Unfinished: COVID-19 and Implications for National and Global Policy](#) (Beprecedentė ir dar nepasibaigusi: COVID-19 pandemija ir jos poveikis nacionalinei bei pasaulinei politikai), *ISC*, May 2022.
- ⊙ [Scientific and Technological Community Major Group position paper for the 2022 High-level Political Forum](#) (Mokslo ir technologijų bendruomenės didžiosios grupės nuomonė 2022 metų Aukštojo lygio politiniam forumui), *ISC and World Federation of Engineering Organizations*, June 2022.
- ⊙ [Conference on the Ukraine Crisis: Responses from the European higher education and research sectors](#) (Konferencija apie Ukrainos krizę: Europos aukštojo mokslo ir mokslinių tyrimų sektorių atsakas), *ISC*, August 2022.
- ⊙ [ALLEA Statement on Reforming Research Assessment within the European Academies](#) (ALLEA pareiškimas dėl mokslinių tyrimų vertinimo reformos Europos akademijose), *ALLEA*, October 2022.
- ⊙ [ALLEA Statement on Open Access Publication under “Big Deals” and the new copyright rules](#) (ALLEA pareiškimas dėl atviros prieigos publikavimo pagal „didžiuosius sandorius“ ir naujųjų platinimo taisyklių), *ALLEA*, December 2022.

LMA mokslų skyrių veikla

Humanitarinių ir socialinių mokslų skyrius

Skyriuje yra 40 narių: 20 tikrųjų, 12 emeritų ir 8 užsienio nariai. Sausio 17 d. LMA neteko žymaus mokslininko, buvusio HSMS pirmininko, akademiko prof. habil. dr. Leonardo Saukos. Skyriuje veikia trys sekcijos: Humanitarinių mokslų (pirm. G. Blažienė), Socialinių mokslų (pirm. A. V. Matulionis) ir Menų (pirm. R. Janonienė). Skyriui iki vasario mėn. vadovavo Domas Kaunas, vėliau pirmininko pareigas pradėjo eiti Vytautas Nekrošius. HSMS pavesta vertinti humanitarinių ir socialinių mokslų būklę bei perspektyvas, skleisti lituanistikos, tautiškumo ir valstybės dermės idėjas, puoselėti humanistinės kultūros tradicijas ir paveldą, ugdyti teises, teisingumą ir pilietiškumo vertybes, formuoti šalies ekonominės ir socialinės pažangos prioritetus. Akademikai dalyvauja plėtojant lietuvių kalbos ir literatūros tyrinėjimus, prūsistikos, Lietuvos istorijos, archeologijos, kultūros ir etnokultūros, paveldo, filosofijos, architektūros, menotyros, muzikologijos, ekonomikos, socialinių pokyčių, tarptautinės ir civilinės teisės mokslinius tyrimus.

Įvyko keturi HSMS narių visuotiniai susirinkimai, penki biuro posėdžiai, išplėstinis biuro posėdis, sudarytų komisijų posėdžiai, dalyvauta organizuojant aštuonis LMA renginius. HSMS narių visuotiniame susirinkime išrinkti skyriaus biuro nariai. Rugsėjo 20 d. diskutuota dėl

LMA tikrųjų narių rinkimų, tartasi dėl Vinco Mickevičiaus-Krėvės (1882–1954) 140-osioms gimimo metinėms skirto minėjimo, išklaudyta A. Buračo informacija apie „Enciklopediją Lietuvai ir pasauliui“. Biuro posėdžiuose buvo svarstyta dėl HSMS veiklos aktualijų ir numatytų renginių organizavimo eigos, dėl humanitarinių ir socialinių mokslų sričių LMA tikrųjų narių laisvų vietų ir specialybių, sudarytos premijų komisijos, svarstyti kiti klausimai. Išplėstiniame biuro posėdyje aptarta kuruojamų LMA žurnalų „Filosofija. Sociologija“, „Lituanistica“, „Menotyra“ leidybos būklė ir perspektyvos.

2022 m. skyrius vienas ar su partneriais organizavo 20 renginių, iš jų dalyvauta organizuojant LMA konferencijas, LMA narių visuotinę susirinkimą, regionų dienas LMA, atminimo popietes. Bendradarbiauta su Seimo Teisės ir teisėtvarkos komitetu, Lietuvos savivaldybių asociacija, VU, VGTU, LKI, LII, LSMC, Lietuvos teisininkų draugija. Gegužės 31 d. Lenkijos lietuvių bendruomenės ir Punsko valsčiaus dienoje LMA G. Blažienė skaitė pranešimą apie mažiau žinomus prūsų vietovardžius. Rugsėjo 20 d. LMA narių visuotiniame susirinkime pranešimus skaitė V. Nekrošius, Z. Norkus, LMAJA narė P. Želvienė. Rugsėjo 22–23 d. LMA vyko tarptautinė mokslinė konferencija „Pranciškus

Skorina ir Renesanso knygos kultūra“. Rengiant konferenciją dalyvavo D. Pociūtė-Abukevičienė, D. Kaunas, LMAJA narys T. Petreikis. Spalio 19 d. VU Botanikos sode Kairėnuose minėtos VU rektoriaus, profesoriaus, LMA prezidento Mykolo Biržiškos (1882–1962) 140-osios gimimo ir 60-osios mirties metinės. Atidengtas jo vardo atminimo suolelis (tarp rėmėjų lėšomis – J. Banys ir V. Nekrošius). Spalio 18 d. surengta pirmojo LMA prezidento V. Mickevičiaus-Krėvės atminimo valanda. Renginį atidarė LMA prezidentas J. Banys, V. Nekrošius ir Azerbaidžano Respublikos ambasados Lietuvoje atstovas Živanaširas Madžinovas. LSMC ir LMA konferencijoje „Lietuvos tvaraus vystymosi iššūkiai 2023–2027 metų laikotarpiu“ pranešimą skaitė A. Maslauskaitė. Pakruojo rajono dienoje pranešimą skaitė G. Blažienė, o Regionų dienoje LMA – R. Lazutka, V. Nekrošius.

2023 m. spalio 10–11 d. Mokslų akademijoje vyks LMA ir Izraelio tikslųjų ir humanitarinių mokslų akademijos konferencija „Vilniaus žydų intelektualinis paveldas“. Surengti du konferencijos organizacinio komiteto (pirm. J. Banys, pirm. pav. V. Nekrošius) narių posėdžiai.

LMAJA nariais humanitarinių ir socialinių mokslų srityse išrinkti teisininkė dr. Dovilė Pūraitė-Andrikienė (VU ir LSMC) ir viešosios komunikacijos specialistas dr. Ignas Kalpokas (VDU). Dr. D. Pūraitė-Andrikienė vykdo Lietuvos ir lyginamosios konstitucinės teisės, konstitucinės justicijos, žmogaus teisių apsaugos srities mokslinius tyrimus. Dr. I. Kalpoko mokslinė veikla – dezinformacijos ir informacinio saugumo tyrimai, naujausių komunikacijos ir turinio kūrimo technologijų poveikio viešajai erdvei analizė.

Stipri savivalda yra kiekvienos demokratinės visuomenės pamatas. Balandžio 29 d. HSMS organizavo konferenciją „Regionai ir savivalda

Lietuvoje – problemos bei perspektyvos“. Buvo nagrinėjami savivaldybių finansiniai ištekliai, regionų patrauklumas, Lietuvos regionų ekonominio produktyvumo nelygybės kaita Baltijos šalių lyginamojoje perspektyvoje ir kiti aktualūs klausimai.

2022 m. birželio 23 d. LR Seimas priėmė Rinkimų kodeksą, kuriuo ne tik sistemiškai viename akte sureguliuavo visus Lietuvoje vykstančius rinkimus, bet taip pat įtraukė ir tam tikrų naujovių. Demokratiniai rinkimai yra viena svarbiausių politinių partijų ir demokratinės sistemos tinkamo bei efektyvaus egzistavimo sąlygų, todėl HSMS kartu su Seimo Teisės ir teisėtvarkos komitetu, VU Teisės fakultetu ir Lietuvos teisininkų draugija rugsėjo 23 d. organizavo mokslinę-praktinę konferenciją „Rinkimų kodeksas – naujovės, iššūkiai, perspektyvos“ naujovėms aptarti.

Kokios yra žodžio ir saviraiškos laisvės ribos? Kodėl etikos ir moralės principais pagrįsta žodžio laisvė sukelia konfliktus ir susidūrimus? Ar žodžio laisvė žiniasklaidoje užtikrina nuomonių įvairovę ar, atvirkščiai, lemia jų vienodumą ir klišinį mąstymą? Tokiais klausimais diskutuota nuotolinėje mokslo konferencijoje „Politiškumas, ideologija ir žodžio laisvė filosofiniu, sociologiniu ir komunikaciniu požiūriu“. Tai – kasmetinis Lietuvos filosofų ir sociologų forumas, kurį jau antrą dešimtmetį kartu su akademikais rengia VGTU prof. Tomas Kačerauskas.

Kartu su TMS surengta konferencija-diskusija, skirta aptarti „Enciklopedijos Lietuvai ir pasauliui“ dabartį ir ateitį. V. Daujotytės knygos „Arvydas Šliogeris: „Mano elementorius buvo Homeras“ pristatymas vyko Prezidento Valdo Adamkaus bibliotekoje-muziejuje Kaune ir LMA (knygos išleidimą iš dalies rėmė LMA). Organizuoti tapybos albumo „Meditacijos:

spalvų ir simbolių pasaulis“ (aut. Saulius Kruopis, sud. A. Andrijauskas) pristatymas ir knygos „PAS. Paleko architektų studija 2“ (aut. R. Palekas) sutiktuvės. Kartu su LMA skyriumi „Mokslininkų rūmai“ organizuotas vakaras, skirtas rašytojos Ievos Simonaitytės (1897–1978) metams; akademikų G. Blažienės ir G. Kuprevičiaus pokalbis „Ne tik prūsų godos...“; akad. A. V. Matulionio iniciatyva – atminimo popietė „Valdžia ir mokslas“, skirta LR Prezidento Algirdo Mykolo Brazausko (1932–2010) 90-osioms gimimo metinėms.

HSMS nariai yra aktyvūs įvairių užsienio organizacijų nariai. Jie vadovavo 22 projektams, iš jų 5 tarptautiniams, vykdė 15 konkursinių projektų, bendradarbiavo su šalies ir užsienio partneriais, dalyvavo mokslo simpoziumuose, konferencijose, perskaitė apie 70 pranešimų. R. Lazutka vadovavo dviem tarptautinių tyrimų projektams, dalyvavo dviejuose taikomuosiuose projektuose. V. Mikelėnas, kaip vienas iš Europos teisės instituto (Austrija) steigėjų, dalyvavo jo valdymo veikloje; vykdė tyrimus su Lenkijos Balstogės ir Varšuvos universitetų Teisės fakultetų mokslininkais; Z. Norkus vadovavo vykdant Norvegijos, Estijos, Latvijos, Lietuvos mokslininkų projektą „Kiekybiniai duomenys apie visuomenines ir ekonomines transformacijas trijų Baltijos šalių regionuose per paskutinį šimtmetį istorinių transformacijų analizei ir ateities iššūkiams įveikti“. J. Sprindytė vykdė ilgalaikę programą „XX–XXI a. lietuvių literatūros transformacijos: kanonas, poetika, kontekstai“. V. Žulkus vadovavo ir užbaigė projektą „Mezolito-neolito žmonės ir Baltijos jūra: reliktiniai krantai ir gyvenvietės po vandeniu ir krante“. A. Buracas – Pasaulio inovacijų fondo, Pasaulinės mokslo, inžinerijos ir technologijų akademijos, Tarptautinio akademijų ir mokslo draugijų

žmogaus teisių tinklo, Europos ekonomikos lyginamųjų studijų asociacijos narys. G. Blažienė bendradarbiavo su Italijos, Vokietijos, Ukrainos, Brazilijos, Malaizijos ir Čekijos, Ispanijos, Lenkijos, Slovakijos, JAV, Prancūzijos, Latvijos, Švedijos mokslininkais, leidžiant žurnalą „Acta Linguistica Lithuanica“. Z. Kiaupa tęsė bendradarbiavimą su Lenkijos MA Istorijos skyriaus Lituanistine komisija. Nuo 1992 m. kasmetinėse komisijos rengiamose konferencijose ir jos leidžiamame mokslo žurnale „Rocznik Lituanistyczny“ nagrinėjami Lietuvos ir Abiejų Tautų Respublikos istorijos klausimai. R. Lazutka – Europos socialinės politikos tinklo Liuksemburgo socialinių ir ekonominių tyrimų instituto ekspertas. V. Martinkus – Europos lyginamųjų literatūros studijų tinklo, Lietuvos lyginamosios literatūros asociacijos narys. A. V. Matulionis – Daugpilio universiteto (Latvija) socialinių mokslų profesorių tarybos narys. Z. Norkus – Europos sociologų asociacijos tyrimų tinklo Nr. 36 „Transformacijos sociologija: Rytai ir Vakariai“ Tarybos narys; tyrėjų tinklo COMPASS Patarėjų tarybos narys. V. Nekrošius – Ščecino universiteto (Lenkija) Civilinio proceso teisės katedros ekstraordinarinis profesorius. R. Petrauskas – Tarptautinės Vokiečių ordino tyrimų istorinės komisijos narys. D. Pociūtė-Abukevičienė tęsė bendradarbiavimą su Padujos, Bolonijos, Turino, Udinės (Italija) universitetais. 2022 m. ji tapo Udinės universitete įkurtos Lietuvos ir Baltijos šalių laboratorijos bendradarbe. J. Sprindytė bendradarbiavo su Latvijos universitetu, Latvijos universiteto Literatūros, folkloro ir meno institutu, Liepojos universitetu (Latvija), Estijos Under ir Tuglaso literatūros centru, Talino universitetu, vykdė tęstinį projektą „Atgal į baltišką atmintį“. D. Staliūnas – tarptautinio projekto „Kasdienybė

Konferencija „Regionai ir savivalda Lietuvoje – problemos bei perspektyvos“.
Kalba LMA prezidentas Jūras Banys, šalia – Lietuvos savivaldybių asociacijos direktorė Roma Žakaitienė, patarėja ekonomikos ir susisiekimo klausimais Dovilė Sujetaitė. 2022 04 29.

Akad. Viktorijos Daujotytės knygos „Arvydas Šliogeris: „Mano elementorius buvo Homeras““ sutiktuvs.
LMA viceprezidentas Zenonas Dabkevičius sveikina knygos autorę. Pirmoje eilėje iš kairės:
prof. dr. Naglis Kardelis, Justas Kučinskas ir akad. Egidijus Aleksandravičius. 2022 05 18.

Mokslinė-praktinė konferencija „Rinkimų kodeksas – naujovės, iššūkiai, perspektyvos“, vykusį LR Seime. Iš kairės: Lietuvos teisininkų draugijos pirmininkė doc. dr. Vīgita Vėbraitė, LMA prezidentas Jūras Banys, LR Seimo Teisės ir teisėtvarkos komiteto pirmininkas doc. dr. Stasys Šedbaras, LMA Humanitarinių ir socialinių mokslų skyriaus pirmininkas Vytautas Nekrošius, VU Teisės fakulteto dekanas doc. dr. Haroldas Šinkūnas. 2022 09 23.

Vinco Mickevičiaus-Krėvės atminimo valanda. Iš kairės: akademikai Jūratė Sprindytė, LMA prezidentas Jūras Banys, Vytautas Martinkus, Viktorija Daujotytė, Azerbaidžano Respublikos ambasados Lietuvoje atstovas Živanaširas Madžinovas, Lietuvos azerbaidžaniečių bendrijos pirmininkas Mahiras Gamzajevs, LMA viceprezidentas Zenonas Dabkevičius. 2022 10 18.

vokiečių okupuotuose kraštuose II pasaulinio karo metais“ vadovas Lietuvoje. V. Žulkus – Nuskendusį laivų muziejaus VRAK (Švedija) patariamiosios tarybos narys, Baltijos Asamblėjos apdovanojimų Lietuvos nacionalinės žiuri narys.

2022 m. HSMS nariai atrinko kandidatus studentus LR Prezidentų Antano Smetonos, Algirdo Brazausko stipendijoms. Įvertino humanitarinių ir socialinių mokslų srities jaunųjų mokslininkų ir doktorantų bei aukštųjų mokyklų studentų pateiktas paraiškas LMA premijoms, stipendijoms gauti. Taip pat vertinti kandidatai Meilės Lukšienės, LMA Justino Marcinkevičiaus, Kauno miesto mokslo premijoms gauti. Iš viso buvo vertintos 132 paraiškos, atlikta daugiau kaip 200 ekspertizių LMA vardu, iš jų nagrinėtos 125 paraiškos dėl premijų ir stipendijų.

Minėtina kita HSMS narių ekspertinė veikla: R. Lazutka rengė ataskaitą EK „Lietuva žengia toliau universalios pirmosios pakopos pensijų sistemos link“, projektą „Minimalių pajamų sistemos adekvatumo studijos rengimas“ (užsakovas Socialinės apsaugos ir darbo ministerija), yra „Team Europe Direct“ ekspertas EK atstovybėje Lietuvoje. A. V. Matulionis – Latvijos meno akademijos profesorius tarybos ekspertas, Latvijos kultūros akademijos profesorius tarybos ekspertas. V. Mikelėnas atliko ekspertizės Lietuvos notarų rūmų ir privataus juridinio asmens užsakymu. B. Stundžia – Lietuvos ir Latvijos užsienio reikalų ministerijų įsteigtos Baltų premijos ekspertas, Seimo sudarytos Lituanistikos tradicijų ir paveldo įprasminimo komisijos narys ekspertas. D. Počiūtė-Abukevičienė – respublikinės Lietuvos ir užsienio lietuviškųjų mokyklų Lietuvių kalbos ir literatūros olimpiados vertinimo komisijos pirmininkė. D. Klajumienė – Lietuvos mokslo premijų komisijos HSM sekcijos pirmininkė, komisijos nariai: R. Janonienė, R. Lazutka,

A. Maslauskaitė, V. Nekrošius. J. Sprindytė – Nacionalinių kultūros ir meno premijų komisijos narė. V. Žulkus – JT reguliaraus ataskaitų apie jūros aplinkos būklę, įskaitant socialinius bei ekonominius aspektus, rengimo ir jos vertinimo proceso trečio ciklo ekspertas. D. Kaunas (pirm.), A. Matulionis, B. Stundžia – LMA sudarytos Lietuvos periodinių mokslo leidinių vertinimo ekspertų komisijos nariai. D. Klajumienė (pirm.), R. Janonienė, D. Kaunas – LMA kultūros vertybių vertinimo komisijos nariai. R. Janonienė, D. Klajumienė, V. Nekrošius – Kauno m. mokslo premijos komisijos nariai.

Skyrius kuruoja tris LMA mokslo žurnalus: „Filosofija. Sociologija“ (red. kolegijos pirm. A. V. Matulionis, nuo birželio – A. Maslauskaitė, nariai – R. Grigas, Z. Norkus, A. Mickūnas); „Lituanistica“ (red. kolegijos pirm. E. Jovaiša, pavaduotojai – E. Aleksandravičius ir J. Sprindytė, nariai – G. Blažienė, A. Kuncevičius, R. Petrauskas, B. Stundžia, V. Žulkus, LMA užsienio narys J. Jurkievičius (Jurkiewicz); „Menotyra“ (red. kolegijos pirm. R. Vasinauskaitė, narės – R. Janonienė, D. Klajumienė, J. Sprindytė). A. Buračas LMA vardu ėjo atsakingojo redaktoriaus pareigas leidžiant bendrą su MRU ir Vroclavo universitetu tarptautinį SCOPUS recenzuojamą žurnalą „Intellectual Economics“.

Skyriaus nariai 2022 m. išleido 17 monografijų, knygų, kitų leidinių, yra aštuonių knygų dalių autoriai; paskelbė 58 mokslo straipsnius, iš jų 18 „Clarivate Web of Science“ ir SCOPUS, 26 kituose recenzuojamuose leidiniuose. A. Andrijauskas, A. Maslauskaitė, V. Nekrošius, V. Daujotytė, E. Aleksandravičius, D. Staliūnas parašė ar sudarė po kelias knygas ar knygų dalis. Skyriaus nariai paskelbė 72 mokslą populiarinančius straipsnius, perskaitė visuomenei 56 paskaitas, per 110 kartų kalbėjo TV ir radijo laidose, dalyvavo šalies ir užsienio mokslo leidinių

redakcinių kolegijų darbe. E. Aleksandravičius paskelbė 12 straipsnių portale *lrt.lt*. A. Beinorius dalyvavo kuriant dokumentinį filmą „Sėkmės vadybininkai“. Z. Kiaupa dalijosi atsiminimais rež. Dovilės Gasiūnaitės dokumentiniame filme „Jerzy Orda. Anarchistas pagal šv. Augustiną“. E. Jovaiša savo interneto svetainėje paskelbė savo audioknygą „Kapai ir žmonės“, įkėlė Dauglaukio plokštinio kapinyno tyrinėjimų 127-ių kapų medžiagą, sukūrė šešis mokslo populiarinimo videofilmus. R. Lazutka skelbė straipsnius socialinės apsaugos, pensijų temomis internetinėje žiniasklaidoje. R. Petrauskas dalyvavo 10-ye LRT laidų LDK istorijos, Lietuvos mokslo ir studijų situacijos temomis.

HSMS nariai 2022 m. vadovavo 42 doktorantams ar mokslininkų grupėms. G. Blažienė vertino Lietuvos jaunųjų mokslininkų sąjungos paskelbto konkurso dėl geriausios metų disertacijos humanitarinių ir socialinių mokslų sričių darbus. V. Daujotytė dalyvavo LLTI etnologijos doktorantūros veikloje. R. Janonienė – Vilniaus dailės akademijos meno-tyros krypties doktorantūros komiteto narė. D. Kaunas – VU Komunikacijos fakulteto doktorantų konsultantas ir egzaminų komisijos narys. G. Kuprevičius mecenuoja Viktoro Kuprevičiaus stipendiją VDU ir „Eureka“ stipendijas KTU studentams. J. Sprindytė dalyvavo VU ir LLTI jungtinės doktorantūros doktorantų egzaminuose, atestacijose.

Bendradarbiaujant su regionais, pramonės ir verslo įmonėmis bei organizacijomis A. Beinorius rengė sociokultūrinius mokymus. D. Kaunas kartu su Ignalinos r. savivaldybės atstovais dalyvavo Karveliškių kapinėse atidengiant atminimo lentą knygrišiui Leonui Panavui (1942–2011), organizavo šios lentos gamybą ir įrengimą. D. Klajumienė bendradarbiavo su Šilutės r. savivaldybe ir Hugo Šojaus muziejumi siekiant išsaugoti Šilutės senąsias evangelikų liuteronų kapines. V. Mikelėnas – su Lietuvos draudikų asociacija, Lietuvos notarų rūmais, Lietuvos laivų savininkų asociacija, Lietuvos verslo konfederacija. V. Žulkus parengė ir pastatė tris informacinius standus lietuvių, anglų ir rusų kalbomis apie Šventosios archeologinį paveldą kartu su Palangos m. savivaldybės Kultūros skyriumi.

HSMS nariai dalyvauja viešajame Lietuvos gyvenime prisidėdami prie visuomenės švietimo ir pilietinių iniciatyvų, darydami poveikį šių dienų humanistikai ir kultūrai, stiprindami visuomenės pasitikėjimą mokslu, puoselėdami humanistines vertybes, atlikdami aktualių ir reikšmingų darbų ugdant gyventojų pilietiškumą ir akademinį jaunimą. LMA svetainės skiltyje „LMA ir akademikai žiniasklaidoje“ skelbiamos nuorodos į informacijos šaltinius (per metus surinkta daugiau nei 500 nuorodų). HSMS nariai yra įgiję didelį visuomenės pripažinimą.

Matematikos, fizikos ir chemijos mokslų skyrius

Skyriuje yra 51 narys: 27 tikrieji, 10 emeritų ir 14 užsienio narių. 2022 m. skyrius neteko dviejų narių: balandžio 2 d. mirė Vincentas Dienys, birželio 11 d. – Algis Petras Piskarskas. MFChMS vadovauja Leonas Valkūnas. Skyriuje veikia trys mokslų sekcijos: Matematikos (pirm. R. Čiegis), Fizikos (pirm. G. Tamulaitis), Chemijos (pirm. R. Makuška). MFChMS kuruoja LMA prezidiumo įsteigto Teodoro Grotuso fondo veiklą. Fondo valdybos pirmininkas akad. A. Kareiva.

Skyriaus nariai bendradarbiauja su VU Matematikos ir informatikos, Fizikos, Chemijos ir geomokslų fakultetais, VILNIUS TECH, FTMC bei KTU chemikais. Partneriai: Matematikų, Fizikų ir Chemikų draugijos, Visorių informacinių technologijų parkas bei asociacija INFOBALT. Skyrius kuruoja veiklą su Alytaus, Ignalinos ir Pakruojo savivaldybėmis.

Ataskaitiniais metais įvyko keturi visuotiniai susirinkimai, penki biuro ir šeši sekcijų posėdžiai. Sausio 20 d. skyriaus narių susirinkime išklausyta ir įvertinta mokslinė bei mokslo organizacinė narių veikla. Vasario 10 d. vyko diskusija „Puslaidininkiai Lietuvoje: mokslo ir pramonės dabartis bei perspektyvos“, o biuro sudėtis sumažinta iki septynių narių. Rugpjūčio 29 d. susirinkime aptartos LMA tikrųjų narių skyriuje laisvos vietos ir specialybės, tartasi dėl artėjančių skyriaus narių suaktyvėjimo. LMAJA

nariais matematikos, fizikos ir chemijos mokslų srityse išrinkti fizikas dr. Vytautas Klimavičius (VU Fizikos fakultetas) ir chemikė dr. Lina Mikoliūnaitė (VU Chemijos ir geomokslų fakulteto instituto direktorė). Sudarytos komisijos vardinių Jono Kubiliaus ir Povilo Brazdžiūno premijų konkursams pateiktiems darbams, taip pat komisija jaunųjų mokslininkų ir aukštųjų mokyklų studentų moksliniams darbams vertinti.

Aptartas bendradarbiavimas su mokslo ir studijų institucijomis, ryšiai su kuruojamomis savivaldybėmis. Sudaryta atrankos komisija vertinti paraiškas Aleksandro Stulginskio stipendijai gauti; kandidatų į LMAJA naujus narius atrankos komisija; į LMA Vrublevskių bibliotekos Mokslo tarybos narius pasiūlytas Eugenijus Norkus.

Skyriaus nariai kartu su partneriais surengė 16 renginių, keturias viešas diskusijas ir tris išvažiuojamuosius posėdžius. Kovo 4 d. Žeimelyje (Pakruojo r.) įvyko mokslinė konferencija „Teodoras Grotusas. Genijus, pralenkęs laiką“. Tai bendras Pakruojo r. savivaldybės, VU, FTMC bei LMA renginys. Kovo 26 d. Žeimelyje atidengta bronzinė skulptūra Teodorui Grotusui (1785–1822), pažymint 200-ąsias jo mirties metines. Cereemonijoje dalyvavo Japonijos ambasadorius Lietuvoje Ozaki Tetsu, Vokietijos

Federacinės Respublikos ambasados Lietuvoje, LR Vyriausybės, Seimo, ministerijų, Pakruojo ir aplinkinių rajonų savivaldybių, įvairių organizacijų, akademinės bendruomenės atstovai.

Rugsėjo 19 d. paminėtos akad. Povilo Brazdžiūno (1897–1986) 125-osios gimimo metinės. P. Brazdžiūnas – įvairių eksperimentinės fizikos krypčių Lietuvoje pradininkas ir iniciatorius. Spalio 25 d. organizuota Pakruojo rajono diena Lietuvos mokslų akademijoje (iniciatorius A. Kareiva).

Gruodžio 1 d. renginyje aptartos aktualios energetikos problemos. Pranešimus pristatė akad. Jurgis Vilemas ir VILNIUS TECH profesorius Vidas Žuraulis. Organizuota nemažai tarptautinių konferencijų. Birželio 27 – liepos 1 d. vyko tarptautinė 14-oji Europos atomų, molekulių ir fotonų konferencija (ECAMP'14, vietinio organizacinio komiteto pirmininkas – akad. G. Juzeliūnas) į Lietuvos sostinę subūrusi mokslininkus iš 26 pasaulio šalių aptarti aktualių atomų, molekulių ir optinės fizikos aspektų. Rugpjūčio 8–10 d. vyko 7-asis tarptautinis pasitarimas feroelektrinių relaksorių klausimais (pirmininkas akad. J. Banys). Tarptautinė konferencija „Pažangios optoelektronikos medžiagų bei prietaisų savybės ir procesai“ vyko Vilniuje spalio 5–7 d. (pirmininkas akad. G. Valušis). Tarptautinė konferencija „Trečiasis Baltijos biofizikų kongresas“ vyko Vilniuje lapkričio 6–7 d. (akad. L. Valkūnas – programinio ir organizacinio komiteto narys). 17-oji nacionalinė konferencija „Lazeriai: mokslas ir technologijos“ vyko rugpjūčio 27 d. Alytaus r. (Organizacinio ir programinio komiteto pirmininkas – akad. G. Račiukaitis). Skyriaus matematikai organizavo 63-iąją Lietuvos matematikų draugijos konferenciją birželio 16–17 d. Kaune; Tikimybių teorijos ir skaičių teorijos konferenciją rugsėjo 6–9 d. Palangoje. Chemikai organizavo 17-ąją

tarptautinę konferenciją „Chemija ir cheminė technologija“ spalio 14 d. Kaune; konferenciją „Funkcinės neorganinės medžiagos“ spalio 6–8 d. Vilniuje; tarptautinę konferenciją „Organinė sintezė Baltijos regione“ birželio 3–6 d. Vilniuje. Buvo organizuoti kasmetiniai akademiniai skaitymai, skirti žymaus fiziko, akademiko Adolfo Jucio (1904–1974) gimtadieniui. Pagrindinį pranešimą „Antrinio kvantinio ir papildomos simetrijos taikymas atomo teorijoje“ pateikė LMA vardinės A. Jucio 2021 m. premijos laureatas habil. dr. Gediminas Gaigalas. Vasario 10 d. organizuota diskusija „Puslaidininkiai Lietuvoje: mokslo ir pramonės dabartis bei perspektyvos“. Akad. G. Valušis supažindino su puslaidininkinių lustų sukūrimo istorija, apžvelgė dabartines pasaulines lustų vystymosi tendencijas bei šalies situaciją nūdienos iššūkių kontekste. Diskusijoje kalbėjęs LR Seimo Švietimo ir mokslo komiteto pirmininkas akad. A. Žukauskas teigiamai vertino išsakytas idėjas bei puslaidininkinių ekosistemos sukūrimo planus. Diskusijos dalyviai sutarė, kad Lietuva šiandien turi išskirtinę galimybę įsiliesti į pasaulinę puslaidininkinių lustų vystymo ir gamybos grandinę.

Kovo 22 d. organizuota diskusija apie tiekimo grandines puslaidininkinių gamyboje. LINPRA direktorius Darius Lasionis pateikė informaciją apie inžinerinės pramonės indėlį į Lietuvos ekonomiką. Įmonės „Teltonika IoT Group“ vadovas Arvydas Paukštys pateikė argumentus, kodėl lustų gamyba būtina Lietuvoje. Birželio 27 d. Matematikos mokslų sekcija organizavo kūrybinę diskusiją „Matematinės analizės ir šiuolaikinių modeliavimo metodų taikymas kardiologijoje ir medžiagų moksle“. Renginį moderavo akad. R. Čiegis. Įvairių sričių specialistams ir plačiajai visuomenei pristatyti naujausi matematikos laimėjimai, matematinio modeliavimo taikymai, kuriant diagnostikos, prognozavimo ir

Viešoji diskusija „Puslaidininkiai Lietuvoje: mokslo ir pramonės dabartis bei perspektyvos“.
Įžanginį pranešimą skaitė akad. Gintaras Valušis (dešinėje). 2022 02 10.

Paminklo Teodorui Grotusui (Theodor von Grotthuss) atidengimo ceremonija
Žeimelio Vienybės aikštėje. 2022 03 26.

Išvažiuojamasis skyriaus narių posėdis „Šiuolaikinių gamybos procesų virtualaus modeliavimo ir jų optimizavimo galimybės“ „Global BOD Group“ įmonėje „SoliTek“. 2022 06 01.

Akad. Alberto Malinausko nuotrauka.

Lietuvos mokslų akademijos diena Alytuje. Akad. Leonas Valkūnas įteikia atminimo dovanas Alytaus merui Nerijui Cesiuliui ir mero pavaduotojai Jurgitai Šukevičienei. 2022 10 26.

tiesioginės pagalbos teikimo chirurgams metodus. Lapkričio 15 d. organizuota diskusija apie darnią žmonijos plėtrą. Pagrindinį pranešimą skaitė akad. J. K. Staniškis.

Birželio 1 d. skyriaus nariai dalyvavo išvažiuojamajame posėdyje „Šiuolaikinių gamybos procesų virtualaus modeliavimo ir jų optimizavimo galimybės“, vykusiame aukštųjų technologijų grupės „Global BOD Group“ įmonėje „SoliTek“. Kitas išvažiuojamasis posėdis – Europos fizikų draugijos atminimo lentos Žeimelyje atidengimo ceremonija liepos 2 dieną. Europos fizikų draugija, pripažindama atliktų mokslinių tyrimų svarbą, suteikė Teodoro Grotuso laboratorijai Gedučiuose istorinės vietos statusą. Ši atminimo lenta yra pirmoji tokia Europos fizikų draugijos žymė Baltijos valstybėse. Spalio 26 d. organizuotas išvažiuojamasis posėdis į Alytaus kolegiją, kur vyko LMA diena Alytuje.

Svarbi skyriaus narių veikla – jaunųjų mokslininkų, studentų mokslinės veiklos skatinimas. Įvyko pasitarimas dėl 11-osios Jaunųjų mokslininkų konferencijos „Fizinių ir technologijos mokslų tarpdalykiniai tyrimai“ organizavimo. Svarbiausi jos tikslai: inicijuoti taikomąją mokslinę veiklą, skatinti jaunųjų mokslininkų susidomėjimą ir aktyvumą, stiprinti Lietuvos mokslo, studijų bei verslo bendradarbiavimą, įtraukti jaunuosius mokslininkus į verslo organizacijų veiklą.

Plečiamas bendradarbiavimas su regionais, pramonės ir verslo partneriais. Jau 12-tus metus bendradarbiaujama su asociacija INFOBALT ir Visorių informacinių technologijų parku. Dalyvaujama Lazerių ir šviesos mokslo ir technologijų asociacijos veikloje. R. Makuška bendradarbiavo su UAB „Litnobiles“. R. Ramanauskas yra FTMC ir Lietuvos lazerinių technologijų įmonių industrinės laboratorijos

tarybos narys. E. Norkus bendradarbiavo su UAB „Altechna“, tobulinant ir kuriant įvairių rūšių stikluose lazeriu pagamintų kiaurymių paviršiaus paruošimo, aktyvavimo bei padengimo metalais procesus. G. Tamulaitis dalyvauja CERN grupės „Crystal Clear Collaboration“¹ veikloje, yra jos Vykdamosios tarybos narys, VU CERN CMS (Kompaktiško miuonų solenoido, angl. *Compact Muon Solenoid*) eksperimento grupės narys. J. Banys dirbo pagal bendradarbiavimo sutartis su Ignalinos, Klaipėdos, Pakruojo savivaldybėmis; E. Butkus buvo kandidatų į LMA tikruosius narius vertinimo komisijos narys; V. Bagdonavičius, A. Malinauskas ir G. Tamulaitis – „L'Oréal Baltic“ programos „Moterims moksle“ 2022 m. stipendijų konkurso komisijos nariai. R. Čiegis, G. Niaura, G. Tamulaitis – Lietuvos mokslo premijų komisijos nariai. A. Kareiva – Teodoro Grotuso fondo valdybos pirmininkas, R. Ramanauskas – jos narys. R. Leipus – LMT Etikos komiteto narys. E. Norkus – LMA atstovas Pašto ženklų leidybos komisijoje. L. Valkūnas atstovavo LMA ŠMSM svarstyme dėl CERN programų vykdymo, yra visuotinės dotacijos priemonių įgyvendinimo priežiūros komiteto prie ŠMSM narys. G. Valušis – skaitmeninės „Visuotinės lietuvių enciklopedijos“ konsultacinės kolegijos narys. G. Tamulaitis – Lietuvos periodinių mokslo leidinių etatinis ekspertinio vertinimo komisijos narys.

V. Gulbinas bendradarbiauja su Švedijos Linčopingo universiteto mokslininkais organinių saulės elementų vystymo srityje ir su Belgijos Tarpuniversitetinio mikroelektronikos centro (IMEC) mokslininkais perovskitinių saulės elementų tobulinimo srityje. A. Dubietis bendradarbiauja su JK, Prancūzijos ir Suomijos,

¹ Žodžių žaismas pavadinime: „Visiškai aiškus / kristalinio skaidrumo sambūris“.

G. Juzeliūnas – su JAV, Lenkijos, Graikijos, Taiwanio mokslininkais. G. Račiukaitis rengia koncepciją ir verslo modelį „Lietuva–Taivanas“, bendradarbiauja lazerių technologijų srityje su Pietų Korėjos mokslininkais. J. V. Vaitkus dalyvauja CERN bendradarbiavimo programoje RD50 „Radiacijai atsparūs jonizuojančios radiacijos detektoriai didelio šviesingumo koliaideriams“. G. Valušis bendradarbiauja su J. V. Gėtės (Vokietija), Lidso (JK), Monpeljė (Prancūzija), Varšuvos (Lenkija) universitetais. V. Bagdonavičius bendradarbiauja su Prancūzijos ir Maroko matematikais. R. Čiegis – su Latvijos ir Tartu (Estija) universitetų mokslininkais, Berlyno (Vokietija) WIAS instituto, Saragosos universiteto mokslininkais Ispanijoje. R. Leipus bendradarbiauja su Prancūzijos, Kinijos ir JAV mokslininkais. A. Laurinčikas – su Nagojos (Japonija), Viurcburgo (Vokietija) matematikais. D. Surgailis – su Jungtinės Karalystės bei Prancūzijos mokslininkais. V. Paulauskas bendradarbiauja su Lilio universiteto Prancūzijoje matematikais. K. Pileckas vykdo bendrą doktorantūrą su Prancūzijos Liono universitetu. Chemikai vykdė mokslinius tyrimus su mokslininkais iš Karališkojo technologijos instituto, Malmės ir Lundo (Švedija), Monpeljė (Prancūzija), Poznanės ir Krokuvos Jogailos universitetų (Lenkija), Helmholtzo instituto (Vokietija), Latvijos universiteto, Odesos nacionalinio I. I. Mečnikovo vardo universiteto (Ukraina).

Skyriaus nariai atliko ekspertizes vertindami LMA Jaunųjų mokslininkų stipendijų konkurso fizinių mokslų srities paraiškas ir stipendiatų ataskaitas, LMA Jaunųjų mokslininkų ir doktorantų bei Aukštųjų mokyklų studentų mokslinių darbų konkursams pateiktus darbus, „L'Oréal Baltic“ konkurso programos „Moterims moksle“, LR Prezidento Aleksandro Stulginskio

stipendijai gautas paraiškas, taip pat vertino LMA vardinių P. Brazdžiūno ir J. Kubiliaus premijų konkursui pateiktus darbus, kandidatų į LMAJA narius mokslinę veiklą.

E. Butkus vertino Europos Komisijos „Horizontas 2020“ paraiškas. V. Getautis – LMT mokslinių grupių projektų ataskaitas. R. Makuška atliko LMT ir MITA pavestas ekspertizes. R. Ramanauskas vertino LMT Mokslininkų grupių projektų ataskaitas. A. Ramanavičius vertino 6 *HORIZON-EIC-2022* projektus, MITA, Lietuvos verslo paramos agentūros, Lenkijos mokslo fondo, Estijos mokslo tarybos projektus. A. Krotkus vertino LMT vykdomų doktorantūrų, Lietuvos ir Taivano programos ataskaitas bei Baltijos mokslinių tyrimų programos projektų ataskaitas. V. Gulbinas – LMT dvišalių Lietuvos ir Ukrainos projektų ataskaitas. G. Račiukaitis teikė Ekonomikos ir inovacijų ministerijai siūlymą dėl Lietuvos lazerių pramonės sektoriaus centro JAV Silicio slėnyje steigimo ir veiklos modelių. Kartu su Taivano pramonės technologijų tyrimų institutu parengtas Lietuvos lazerių demonstravimo centro modelio ir verslo planas. G. Valušis dalyvavo Vyriausybės strateginės analizės centro (STRATA) veikloje kuriant Vyriausybės strateginės analizės centro valstybės pažangos strategiją „Lietuva 2050“. R. Leipus dalyvavo LMT kvalifikacijos pripažinimo komisijoje. L. Valkūnas – Čekijos ir Lietuvos MA bendrų projektų vertinimo komisijos pirmininkas.

Skyriaus nariai dalyvavo valstybinių institucijų ir nevyriausybinių organizacijų veikloje. J. Banys – Lietuvos atstovas CERN taryboje. Taip pat jis yra Latvijos mokslų akademijos užsienio narys, Saksonijos mokslų akademijos (Vokietija) narys korespondentas, Lietuvos fizikų draugijos valdybos narys, Europos polinių dielektrikų taikymo komiteto narys, Pasaulio feroelektrikų komiteto narys. R. Čiegis – Latvijos mokslų

akademijos užsienio narys. A. Krotkus – MITA Technologijų plėtros komiteto ir LMT mokslinių infrastruktūrų komiteto narys. G. Račiukaitis yra Ekstremalios šviesos infrastruktūros (ELI) Europos mokslinių tyrimų infrastruktūros konsorciumo (ERIC) Generalinės asamblėjos vicepirmininkas. Būdamas Lietuvos lazerių asociacijos prezidentas daug dėmesio skyrė lazerių ir fotonikos pramonės įmonių ir mokslo institucijų veiklos koordinavimui, vadovavo rengiant viso sektoriaus kelrodį iki 2030 m., surengė Lietuvos lazerių verslo misijas į Pietų Korėją ir Taivaną. G. Juzeliūnas – Europos fizikų draugijos Atomų, molekulių ir fotonų sekcijos valdybos narys. L. Valkūnas – LMA Mokslinių tyrimų ir tarptautinio bendradarbiavimo labdaros ir paramos fondo pirmininkas, visuotinės dotacijos priemonių įgyvendinimo priežiūros komiteto prie ŠMSM narys, Ukrainos mokslų akademijos N. Bogoliubovo Teorinės fizikos instituto garbės daktaras. G. Valušis – Tarptautinės teorinės ir taikomosios fizikos sąjungos IUPAP Fotonikos ir lazerių komisijos narys. 2022 m. sukūrus CERN-LT konsorciūmą G. Tamulaitis išrinktas Tarybos pirmininku. R. Leipus – Europos matematikų draugijos Solidarumo komiteto narys, nuo 2021 m. – Tarptautinio statistikos instituto (ISI) narys. R. Ramanauskas yra Europos technologijų platformos „SusChem“ dalyvis. A. Ramanavičius – MITA komiteto „Nanomokslai, nanotechnologijos, medžiagos ir naujos technologijos“ pirmininkas. A. Kareiva yra T. Grotuso fondo prie LMA valdybos pirmininkas, Valstybinio mokslinių tyrimų instituto FTMC Mokslo tarybos narys. E. Butkus – Lietuvos mokslo tarybos valdybos pirmininkas. V. Razumas yra Baltijos Asamblėjos literatūros, meno ir mokslo nacionalinės žiuri pirmininkas.

Skyriaus nariai paskelbė 193 straipsnius šalių ir 190 tarptautiniuose leidiniuose, parengė

12 mokslo populiarinimo straipsnių, skaitė 15 paskaitų visuomenei, dalyvavo 13 radijo ir televizijos laidų. Neatsiejama veikla – mokslo žurnalų leidyba. Skyriaus nariai kartu su šakinėmis draugijomis kuravo anglų kalba Lietuvoje leidžiamų nacionalinių fizikos, chemijos ir matematikos žurnalų leidybą. Yra daugelio tarptautinių žurnalų redakcinių kolegijų nariai ir (arba) vyriausieji redaktoriai. Paminėtini: K. Pileckas – „Journal of Mathematical Mechanics of Fluids“ („Skysčių matematinės mechanikos žurnalas“) ir „Journal of Elliptic and Parabolic Equations“ („Eliptinių ir parabolinių lygčių žurnalas“) redakcinių kolegijų narys; R. Čiegis – žurnalo „Mathematical Modelling and Analysis“ („Matematinis modeliavimas ir analizė“) vyriausiasis redaktorius; E. Manstavičius – „International Journal of Number Theory“ („Tarptautinis skaičių teorijos žurnalas“) red. kolegijos narys; V. Paulauskas – „European Journal of Mathematics“ („Europos matematikos žurnalas“) red. kolegijos ir patariamiosios tarybos narys; E. Butkus – tarptautinio žurnalo „Open Chemistry“ („Atviroji chemija“) skyriaus redaktorius; A. Kareiva – žurnalų „Scientific Reports“ („Moksliniai pranešimai“), „Modern Inorganic Chemistry“ („Šiuolaikinė neorganinė chemija“), „Eurasian Journal of Physics and Functional Materials“ („Eurazijos fizikos ir funkcinių medžiagų žurnalas“) ir kt. redakcinių kolegijų narys. G. Niaura ir E. Norkus yra atviros prieigos žurnalo „Materials“ („Medžiagos“) red. kolegijos nariai. A. P. Stabinis yra žurnalo „Terminologija / Terminology“ redakcinės kolegijos narys; A. Žukauskas – „Journal of Solid State Lighting“ („Kietakūnio apšvietimo žurnalas“) red. kolegijos narys; G. Tamulaitis – žurnalo „Functional Materials“ („Funkcinės medžiagos“) tarptautinės patarėjų tarybos narys; A. Dubietis – „Journal of Physics and Astronomy“

(„Fizikos ir astronomijos žurnalas“) red. kolegijos narys; G. Račiukaitis – „International Journal of Extreme Manufacturing“ („Tarpautinis ekstremalios gamybos žurnalas“) red. kolegijos narys; G. Valušis – „Sensors“ („Sensoriai“) red. kolegijos narys.

2022 m. išleista J. Banio kartu su bendraautoriais parengta monografija „Van der Waals Ferroelectrics: Properties and Device Applications of Phosphorous Chalcogenides“ („Van der Valso feroelektrikai: fosforo chalkogenidų

savybės ir jų taikymas prietaisuose“ (*Wiley-VCH*), A. Ramanavičius parengė du monografijos „The Detection of Biomarkers: Past, Present, and the Future Prospects“ („Biomarkerių detektavimas. Praeitis, dabartis ir ateities perspektyvos“, *Elsevier, Academic Press*) skyrius; V. S. Laurinavičius su VU prof. emeritu Vygintu Broniumi Pšibilskiu yra knygos „Vilniaus universiteto profesoriai emeritai“ sudarytojai (VU leidykla). Išėjo trečiasis R. Karazijos elektroninis knygos „Fizikos istorija“ leidimas.

Biologijos, medicinos ir geomokslų skyrius

Skyriuje yra 56 nariai: 24 tikrieji, 14 emeritų, 18 užsienio narių. BMGM skyrius neteko žymaus biochemiko akad. Antano Praškevičiaus, LMA užsienio narių – okeanologo Viktoro Vytauto Klemo (JAV) ir biochemiko Stiveno Helfordo (Stephen Halford, JK).

Skyriuje veikia keturios sekcijos: Bendrosios biologijos mokslų (pirm. M. Žalakevičius), Biofizinių mokslų (pirm. K. Sasnauskas), Geomokslų (pirm. J. Kriaučiūnienė), Medicinos ir sveikatos mokslų (pirm. R. Dubakienė); yra dvi komisijos: Alergologijos (pirm. R. Dubakienė), Motinos ir vaiko (pirm. VU prof. Arūnas Valiulis). Prie skyriaus veikia Lietuvos alergijos ir astmos asociacija, Lietuvos biochemikų, Lietuvos imunologų, Lietuvos augalų fiziologų, Ignoto Domeikos draugijos. BMGM skyriui vadovauja Limas Kupčinskas.

2022 m. BMGMS organizavo penkis skyriaus susirinkimus, keturis biuro, 10 sekcijų ir komisijų posėdžių. Gegužės 12 d. akademikai lankėsi LSMU Naujausių farmacijos bei sveikatos technologijų centre, iš klausė pranešimus ir apžiūrėjo laboratorijas. Rugsėjo 15 d. susirinkime aptarta virusinių infekcijų (COVID-19 ir beždžionių raupų) epidemiologinė situacija Lietuvoje ir jos perspektyvos. Vyko V. Sirvydžio knygos „Širdies operacijos. Įgimtos širdies ydos. Žvilgsnis į istoriją“ sutiktuvės. Gruodžio 6 d. visuotiniame

susirinkime BMGMS į LMA Jaunosios akademijos narius išrinko Karolį Ažukaitį (medicina) ir Darių Kazlauską (biologija). Lapkričio 3 d. susirinkime pranešimą „Biomedicininiai tyrimai personalizuotai medicinai: dabartis ir ateities perspektyvos Lietuvoje“ perskaitė moderniosios biotechnologijos pradininkas E. A. Janulaitis, kuris įkūrė Ateities biomedicinos fondą ir jo tikslams įgyvendinti skyrė 10 mln. eurų.

Biuro, sekcijų ir komisijų posėdžiuose aptarti skyriaus veiklos rezultatai, skyriaus veiklos planas, sudarytos LMA organizuojamų konkursų ekspertų komisijos, kandidatų į LMAJA narius atrankos komisija, aptarta 15-osios Lietuvos jaunųjų mokslininkų konferencijos „Bioateitis“ programa, Punsko lietuvių istorijos paveldo metraščio „Terra Jatwezenorum / Jotvingių kraštas“ sutiktuvių programa, žurnalų „Acta medica Lituanica“ ir „Biologija“ leidybos perspektyvos. Aktyviai dirbo LMA COVID-19 komisija. Jos pirmininke išrinkta A. Žvirblienė. LMA svetainėje <https://www.lma.lt/covid-19> skelbiama informacija apie koronaviruso epidemiologiją, diagnostiką, ligos klinikinius aspektus ir gydymą.

Bendrosios biologijos sekcijos nariai 2022 m. vykdė *de novo* mutacijų paplitimo Lietuvos populiacijoje, gamtinės atrankos ir funkcinis genomo (V. Kučinskas), kenksmingų vandens organizmų ir patogenų jūrų uostuose tyrimus

(S. Olenin); tirta Rytų Azijos uodų įvairovė (S. Podėnas, aprašytos 4 naujos mokslui rūšys), taip pat augalų ekologija Lietuvoje (J. R. Naujalis). Gauta naujų žinių apie stuburinių gyvūnų hemosporidinių parazitų vystymąsi (G. Valkiūnas). Išskirtas, identifikuotas ir susintetintas musių *Rhagoletis batava* agregacinis feromonas (V. Būda).

Biofizinių mokslų sekcijoje V. Borutaitė vadovavo LSMU Neuromokslų instituto Biochemijos laboratorijoje vykdomam mokslo tyrimui tema „Ląstelių žūties ir apsaugos mechanizmų tyrimas smegenų išemijos ir neurodegeneracinių ligų modeliuose“; V. A. Bumelis tobulino rekombinantinių baltymų gamybos technologijas; S. Klimašauskas vykdė Europos mokslo tarybos projektą, kuriame DNR ir RNR metiltransferazių pagrindu buvo kuriami molekuliniai įrankiai epigenomo profiliams tirti bei nauji metodai ligų prevencijai ir diagnostikai. V. Šikšnys vystė bakterijų antivirusinės apsaugos sistemų ir CRISPR-Cas genomo redagavimo tyrimus; A. Žvirblienė tęsė įgimtojo imuniteto ląstelių aktyvacijos tyrimus, kūrė naujus antikūnus imunodagnostikai. Č. Venclovas tobulino bioinformatinius metodus, skirtus baltymų ir jų kompleksų trimatėms struktūroms nustatyti. S. Klimašauskas gavo vieną patentą.

Medicinos ir sveikatos mokslų sekcijos nariai tyrė aplinkos ir genetinių veiksnių įtaką alerginėms ligoms (R. Dubakienė), vadovavo programoms „Naujų aterosklerozės žymenų paieškos ir tyrimas“ (Z. A. Kučinskienė), „Virusinio hepatito C patikros ir eliminacijos programa Lietuvoje 2022–2030“ (L. Kupčinskas), sukūrė kepenų funkciją imituojantį mikrograndydinio modelį (K. Strupas), tęsė tyrimus kardiologijos (R. Žaliūnas, A. Laucevičius), neurologijos (D. Rastenytė), antropologijos (R. Jankauskas) srityse. R. Jankauskas gavo vieną patentą.

Geomokslų sekcijos nariai tyrė ekstremalius klimato reiškinius, klimato išteklių dinamiką ir prognozavimą, regioninę ir antropogeninę klimato kaitą, jos poveikį aplinkai (A. Bukantis), geologijos mokslo istoriją (A. Grigelis), ežerų hidrologiją ir termiką (K. Kilkus). Analizuota klimato kaitos įtaka vandens telkiniams bei jų ekstremaliems hidrologiniams reiškiniams (J. Kriaučiūnienė), tirta dirbtinės ir gamtinės kilmės radionuklidų migracija aplinkoje bei izotopinių markerių panaudojimas chronologijoje (J. Mažeika), taip pat – Lietuvos prekambro kristalinės plutos tektoninė sandara, kristalinės plutos uolienų susidarymas (G. Motuza Matuzevičius).

2022 m. skyrius organizavo 20 renginių: tris tarptautines ir šešias nacionalines konferencijas, vyko du forumai, trijų knygų sutiktuvs, paminėti iškilių mokslininkų jubiliejai, vyko kiti renginiai. Lapkričio 11–12 d. Kaune kartu su LMAJA surengta 24-oji Europos jaunųjų mokslininkų-gastroenterologų konferencija. Jos organizacinio komiteto pirmininkas – LMAJA narys prof. J. Kupčinskas. Konferencijoje dalyvavo specialistai iš 14 Europos valstybių, įskaitant LMA užsienio narį prof. P. Malfertainerį. Gegužės 20–21 dienomis V. Kučinsko iniciatyva Valdovų rūmuose surengta tarptautinė konferencija „Populiacijų genetika iš baltų perspektyvos: lietuvių genomų mikroevoliuciniai procesai“, kurioje pranešimus skaitė garsūs pasaulio mokslininkai. Gegužės 27 d. Birštone kartu su Lietuvos anesteziologų-reanimatologų draugija surengta konferencija „Kepenų transplantacija: nauji pokyčiai ir iššūkiai“, kurioje dalyvavo mokslininkai bei gydytojai iš Lietuvos, Jungtinės Karalystės, Vokietijos. Renginyje aptarta, kaip pagerinti organų donorystę Lietuvoje bei išplėsti ribinių donorų panaudojimą. Parengta ir paskelbta LMA ir šalies

Skyriaus narių išvažiuojamasis susirinkimas Lietuvos sveikatos mokslų universitete. Akademikai apžiūri LSMU Neuromokslų instituto Biochemijos laboratoriją. 2022 05 12.

Birštone Biologijos, medicinos ir geomokslų skyriaus ir Lietuvos anesteziologų reanimatologų draugijos surengtos tarptautinės konferencijos „Kepenų transplantacija: nauji pokyčiai ir iššūkiai“ dalyviai.

Iš kairės: BMGMS pirmininkas akad. Limas Kupčinskas, VU profesorius Tomas Jovaiša, LR Seimo narė Jurgita Sejonienė. 2022 05 27.

Biologijos, medicinos ir geomokslų skyriaus ir Lietuvos biologijos mokytojų asociacijos organizuotos konferencijos Lietuvos biologijos mokytojams „Aktualios 2022 metų biologijos ir medicinos mokslų naujienos“ dalyviai. 2022 11 04.

15-osios Lietuvos jaunųjų mokslininkų konferencijos „Bioateitis: gamtos ir gyvybės mokslų perspektyvos“ geriausių pranešimų autoriai ir konferencijos sekcijų pirmininkai. 2022 11 24.

transplantologų pozicija dėl organų donorystės įstatymo pakeitimo. Balandžio 5 d. vyko apskritojo stalo diskusija „COVID-19 aktualijos“, kurioje aptarta pandemijos eiga, visuomenės požiūris į vakcinaciją, SARS-CoV-2 evoliucija ir jos poveikis vakcinų veiksmingumui.

Balandžio 25 d. LMA paminėta tarptautinė DNR diena, jos metu organizuoti mokinių darbų konkursai genetikos temomis. Paskelbti 2022 m. mokinių darbų nacionalinio konkurso laimėtojai ir jiems darbus parengti padėję mokytojai. Gegužės 31 d. vyko Lenkijos lietuvių bendruomenės ir Punsko valsčiaus diena LMA, kurioje dalyvavo punskiečių delegacija. Naujausius leidinio „Terra Jatwezenorum / Jotvingių kraštas“ tomus pristatė renginio iniciatorius V. Kučinskas ir pabrėžė, kad LMA vienas iš tikslų – prisidėti prie kultūrinės veiklos jotvingių krašte.

Skyrius su Lietuvos gastroenterologų draugija liepos 21 d. surengė forumą, skirtą Pasaulinei hepatito C dienai. 2022 m. šalyje įdiegta hepatito C viruso infekcijos nemokama patikra – svarbus žingsnis siekiant valdyti pavojingos infekcijos, sukeliančios kepenų cirozę ir vėžį, plitimą. Renginio forumo dalyviai pasirašė rezoliuciją. Gruodžio 5 d. įvyko antras forumas, skirtas pirmiesiems patikros programos rezultatams aptarti. Susitikime dalyvavo Lietuvos gydytojai – hepatito C eliminacijos ambasadoriai. Lapkričio 4 d. kartu su Lietuvos biologijos mokytojų asociacija surengta konferencija „Aktualios 2022 metų biologijos ir medicinos mokslų naujienos“, kurios tikslas – skleisti naujausias mokslo žinias biologijos mokytojams. Konferencijoje dalyvavo per 120 biologijos mokytojų iš visos Lietuvos. Lapkričio 24 d. BMGMS surengė 15-ąją Lietuvos jaunųjų mokslininkų konferenciją „Bioateitis: gamtos ir gyvybės mokslų perspektyvos“. Kvietinį pranešimą „Personalizuota medicina ir uždegiminės žarnyno ligos – kur

mes esame?“ skaitė svečias iš Vokietijos prof. André Frankė (Andre Franke). Plenarinėje sesijoje E. A. Janulaitis jauniems mokslininkams pristatė „Ateities biomedicinos fondą“ bei paragino teikti mokslo projektus. Gruodžio 28 d. konferencijoje „Mikroevoliuciniai procesai lietuvių genome“ aptarti vykdomi populiaciniai genetiniai tyrimai, gauti rezultatai, jų svarba mokslui, Lietuvai ir pasauliui. Renginį organizavo BMGMS ir VU Žmogaus ir medicininės genetikos katedra.

2022 m. organizuoti akademikų jubiliejams skirti renginiai. Sausio 13 d. konferencijoje paminėta Lietuvos alergologijos pradininko, žymaus fiziologo, LMA akademiko Vlodo Lašo (1892–1966) 130-ies metų sukaktis. Balandžio 28 d. kartu su Augalų fiziologų draugija ir GTC organizuotas renginys, skirtas akad. Alfonso Merkio (1927–2016) 95-osioms gimimo metinėms. 2022-aisiais sukako 40 metų, kai lietuviai atliko pirmąjį sėkmingą augalo gyvybinio ciklo eksperimentą kosminėje erdvėje. Šių tyrimų pradininkas – A. Merkys. Vyko renginiai, skirti akad. Tado Ivanausko (1882–1970) 140-osioms gimimo metinėms, pristatyta M. Žalakevičiaus monografija „Akademiko Tado Ivanausko fenomenas“. Gegužės 10 d. kartu su „Mokslininkų rūmais“ ir kultūros žurnalu „Santara“ vyko kardiochirurgo, pedagogo, diplomato akad. Jurgio Brėdikio (1929–2021) atsiminimų ir apmąstymų knygos „Kelionė“ sutiktuvės. Rugsėjo 16 d. vyko konferencija, skirta akad. Stepono Kolupailos (1892–1964) 130-osioms gimimo metinėms. Konferencijoje pranešimus skaitė mokslininkai ir hidrologai praktikai, buvo pristatyta knyga „Steponas Kolupaila – melioracijos ir hidrologijos pradininkas Lietuvoje“ (aut. Gediminas Kinderis). Rugsėjo 30 d. vyko renginiai, skirti akademiko Pranciškaus Baltaus Šivickio (1882–1968) 140-osioms gimimo metinėms.

Skyriaus nariai vykdė 48 konkursinius mokslo projektus, iš jų – 28 tarptautinius, arba jiems vadovavo. Vykde LMT visuotinės dotacijos, ES fondų investicinių veiksmų programos, LMT MIP, COST, LMT technologinės plėtros, programos „Eureka“ projektus, „Žilibero“ programos ir daugelį užsakomųjų tarptautinių projektų. S. Klimašauskas vykdė Europos mokslo tarybos dotacijos projektą. V. Bumelis – 28 užsakomuosius projektus su įvairių šalių bendrovėmis. J. Kriauciūnienė – „Interreg“ projekto „Bendras Latvijos ir Lietuvos tarpvalstybinių upių ir ežerų vandens telkinių valdymas“ vadovė. S. Olenin vadovavo projektui „Naujos pakrantės lagūnos ekosistemos susidarymas po ledynų atsitraukimo Eidembuktoje, Svalbarde, Arktijoje“. V. Būda vykdė „Eureka“ projektą „Spektrometrinės technologijos ir metodologijos prototipo sukūrimas prevenciniam austrių kokybės vertinimui vietoje“. K. Strupas dalyvavo tarptautiniame projekte „Naujos kartos kepenų funkcionalumą imituojantis dirbtinio mikrograndyno modelis“. L. Kupčinskas kartu su Kylio universitetu vykdė projektą „Genomika: įrankis viruso evoliucijos greičio nustatymui bei klinikinio ir imuninio atsako modeliavimui“. S. Podėnas bendradarbiauja su Nešatelio ir Lozanos (Šveicarija) gamtos istorijos, Londono (JK) gamtos istorijos muziejais. G. Valkiūnas atliko tyrimus su Austrijos, JAV, Kolumbijos ir Šveicarijos mokslininkais.

V. Šikšnys yra Europos molekulinės biologijos konferencijos (EMBC) ir Europos molekulinės biologijos laboratorijos (EMBL) Lietuvos atstovas, Europos molekulinės biologijos organizacijos (EMBO) tikrasis narys, Lietuvos atstovas Europos molekulinės biologijos taryboje, EMBC viceprezidentas. S. Klimašauskas – Karališkosios chemijos draugijos (*Royal Society of Chemistry*, JK), Amerikos chemijos draugijos

(*American Chemical Society*), Epigenetikos draugijos (*Epigenetics Society*, JAV), EMBO tikrasis narys bei Nacionalinio žmogaus genomo tyrimų komiteto narys. V. Būda dirbo EASAC Aplinkos komiteto nariu. L. Kupčinskas – LMA atstovas Europos medicinos akademijų federacijoje, Europos gastroenterologų tarybos narys, Lietuvos atstovas Europos Krono ligos ir opinio kolito organizacijoje (ECCO). K. Kilkus – Tarptautinės hidrologijos mokslų asociacijos narys; J. Kriauciūnienė – Šiaurės hidrologų asociacijos narė, Lietuvos atstovė Tarptautinėje mokslo institucijų organizacijoje. A. Bukantis dalyvauja Europos meteorologijos asociacijos veikloje. S. Olenin išrinktas OSPAR/HELCOM – Oslo ir Paryžiaus konvencijų / Baltijos jūrinės aplinkos apsaugos (Helsinkio) komisijos – bendros ekspertų grupės koordinatoriumi. V. Kučinskas – Žmogaus genomo organizacijos narys, Amerikos žmogaus genetikos draugijos narys, Europos mokslų fondo ekspertas.

LMA užsienio nariai yra LMA leidžiamų mokslo žurnalų redakcinių kolegijų nariai: E. Bušas, P. Malfertaineris – žurnalo „Acta medica Lituanica“, M. Asašima, J. Gleba, E. Helfordas, S. Inge-Večtomovas, R. N. Džounsas, I. K. E. Magnusonas, F. Patsalis, K. Skirnissonas, E. M. Severinson, R. Vilemsas – žurnalo „Biologija“, J. Harfas – žurnalo „Baltica“.

BMGMS nariai atliko per 140 ekspertizių vertindami LMA Jaunųjų mokslininkų stipendijų konkurso biomedicinos mokslų srities paraiškas, LMA Jaunųjų mokslininkų ir doktorantų bei Aukštųjų mokyklų studentų mokslinių darbų konkursams pateiktus darbus, „L'Oréal Baltic“ konkurso „Moterims moksle“, LR Prezidento Kazio Griniaus stipendijai gautas paraiškas. Taip pat vertino kandidatus į LMA Jaunosios akademijos narius, Kauno miesto mokslo premijai pateiktas paraiškas, dalyvavo LMT, LMA,

MITA, LR Seimo, LR Vyriausybės, LR Prezidento suburtų ekspertų tarybų veikloje, dirbo Europos mokslo fondo nepriklausomų vertintojų kolegijoje, FEAM, Estijos mokslo taryboje, Lenkijos nacionaliniame mokslo centre, atstovavo Lietuvai EMBL, EMBO organizacijose, EK „Horizontas 2020“ ekspertų grupėse. Paskelbė 180 mokslinių publikacijų, iš jų – 128 „Clarivate Web of Science“ ir SCOPUS indeksuojamuose žurnaluose, 53 mokslą populiarinančius straipsnius, 152 kartus kalbėjo visuomeniniuose renginiuose, radijo ir TV laidose. A. Bukantis daugiau kaip 40 kartų dalyvavo radijo ir televizijos laidose klimato kaitos, orų anomalijos bei klimato kaitos valdymo politikos klausimais.

Skyriaus nariai dirba LMA leidžiamų mokslo žurnalų redakcinėse kolegijose. R. Jankauskas yra BMGMS kuruojamo žurnalo „Acta medica Lituanica“ vyriausiasis redaktorius, V. Basys, V. Borutaitė, R. Dubakienė, V. Kučinskas, Z. A. Kučinskienė, L. Kupčinskas, D. Rastenytė, R. Žaliūnas – redakcinės kolegijos nariai. V. Būda yra žurnalo „Biologija“ vyr. redaktoriaus pavaduotojas, V. Borutaitė, V. A. Bumelis, J. Kulys, J. R. Naujalis, G. Valkiūnas, V. A. Tamošiūnas – red. kolegijos nariai. Skyriaus nariai yra daugelio tarptautinių žurnalų redakcinių kolegijų nariai arba vyriausieji redaktoriai. BMGMS nariai 2022 m. publikavo 10 knygų ir tarptautinių monografijų, parašė knygų dalis ir

skaitmenines versijas (R. Žaliūnas, R. Mokrik, G. Motuza, M. Žalakevičius, R. Dubakienė, K. Kilkus, R. A. Skirkevičius, A. Grigelis, V. Basys).

V. Būda – LMA Vrublevskių bibliotekos Mokslo tarybos narys, Baltarusijos universiteto Tarptautinio valstybinio ekologijos instituto patarėjų tarybos narys, Visuotinės lietuvių enciklopedijos Konsultacinės kolegijos narys; J. R. Naujalis – VLKK komisijos neetatinis ekspertas, A. Žvirblienė yra LR Prezidento Sveikatos ekspertų tarybos, LR Vyriausybės Nepriklausomų ekspertų patariamiosios tarybos, LR sveikatos apsaugos ministerijos Darbo grupės COVID-19 vakcinų klausimais narė, Lietuvos imunologų draugijos prezidentė. V. A. Bumelis yra VU Tarptautinių santykių ir politikos mokslų instituto Globėjų tarybos narys, LR Vyriausybės komisijos Lietuvos žydų kultūrai ir istorijai nagrinėti narys. L. Kupčinskas – LMT Baltijos šalių – Norvegijos, taip pat Lietuvos–Latvijos–Taivano mokslinio bendradarbiavimo komitetų narys. J. Mažeika – Radiacinės saugos centro Radiacinės saugos patariamojo komiteto narys ir Ekstremaliųjų situacijų operacijų centro narys. V. Kučinskas yra LR sveikatos apsaugos ministerijos konsultantas medicininės genetikos klausimais, Lietuvos žmogaus genetikos draugijos tarybos narys. A. Skirkevičius yra Tarptautinės neuroetologų draugijos narys, LR žemės ūkio ministerijos ekspertas.

Žemės ūkio ir miškų mokslų skyrius

Skyriuje yra 35 nariai: 18 tikrųjų, 8 emeritai, 9 užsienio nariai. Nuo 2022 m. vasario 1 d. jam vadovauja akad. Vidmantas Stanys. Skyrių sudaro šešios mokslų sekcijos: Agronomijos (pirm. G. Samuolienė), Miškininkystės (pirm. D. Danusevičius), Veterinarinės medicinos ir gyvūnų mokslų (pirm. H. Žilinskas), Žemės ūkio ir aplinkos inžinerijos (pirm. E. Šarauskis), Maisto mokslų (pirm. P. Viškelis) bei Agrarinės ekonomikos ir sociologijos (pirm. V. Vitunskienė). ŽŪMMS pavesta kuruoti Lietuvos dirvožeminių kūrų draugijos veiklą. Skyrius sprendžia aktualius agronomijos, miškotyros, zootechnikos, veterinarinės medicinos, aplinkos inžinerijos, maisto saugos ir kokybės, agrarinės ekonomikos ir sociologijos mokslų klausimus; rūpinasi agrarinių mokslų tyrimų plėtra, gautų rezultatų sklaida. Bendradarbiauja su mokslo ir valstybinėmis institucijomis – LR žemės ūkio, LR aplinkos ministerijomis, Žemės ūkio mokslo taryba prie LR ŽŪM, LAMMC Žemdirbystės, Miškų, Sodininkystės ir daržininkystės institutais, VDU Žemės ūkio akademija (ŽŪA), LSMU Veterinarijos akademija (VA) bei Gyvulininkystės institutu, KTU Maisto institutu, Gamtos tyrimų centru – sprendžiant šalies ūkio problemas. Kartu su verslo atstovais kuria biologiškai vertingus maisto produktus, funkcionaliojo maisto prototipus, vertina augalų

apsaugos produktus ir trąšas, vykdo mokslo ir inovacijų projektus.

Organizuoti septyni ŽŪMMS narių visuotiniai susirinkimai. Birželio 16 d. ŽŪMMS nariai lankėsi LAMMC Miškų institute ir VĮ Valstybinių miškų urėdijos Dubravos regioniniame padalinyje, kuriame susipažino su moderniomis miško sodmenų auginimo technologijomis. Rugsėjo 8 d. vyko į Gargždus (Klaipėdos r.), kur UAB „Mars Lietuva“ vyko posėdis „Pažangios pašaro gamybos technologijos smulkiesiems gyvūnams“. Skyriaus narių susirinkimuose buvo tvirtinama veiklos ataskaita, 2022 m. veiklos planas ir sekcijų struktūra, diskutuojama dėl LMA tikrųjų narių rinkimų, vietų skaičiaus ir specialybių, dėl užsienio nario iškėlimo, renkami LMAJA nariai. Biuro nariai svarstė aktualius ŽŪMMS klausimus, sudarė ekspertų komisijas LMA konkursams pateiktiems darbams vertinti, teikė kandidatų siūlymus valstybiniais bei LMA atminimo medalio apdovanojimams. 2022 m. skyriaus akademikai kartu su partneriais organizavo septynias tarptautines ir penkias nacionalines konferencijas, penkis seminarus-diskusijas.

Lapkričio 17 d. ŽŪMMS narių visuotiniame susirinkime kandidatais į LMAJA narius išrinkti dr. Neringa Rasiukevičiūtė (LAMMC) ir dr. Darius Kavaliauskas (VDU).

Gegužės 4–6 dienomis VDU ŽŪA vyko 28-oji tarptautinė mokslinė-praktinė konferencija „Žmogaus ir gamtos sauga 2022“, kurią organizavo VDU ir LMA. Aptarti žmogaus saugos ir sveikatos, inovatyvių tyrimų technologijų vystymo ir aplinkos apsaugos klausimai.

Gegužės 13 d. LAMMC Sodininkystės ir daržininkystės institute vyko tradicinė konferencija „Sodininkystės ir daržininkystės mokslo aktualijos ir sprendimai“ bei sodų žydėjimo šventė, kurią organizavo LMA ŽŪMMS bei LAMMC Sodininkystės ir daržininkystės institutas.

Birželio 2–3 d. Lietuvos dirvožeminių draugija prie LMA ŽŪMMS kartu su Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnyba surengė 5-ąją tarptautinę dirvožemio fizikos simpoziumą. Simpoziume ypač daug dėmesio skirta perspektyviems dirvožemio fizikinių savybių tyrimo metodams ir jų taikymo inovacijoms pristatyti bei fizikinių ir cheminių dirvožemio savybių sąsajoms nagrinėti.

Birželio 8–9 d. LAMMC vyko augalų selekcijos 100-mečiui skirta tarptautinė konferencija „Augalų selekcijos tradiciniai ir naujieji uždaviniai“, kurioje dalyvavo mokslininkai iš Lietuvos, Latvijos, Estijos, Švedijos ir Norvegijos.

Rugsėjo 26–28 d. LMA vyko trečioji tarptautinė konferencija „Sodininkystės ir daržininkystės mokslinės aktualijos ir inovacijos 2022“, kurią organizavo LAMMC Sodininkystės ir daržininkystės institutas, LMA ŽŪMMS bei Jaunoji akademija. Konferencijoje mokslininkai iš Lietuvos, Latvijos, Bulgarijos, Ispanijos, Serbijos, Ukrainos, Sudano ir Irano aptarė klausimus, susijusius su klimato kaita ir tvaria agronomine praktika.

Rugsėjo 29 d. LMA vyko mokslinė konferencija „Quo vaditis, silvae?“, skirta universitetinių miškininkystės studijų šimtmečiui ir miškotyros mokslo ištakoms Lietuvoje paminėti bei

miškotyros ir miškų sektoriaus perspektyvoms aptarti. Konferenciją organizavo LMA, LR aplinkos ministerija, VDU Žemės ūkio akademija ir LAMMC Miškų institutas. Išleistas konferencijos leidinys su Lietuvos mokslininkų siūlymais, priimta rezoliucija.

Rugsėjo 29–30 d. LMA kartu su LSMU VA Virškinimo fiziologijos ir patologijos centru bei Lietuvos veterinarijos gydytojų asociacija organizavo tarptautinę mokslinę konferenciją „Mikrobiota ir gyvūnas: sąveika, sveikatingumas, gerovė ir produkcija“. Mokslinėje konferencijoje buvo pasidalyta žiniomis apie naujausius mokslinius tyrimus ir laimėjimus gyvūnų sveikatingumo, jų mitybos, produktyvumo, produkcijos kokybės ir maisto saugos klausimais. Priimta konferencijos rezoliucija.

Spalio 26–27 d. VDU ŽŪA vyko ketvirtoji tarptautinė mokslinė konferencija *AgroEco2022* – „Agroekosistemų tvarumas: anglies sancaupų dirvožemyje, maisto saugos ir klimato pokyčių sąsajos“. Konferencijos metu diskutuota dirvožemio sveikatos, anglies sekvestracijos, dirvožemio ir pasėlių valdymo, siekiant cheminių priemonių mažinimo žemės ūkyje, klausimais.

Per ateinančius dešimtmečius Europa tikisi tapti neutrali anglies dioksido kiekio atžvilgiu, todėl turėtų būti sumažintas antibiotikų naudojimas ir gerinama pašarų konversija gyvulininkystės sektoriuje. LSMU kartu su LMA ŽŪMMS lapkričio 16 d. surengė 2-ąją tarptautinę mokslinę konferenciją „Gyvulininkystė – naujausios tendencijos ir ateities perspektyvos“. Ji tapo svarbia tarpdisciplininė platforma Lietuvos, Lenkijos, Portugalijos, Turkijos ir Latvijos tyrėjams, praktikams ir pramonės atstovams pristatyti bei aptarti naujausias inovacijas, praktinius iššūkius ir priimtus sprendimus gyvulininkystės, sveikatos ir gyvūnų pašarų srityse.

Lapkričio 25 d. LMA Vandens taryba bei Žemės ūkio ir miškų mokslų skyrius surengė mokslinį seminarą „Pažeistų vandens ekosistemų atkūrimas – Lietuvos patirtis ir ateities perspektyvos“. Kituose renginiuose diskutuota galvijų bandos sveikatingumo, Lietuvos kaimo vietovių konkurencingumo stiprinimo, vaisių ir daržovių perdirbimo bei inovatyvių produktų kūrimo, agronomijos bei ES žaliajo kurso, tvaraus dirvožemio valdymo bei maisto klausimais.

ŽŪMMS nariai išleido 10 monografijų, knygų ar jų dalių (akad. E. Bartkienė, akad. E. Šarauskis, akad. P. Viškelis). Akademikai V. Ruzgas ir V. Stanys išleido monografiją „Augalų selekcija Lietuvoje amžių sandūroje“. Akad. D. Danusevičius su kolega sudarė mokslo populiarinimo leidinį „Quo vaditis, silvae? Miškotyros moksliniai tyrimai ir studijos“. Akad. A. Sederevičius sudarė tarptautinės konferencijos leidinį „Mikrobiota ir gyvūnas: sąveika, sveikatingumas, gerovė ir produkcija“. Akad. G. Staugaitis su kolegomis išleido rekomendacijas „Dirvožemio organinės anglies (humuso) tyrimai žemės ūkio naudmenose“, ŽŪMMS išleido 11-osios jaunųjų mokslininkų konferencijos „Jaunieji mokslininkai – žemės ūkio pažangai“ pranešimų tezės, o Lietuvos dirvožeminių draugija prie LMA ŽŪMMS išleido 5-ojo tarptautinio dirvožemio fizikos simpoziumo, vykusio Lietuvoje, pranešimų santraukų leidinį.

2022 m. akad. V. Ruzgas sukūrė ir registravo tris naujas kviečių veisles, akad. V. Stanys sukūrė tris trešnės, tris vyšnios ir vieną slyvos veislę. Akademikai A. Sederevičius ir P. Viškelis gavo po vieną patentą, E. Bartkienė, E. Šarauskis ir P. Viškelis pateikė po vieną patentinę paraišką.

ŽŪMMS nariai, vykdydami šalies ir tarptautinius mokslo projektus, nacionalines ir ilgalaikes institucines mokslo programas, paskelbė 138 mokslo publikacijas, iš jų 107 tarptautiniuose

leidiniuose, parašė 52 mokslo populiarinimo straipsnius, 42 kartus kalbėjo renginiuose visuomenei, radijo, televizijos laidose, atliko 310 ekspertizių. Skyriaus nariai LMA svetainėje paskelbė 21 straipsnį mokslui ir visuomenei aktualia tematika.

Skyriaus nariai dalyvavo Lietuvos mokslo premijų komisijos darbe, vertino Lietuvos standartizacijos departamento technikos komitetų pateiktus dokumentų projektus. K. Armolaitis LR AM užsakymu parengė šiltnamio efektą sukeliančių dujų 2023 m. apskaitos Nacionalinės ataskaitos Žemės naudojimo, žemės naudojimo keitimo ir miškininkystės sektoriuje duomenų analizę. E. Bartkienė recenzavo knygą „Trending topics on fermented foods“ („Fermentuoto maisto gamybos aktualijos“). Z. Dabkevičius vykdė ŽŪM Žemės ūkio mokslo tarybos dokumentų ekspertizes. A. Povilaitis vertino valstybinių mokslinių tyrimų institutų ilgalaikės mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros programų projektus, UNESCO ir „L'Oréal Baltic“ fondo 2022 m. stipendijų konkursui „Moterims moksle“ pateiktus darbus, Pasaulio mokslininkų federacijos stipendijai pateiktus darbus, atliko doktorantūros vertinimą. V. Ruzgas pateikė eksperto nuomonę LRS Kaimo reikalų komitetui ir LR ŽŪM Augalininkystės skyriui Augalų veislių apsaugos įstatymo pakeitimo įstatymo klausimais; G. Samuolienė vertino UNESCO ir „L'Oréal Baltic“ fondo 2022 m. stipendijų konkursui „Moterims moksle“ pateiktus darbus. V. Stanys – MITA Biomedicinos ir žemės ūkio ekspertų mokslų tarybos pirmininkas. E. Šarauskis – Kazachstano mokslo ir technologijų centro projektų paraiškų ekspertas, VDU Mokslo ir meno periodinių leidinių ekspertų komisijos narys, VDU Mokslo sričių ekspertų komisijos narys, LMT Gamtos ir technikos mokslų komiteto narys, LMT ekspertų

Ataskaitinio Žemės ūkio ir miškų mokslų skyriaus narių susirinkimo
Lietuvos mokslų akademijoje dalyviai. 2022 01 18.

Išvažiuojamojo Žemės ūkio ir miškų mokslų skyriaus posėdžio „Modernios miško sodmenų auginimo
technologijos“ dalyviai VĮ Valstybinių miškų urėdijos Dubravos medelyne. 2022 06 16.

Žemės ūkio ir miškų mokslų skyriaus išvažiuojamojo posėdžio „Pažangios pašaro gamybos technologijos smulkiesiems gyvūnams“ dalyviai UAB „Mars Lietuva“ Gargžduose. 2022 09 08.

Mokslinė konferencija „Quo vaditis, silvae?“, skirta universitetinių miškininkystės studijų šimtmečiui ir miškotyros mokslo ištakoms Lietuvoje paminėti. Iš kairės: akad. Darius Danusevičius, LR aplinkos ministras Simonas Gentvilas, akad. Vidmantas Stanys, VDU Žemės ūkio akademijos kanclerė prof. Astrida Miceikienė, Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centro direktorius dr. Gintaras Brazauskas. 2022 09 29.

grupės vadovas, Inovacijų agentūros ekspertas. P. Viškelis vykdė ekspertinį darbą Nacionalinės žemės ūkio ir maisto produktų kokybės sistemos ekspertų komitete.

Skyriaus nariai bendradarbiavo su užsienio mokslų akademijomis, mokslo ir studijų institucijomis, vykdė tarptautinius projektus, kūrė bendras augalų veisles, dalyvavo tarptautinėse konferencijose. E. Bartkienė dalyvauja Lietuvos–Lenkijos mokslų akademijų remiamų projektų bendradarbiavimo veiklose, yra Lenkijos nacionalinio mokslo centro ekspertė. Z. Dabkevičius dalyvauja ALLEA, EASAC, ISC ir UEAA tarptautinių organizacijų veikloje. Ž. Kadžiulienė dalyvauja Šiaurės šalių žemės ūkio mokslininkų asociacijos (NJF) veikloje, yra tarptautinės pupinių augalų asociacijos narė. A. Motuzas palaiko ryšius su LMA užsienio nariu, Hohenheimo universiteto (Vokietija) profesoriumi dr. V. Drochneriu. A. Povilaitis bendradarbiauja su Latvijos, Lenkijos, JAV aukštosiomis mokyklomis, Ispanijos fondu. V. Ruzgas kartu su Estijos augalininkystės institutu sukūrė dvi žieminių kviečių veisles. G. Samuolienė vykdo Lietuvos ir Bulgarijos mokslų akademijų projektą „Fitohormonų reguliuojami fiziologiniai ir molekuliniai sausros streso toleravimo mechanizmai“ („Physiological and molecular mechanisms of phytohormones-mediated drought stress tolerance“). V. Stanys vykdo genų redagavimo augaluose tyrimus. V. Sirvydis dalyvauja Pasaulinės paukštininkystės mokslo asociacijos veikloje. E. Šarauskis – Europos žemės ūkio inžinierių asociacijos narys. P. Viškelis vykdo žaliųjų nanodalelių sintezės tyrimus su Kongo Respublikos universitetais ir kitų šalių universitetais. Akademikai H. Žilinskas, M. Malakauskas, A. Sederevičius Varmijos Mozūrų universitete Olštynėje (Lenkija) konkretizavo bendradarbiavimo sritis.

Bendradarbiaudami su VDU ŽŪA, skyriaus nariai leidžia žurnalą „Žemės ūkio mokslai“, buvo duomenų bazėje „Clarivate Web of Science“ skelbiamų žurnalų „Žemdirbystė–Agriculture“, „Baltic Forestry“ („Baltijos šalių miškininkystė“) redakcinių kolegijų pirmininkai ar konsultantai ir redakcinių kolegijų nariai; yra 9 tarptautinių, 10 užsienio ir penkių recenzuojamų šalies žurnalų redakcinių kolegijų nariai.

Skyriaus nariai aktyviai dalyvauja mokslo ir studijų institucijų ir organizacijų veikloje. K. Armolaitis dalyvavo LR aplinkos ministerijos Žemės ūkio ir miškininkystės dekarbonizacijos grupės susitikimuose. E. Bartkienė yra „2022 m. geriausios disertacijos“ konkurso vertintoja, Lietuvos socialinių mokslų centro, Ekonomikos ir kaimo vystymosi instituto projektinių veiklų ekspertė, EASAC „Meat Alternatives“ darbo grupės narė ekspertė, tarptautinės organizacijos „Maisto technologų institutas“ narė. V. Bižokas buvo MITA ekspertas, visuomeninės organizacijos „Consilia Academica“ narys. Z. Dabkevičius – Lietuvos agronomų sąjungos valdybos narys, Nuolatinės augalų nacionalinių genetinių išteklių komisijos prie LR aplinkos ministerijos tarybos pirmininkas, Žemės ūkio mokslo tarybos prie LR žemės ūkio ministerijos pirmininkas. D. Danusevičius yra Nacionalinių augalų genetinių išteklių komisijos prie LR aplinkos ministerijos narys, UNESCO programos „Žmogus ir biosfera“ nacionalinio komiteto narys, Miško genetinių išteklių, sėklininkystės ir miško atkūrimo ekspertų komisijos prie LR aplinkos ministerijos narys, Ž. Kadžiulienė – Lietuvos agronomų sąjungos valdybos narė, Ekologinės žemės ūkio tarybos prie LR žemės ūkio ministerijos narė. VŠĮ „Ekoagros“ apeliacinės komisijos narė. S. Karazija dalyvavo rengiant Aplinkos ministerijos organizuotą Nacionalinį miškų susitarimą. A. Kusta yra Švedijos karališkosios

žemės ūkio ir miškų akademijos užsienio narys, Lietuvos žemėtvarkos ir hidrotechnikos inžinierių sąjungos garbės narys, Šiaurės šalių žemės ūkio mokslininkų asociacijos narys. A. Povilaitis yra Latvijos gyvybės mokslų ir technologijų universiteto Tarptautinės ekspertų tarybos, Lietuvos žemėtvarkos ir hidrotechnikos inžinierių sąjungos narys, LR ŠMSM ir LMT deleguotas Lietuvos atstovas „Water4All“ mokslo programos komitete, Visuomeninės techninės tarybos melioracijos klausimams nagrinėti prie LR žemės ūkio ministerijos ir daugelio kitų organizacijų narys. V. Ruzgas – Lietuvos sėklininkystės asociacijos tarybos pirmininkas. A. Sederevičius – asociacijos „Slėnis Nemunas“ tarybos ir Lietuvos fiziologų draugijos narys. V. Sirvydis – Pasaulinės paukštininkystės mokslo asociacijos Lietuvos skyriaus prezidentas. V. Stanys – MITA Biomedicinos mokslų ekspertų tarybos pirmininkas, LMT ekspertas. G. Staugaitis – ŽŪM darbo grupės, įgyvendinant veiksmų planą „Tvarus dirvožemio naudojimas“, narys. E. Šarauskis – LMT Gamtos

ir technikos mokslų komiteto narys. P. Viškelis – Nacionalinės žemės ūkio ir maisto produktų kokybės sistemos ekspertų komiteto pirmininko pavaduotojas, Nacionalinės mokslo programos „Agro-, miško ir vandens ekosistemų tvarumas“ valdymo grupės narys, LMT ir MITA ekspertas.

ŽŪMMS nariai bendradarbiauja su regionais, pramonės ir verslo įmonėmis bei organizacijomis. E. Bartkienė bendradarbiauja su 14 ūkio subjektų, Z. Dabkevičius – su septyniomis savivaldybėmis ir LR ŽŪM. A. Povilaitis bendradarbiauja su LR ŽŪM ir VŠĮ Gamtos paveldo fondu; V. Ruzgas – su penkiais ūkio subjektais ir Lietuvos žemės ūkio rūmais; V. Sirvydis – su Lietuvos paukštininkystės asociacijos narėmis ir tarptautinėmis bendrovėmis. G. Staugaitis bendradarbiauja su Lietuvos regionine atliekų tvarkymo centrų asociacija, Lietuvos ekologinių ūkių asociacija, Žemės ūkio rūmais; P. Viškelis – su 13 ūkio subjektų. Iš viso ŽŪMMS nariai bendradarbiavo su 33 ūkio subjektais, septyniomis savivaldybėmis, dviem fondais, viena agentūra, dviem asociacijomis ir kitomis įmonėmis.

Technikos mokslų skyrius

Skyriuje yra 43 nariai: 20 tikrųjų, 12 emeritų ir 10 užsienio narių. 2022 m. skyrius neteko dviejų aktyvių ir darbščių narių emeritų: Adolfo Laimučio Telksnio ir Vytauto Kaminsko. Veikia penkios mokslų sekcijos: Elektronikos ir informatikos (pirm. R. Baronas), Energetikos (pirm. A. Kaliatka), Mechanikos (pirm. M. K. Ragulskis), Medžiagų inžinerijos (pirm. S. Tamulevičius), Statybos inžinerijos (pirm. G. Kaklauskas). Skyriui vadovauja akad. Gintautas Dzemyda.

Skyriaus nariams pavesta vertinti planuojamus, atliekamus ir atliktus mokslinius tyrimus, įvairių lygių mokslinius projektus, studijas, inovacijas, konkursinius mokslo darbus, paraiškas, ataskaitas, institucijų pavedimus ir užsakymus, teikti konsultacijas bei siūlymus rengiant aukštųjų technologijų plėtros programas ir projektus, plėtoti mokslo, studijų ir verslo institucijų bendradarbiavimą, skatinti jaunųjų mokslininkų mokslinę veiklą bei plėtoti ryšius su pramonės ir verslo organizacijomis. Skyriaus nariai yra daugelio tarptautinių žurnalų redakcinių kolegijų nariai ir (arba) vyriausieji redaktoriai. Iš jų paminėtini: „Mechanika“, „The Archives of Automotive Engineering – Archiwum Motoryzacji“ („Motorinio transporto inžinerijos archyvai“), „Problems of Mechatronics“ („Mechatronikos problemos“), „Journal of Vibration Engineering“ („Vibroinžinerijos žurnalas“),

„Journal of Mathematical Models in Engineering“ („Matematinų modelių inžinerijoje žurnalas“), „Nonlinear Analysis: Modelling and Control“ („Netiesinė analizė: modeliavimas ir valdymas“), „Journal of Applied Nonlinear Dynamics“ („Taikomosios netiesinės dinamikos žurnalas“), „Informatica“ ir kt. Jie taip pat yra Lietuvos mokslo tarybos, Inovacijų agentūros, Lietuvos mokslų akademijos, Europos mokslo fondo, Prancūzijos, Belgijos, Lenkijos, Latvijos, Estijos mokslo fondų ir kt. šalių bei mokslo institucijų ekspertai.

Ataskaitiniais metais surengti keturi TM skyriaus narių visuotiniai susirinkimai, kuriuose buvo tariamasi dėl LMA veiklos planavimo, naujųjų tikrųjų narių bei užsienio narių laisvų specialybių paskirstymo, organizuoti kandidatų į LMA Jaunosios akademijos narius bei LMA tikruosius narius rinkimai. Vertintos LMA Jaunųjų mokslininkų ir doktorantų, LMA Aukštųjų mokyklų studentų mokslinių darbų, Lietuvos Respublikos Prezidento Jono Žemaičio vardinių stipendijų aukštųjų mokyklų I ir II studijų pakopų bei kolegijų studentams, LMA Jaunųjų mokslininkų stipendijų, Kauno miesto mokslininko premijos konkursams teiktos paraiškos. LMAJA nariais technologijos mokslų srityje išrinkti dr. Andrius Tamošiūnas (LEI) ir dr. Gražina Korvel (VU).

Skyrius organizavo 12 renginių: konferencijų, diskusijų, seminarų, knygų sutiktuvių. Bendradarbiauta su LMAJA, VU, KTU, VDU, LEI, VILNIUS TECH.

16-ąją tarptautinę mokslinę konferenciją „Gyvasis gamtos ženklas“ organizavo VDU, LMA ir Šiaurės šalių skirstymo mokslų draugija. Konferencijos vadovas – akad. Audrius Sigitas Maruška. Konferencija apima gamtos, gyvybės ir technologijų mokslus. Joje tradiciškai pristatoma daug tarpdisciplininių projektų rezultatų. Gegužės 16 d. įvyko LMA ir VU organizuota konferencija „Lietuvos magistrantų informatikos ir IT tyrimai“, kuria siekiama stiprinti magistrantų įgūdžius, supažindinti su kitų magistrantų atliekamais tyrimais, paskatinti domėtis moksline veikla, stoti į doktorantūrą. Palangoje vyko 24-oji tarptautinė konferencija-mokykla „Šiuolaikinės medžiagos ir technologijos“, skirta jauniems mokslininkams ir doktorantams, besidomintiems medžiagų mokslu ir kondensuotų medžiagų fizika (organizacinio komiteto pirmininkas akad. Sigitas Tamulevičius). LMA įvyko bendra TMS ir HSMS konferencija-diskusija apie „Enciklopedijos Lietuvai ir pasauliui“ dabartį ir ateitį. Buvo aptarta šios enciklopedijos svarba ir plėtra. Tai reikšminga Lietuvos kultūros paveldo dalis, kurią būtina išsaugoti ateities kartoms. Siekdamį įtvirtinti ELIP veiklos tęstinumą, konferencijos dalyviai priėmė rezoliuciją. Rugsėjo 8 d. LMA vyko istorikės dr. Audronės Veilentienės monografijos „Kauno technologijos universiteto istorijos kelias“, skirtos Universiteto 100-mečiui, sutiktuvis.

VILNIUS TECH universitete organizuota kasmetinė tarptautinė konferencija „Transbaltica 2022: transporto mokslas ir technologijos“. Joje buvo kalbama apie transporto srities iššūkius ir naujoves. Dalyvavo mokslininkai iš Jungtinės Karalystės, Lenkijos, Čekijos, Slovakijos, Latvijos,

Egipto, Turkijos, Ukrainos, Airijos ir kitų šalių. Spalį TMS kartu su Lietuvos dirbtinio intelekto asociacija organizavo simpoziumą „Dirbtinio intelekto technologijų taikymai vaizdų analizėje“. Jo tikslas – skatinti dirbtinio intelekto taikymus sprendžiant praktinius uždavinius, susijusius su vaizdų analize, ypač medicininių vaizdų. Spalį įvyko kasmetinė tarptautinė mokslinė konferencija „Transport means 2022“ („Transporto priemonės 2022“). Jos tikslas – suteikti tarptautinę platformą diskusijoms, sąveikai ir mainams tarp mokslininkų, pramonės atstovų ir inžinierių. Ji atspindi aktualiausias transporto inžinerijos problemas. Gruodžio 1–3 dienomis vyko 13-oji tarptautinė konferencija Druskininkuose „Duomenų analizės metodai programų sistemoms (DAMSS 2022)“, kurioje supažindinta su Lietuvos ir užsienio universitetuose vykdomais moksliniais tyrimais duomenų mokslo ir programinės įrangos inžinerijos srityse (organizatorius ir pirmininkas akad. G. Dzemyda). Dar vienas renginys (gruodžio 15 d.) buvo skirtas įvertinti Gedimino kalno šlaitų ir konstrukcijų būklę pagal 2019–2020 metų tyrimus, aptarti svarbiausius istorinius įvykius ir veiksnius, turėjusius įtakos dabartiniam Gedimino kalno šlaitų stabilumui bei konstrukcijų pleišėjimui. Paskaitas apie Gedimino pilies kalną skaitė LMAJA narė, istorikė dr. Olga Mastianica-Stankevič ir VILNIUS TECH Civilinės inžinerijos mokslo centro direktorius dr. Šarūnas Skuodis. Renginio organizatorius ir moderatorius akad. Gintaris Kaklauskas.

TMS organizavo du išvažiuojamuosius posėdžius: KTU Panevėžio technologijų ir verslo fakultete bei gamybos ir technologinių procesų automatizavimo įmonėje „Elinta“. Nariai lankėsi Panevėžio miesto savivaldybėje, susitiko su meru aptarti tolesnį bendradarbiavimą pagal pasirašytą sutartį. Kauno laisvojoje

LMA Technikos mokslų skyriaus visuotinis susirinkimas. 2022 03 15.

Li Makintairo (Lee McIntyre) knygos „Post tiesa“ pristatymas LMA Technikos mokslų skyriuje.
Knygą apžvelgia dr. Rolandas Maskoliūnas. 2022 09 20.

LMA Technikos mokslų skyriaus išvažiuojamasis posėdis gamybos ir technologinių procesų automatizavimo įmonėje „Elinta“. Iš kairės: akad. Gintautas Dzemyda, Valerija Paškauskienė, Vasilij Adaškevič, LMA viceprezidentas Zenonas Dabkevičius, akademikai Vytautas Ostaševičius ir Jurgis Vilemas, dr. Andrius Bernotas, akademikai Kazimieras Ragulskis ir Algirdas Vaclovas Valiulis, įmonės generalinis direktorius dr. Vytautas Jokužis. 2022 10 19.

LMA Jaunosios akademijos naujų narių rinkimai Technikos mokslų skyriuje. 2022 12 06.

ekonominėje zonoje įsikūrusios „Elintos“ įmonės generalinis direktorius dr. Vytautas Jokužis supažindino su verslo strategija bei jų kuriamais naujausiais technologiniais sprendimais ir automatizuotų valdymo sistemų kūrimu.

Skyriaus mokslininkai plėtoja tarptautinį mokslinį bendradarbiavimą. 2022 m. vykdėta per 70 projektų, daugiau kaip pusė – tarptautinių. Skyriaus nariai dažnai kviečiami atlikti ir eksperto funkcijas vertinant rengiamus projektus, jų ataskaitas. Yra LMT ir tarptautinio lygio Europos mokslo fondo, „Eureka“, „Horizontas 2020“, „Eurostars“, Latvijos ir Estijos mokslo fondų ir kitų užsienio mokslo institucijų ekspertai.

Elektronikos ir informatikos sekcijoje yra aštuoni nariai. R. Barauskas dirba su daugiaskaliais modeliais ir algoritmais šilumos ir drėgmės mainais tekstilės struktūrose, vadovauja keturiems projektams. R. Baronas yra mokslo žurnalo „Nonlinear Analysis: Modelling and Control“ („Netiesinė analizė: modeliavimas ir valdymas“) vyr. redaktorius, keturių žurnalų redakcinių kolegijų narys. 2022 m. pirmininkavo LMT, kuri dalyvauja formuojant ir įgyvendinant Lietuvos mokslo politiką. G. Dzemyda yra mokslo žurnalų „Informatica“ ir „Baltic Journal of Modern Computing“ („Baltijos moderniųjų skaičiavimų žurnalas“) vyr. redaktorius, septynių tarptautinių žurnalų redakcinių kolegijų narys, Tarptautinės informacijos apdorojimo federacijos Dirbtinio intelekto komiteto narys. Atliko 22 mokslines ekspertizes. L. Mažeika dalyvauja Lietuvos neardomųjų bandymų draugijoje. J. K. Staniškis yra LMA Darnaus vystymosi tarpsritinės grupės vadovas, ES fondų investicijų veiksmų programos Stebėsenos komiteto, UNESCO Lietuvos nacionalinės komisijos narys. A. Žilinskas bendradarbiavo su Kardifo universitetu (JK) ir Naujojo Džersio technologijų

institutu (JAV). Yra kelių tarptautinių konferencijų programinių komitetų narys, projektų vertinimo ekspertas. G. Žintelis dalyvauja LRS Ateities komiteto posėdžiuose.

Energetikos sekcijai priklauso penki nariai. J. Augutis dalyvauja LR Seimo sudarytos švietimo savivaldos institucijos – Lietuvos švietimo tarybos, atliekančios ekspertinį vertinimą ir konsultacijas strateginiais švietimo plėtros klausimais, veikloje. Yra Lietuvos universitetų rektorių konferencijos, LEI tarybos, Kauno regiono plėtros tarybos narys. A. Džiugys tęsia bendradarbiavimą su Liuksemburgo universiteto mokslininkais, atliekant birių medžiagų maišymosi ir segregacijos tyrimą. A. Kaliačka tęsė darbus tarptautiniuose „Horizontas 2020“ projektuose „Europos mažų modulinį reaktorių licencijavimo link“, „Sunkių avarijų valdymas ir neapibrėžtumai“ ir kt., bendradarbiauja su užsienio mokslininkais, tiriančiais procesus branduolinėse jėgainėse sunkiųjų avarijų metu. P. Poškas dirbo programoje „Jonizuojančios spinduliuotės poveikio bei kitų su atominių elektrinių eksploatavimo nutraukimu susijusių problemų tyrimas“, vadovavo projektams, susijusiems su Ignalinos AE kietųjų atliekų tvarkymu ir saugojimu. J. Vilemas yra LMA žurnalo „Energetika“ redakcinės kolegijos narys, dalyvauja LMA organizuojamuose renginiuose, kur aptariamos šiuo metu aktuali energetikos problemos.

Medžiagų inžinerijos mokslų sekcijoje yra septyni nariai. A. Galdikas dirbo masės pernešimo procesų ir mechanizmų nerūdijančiojo plieno nitridinimo ir izoterminio atkaitinimo procesų po nitridinimo metu modeliavimo srityje. Dalyvavo Europos doktorantūros tinklo „Šiuolaikinių medžiagų fizika ir chemija“ (*Physics and Chemistry of Advanced Materials*, PCAM) veikloje kaip KTU doktorantūros atstovas ir veiklos koordinatorius. Yra penkių mokslo žurnalų

redakcinių kolegijų narys. J. V. Gražulevičius koordinavo ES programos „Horizontas 2020“ projektą „Bemetaliai spinduliai naujos kartos šviesos šaltiniams“, kurio partneriai – Vokietijos, Prancūzijos, Jungtinės Karalystės, Baltarusijos, Ukrainos ir Taivano mokslininkai. S. Grigalevičius vadovavo dviem projektams. Vienas jų – tarptautinis projektas su Japonijos mokslininkais. Jo mokslinė veikla: naujos struktūros elektroaktyvių medžiagų sintetinimas ir panaudojimas konstruojant organinius šviesotukus. R. J. Kažys vadovavo projektui „Pascal“ pagal „Horizonto 2020“ programą. Yra Lietuvos neardomųjų bandymų ir techninės diagnostikos draugijos prezidentas. A. S. Maruška vykdė tyrimų projektus, susijusius su instrumentinės analizės metodų vystymo ir taikymo tematika. Pateikta JAV patento paraiška. Vadovauta šešiems projektams, iš jų dviem tarptautiniams. A. S. Maruška – Šiaurės šalių skirstymo mokslų draugijos valdybos narys, tarptautinio mokslo žurnalo „Molecules“ specialaus tomo redaktorius. S. Tamulevičius vadovavo keturiems tarptautiniams projektams, gavo tris patentus (JAV, EU, Japonijos). Jis yra žurnalo „Materials Science / Medžiagotyra“ vyriausiasis redaktorius, atliko 10 tarptautinių ekspertizių. Yra Europos doktorantūros tinklo PCAM vykdymo grupės narys. Europos nanotechnologijų laboratorijų tinklo (*EuroNanoLab*) vykdymo grupės narys. A. V. Valiulio darbų tematika – biologiškai suderinamų medžiagų implantų kūrimas ir jų sąsajos su kauliniu audiniu tyrimai. Jis yra Sonos technologijos koledžo Indijoje studijų programų užsienio ekspertas. Pirmininkauja LMA organizuojamų konkursų komisijose, yra LR Prezidento Jono Žemaičio vardinės stipendijos konkurso TMS pirmininkas.

Mechanikos mokslų sekcijoje yra septyni nariai. A. Fedaravičius bendradarbiavo

su Varšuvos karo technologijos universitetu, Generolo Tado Kosciuškos sausumos pajėgų karo akademija (Lenkija), Brno karo akademija, Brno gynybos universitetu (Čekija), Budapešto technologijų ir ekonomikos universitetu (Vengrija). Darbavosi su KAM, VRM, ŠMSM ir jos institucijomis, Lietuvos šaulių sąjunga kuriant, tiriant ir diegiant lazerinius šaulių treniruoklius, su Lietuvos kariuomene ir jos padaliniais (sausumos, oro, jūrų pajėgomis) planuojant ir vykdant MTEPI veiklą, formuojant doktorantūros tematiką. M. K. Ragulskis daugiau nei 10 metų bendradarbiauja su Širdies matematikos institutu JAV, vykdant žemės magnetinio lauko ir žmonių širdies ritmo variabilumo tyrimus. Kritinės infrastruktūros ankstyvo defektų radimo algoritmų kūrimo darbai vykdyti su Hohai universitetu Kinijoje ir „The North Oil Company“ Katare. K. Ragulskis tęsė bendradarbiavimą su Islamo Karimovo Taškento technikos universiteto ir Uzbekijos inžinerinių mokslų akademijos kolegomis. M. Bogdevičius yra Tarptautinės mašinų ir mechanizmų mokslą skatinančios federacijos (*International Federation for the Promotion of Mechanism and Machine Science, IFToMM*) Transporto mašinų komiteto narys. LMT, MITA, LVPA, Inovacijų agentūros ekspertas. V. Ostaševičius yra tarptautinio žurnalo „Mechanika / Mechanics“ vyr. redaktorius, Lietuvos pakuotojų asociacijos prezidiumo narys, Europos Komisijos ekspertas ir IFToMM Nacionalinio komiteto pirmininkas, tarptautinių konferencijų „Mechanika 2022“ ir „Transport Means 2022“ pirmininkas, vykdo mechaninių sistemų dinamikos ir modeliavimo tyrimus, teikia paslaugas verslininkams.

Statybos inžinerijos mokslų sekcijoje yra penki nariai. R. Kačianauskas VILNIUS TECH vykdo mokslo tiriamąją darbą „Skaitiniai makro-ir mikroskopiniai kompozitinių struktūrų

modeliai“. Vadovavo LMA ir Lenkijos MA dvišalio tarptautinio mokslinio bendradarbiavimo projektui „Biriųjų medžiagų modeliavimas“. A. Kaklauskas mokslų darbų tematika: „Kompiuteriu įgyvendinamas neuromarketingo tyrimo būdas ir individualaus pastatų patalpų mikroklimato valdymo būdas ir jo realizavimo sistema“. 2022 m. jis vadovavo „Erasmus“ programos ir Europos regioninės plėtros fondo projektams, dalyvavo šešiuose tarptautiniuose projektuose, gavo tris lietuviškus patentus. G. Kaklauskas su Minjo universiteto (Portugalija) mokslininkais tobulino naujos kokybės analizinį betono pleišėjimo modelį, tinkamą konstrukcijoms projektuoti. Yra Europos mokslų tarybos projektų vertinimo narys, tarptautinių organizacijų FIB, RILEM narys. E. K. Zavadskas dirba prie projektų „Statybos ir nekilnojamojo turto daugiakriterių metodų ir sumaniųjų sistemų kūrimas bei taikymas“ ir „Statybos ir nekilnojamojo turto daugiakriterių metodų ir sumaniųjų sistemų praktinis taikymas“. Dalyvauja mokslų leidinių redakcinėse kolegijose. R. Šiaučiūnas vadovavo trimis projektams. Moksliniai tyrimai buvo atliekami su Miuncheno technikos (Vokietija), Brno technikos (Čekija), Košicės technikos (Slovakija), Rygos technikos, Baltarusijos valstybinio technologijos universitetų, Karališkojo technologijos instituto (Švedija) mokslininkais. Nuolatos

konsultuoja akcines bendroves „Akmenės cementas“, „Silikatas“, „Lifosa“. 2022 m. vadovavo atliekant užsakomuosius darbus įvairioms verslo bendrovėms.

2022 m. skyriaus narių atliktų mokslinių tyrimų lygį atspindi gauti patentai ir išleistos monografijos: V. Ostaševičius – du patentai ir monografija „Skaitmeniniai dvyniai gamyboje“ („Digital Twins in Manufacturing“), S. Tamulevičius – trys patentai, A. Kaklauskas – trys patentai, R. Šiaučiūnas – vienas patentas, J. K. Staniškio monografija „Transformation of Business Organization Towards Sustainability: Systems Approach“ („Verslo organizacijos transformacija siekiant tvarumo: sisteminis požiūris“), monografija „Recent Trends in Chaotic, Nonlinear and Complex Dynamics“ („Naujos kryptys chaotinėje, netiesinėje ir sudėtinėje dinamikoje“), kurios vienas autorių yra M. K. Ragulskis, A. V. Valiulio elektroninė knyga „Fabrication and processing of materials. An introduction“ („Medžiagų gamyba ir apdorojimas. Įvadas“).

Skyriaus nariai paskelbė 170 mokslinių straipsnių, iš kurių 153 – tarptautiniuose leidiniuose, 10 mokslų populiarinimo straipsnių. Perskaitė 127 paskaitas visuomenei, davė interviu radijui ir televizijai. Iš viso vykdė 71 mokslų projektą, iš jų 42 tarptautinius. Atliko 124 ekspertizes, vadovavo 42 doktorantams.

Mokslinės veiklos koordinavimas ir skatinimas

Su CERN susijusių veiklų koordinavimas

Ataskaitinių metų pradžioje LMA kreipėsi į Švietimo, mokslo ir sporto ministeriją dėl lėšų finansuoti su CERN susijusius antrus metus tęsiamus MTEP projektus, LMA ir LMT ekspertų aprobuotus 2021 m. pradžioje. Birželio 7 d. sutartimi ŠMSM skyrė finansavimą devyniems grupių iš keturių institucijų projektams: „Medžiagos ir technologijos didelio stiprinimo, greitaeigiam mikrostruktūriniam dujiniam detektoriumi (FTM)“ (vadovas akad. S. Tamulevičius, KTU), „Didelės galios MEDICIS ir ISOLDE skysto metalo taikinių radioizotopams gaminti branduolinė analizė“ (vadovas LMAJA narys dr. Gediminas Stankūnas, LEI), „Radiojautrumą didinančių fitocheminių medžiagų paieška ir jų poveikio apoptozės mechanizmui analizė krūties vėžio ląstelėms *in vitro*“ (vadovė prof. Elona Juozaitytė, LSMU), „Kompaktiško miuonų solenoido cilindrinio spartųjų jutiklių sluoksnio atnaujinimas“ (vadovas akad. G. Tamulaitis, VU), „Feritų elektromagnetinių savybių dažniniai ir temperatūriniai tyrimai“ (vadovas dr. Vidmantas Kalendra, VU), „Radiacinių defektų modeliavimas ir jų įtaka krūvininkų judriui ir fotogeneracijos kvantiniam našumui“ (vadovas akad. J. V. Vaitkus, VU), „Subatominių dalelių fizika CERN CMS eksperimente“ (vadovas dr. Andrius Juodagalvis, VU), „Detektoriaus konstravimo metodika, duomenų sertifikavimo automatizavimo metodika,

CMS Phase 2 detektorių valdymo sistema“ (vadovas dr. Valdas Rapševičius, VU), „Radiacijai atsparūs puslaidininkiniai detektoriai labai didelio skaisčio kolaidieriams“ (vadovas prof. Eugenijus Gaubas, VU). Pareiškėjai buvo maloniai nustebinti, gavę visas antriesiems projektų vykdymo metams paraiškose numatytas lėšas. Grupės projektus įvykdė, atsiskaitė LMA, ir nuo 2023 m. kvietimų dalyvauti konkursiniuose CERN projektuose lauks iš LMT. Pagal tą pačią sutartį ŠMSM skyrė lėšų ir LMA dalyvavimui CERN valdymo organų veikloje bei jo koordinavimui. Posėdžiuose CERN 2022 m. Lietuvai atstovaudami dalyvavo LMA prezidentas J. Banys, viceprezidentas Z. Dabkevičius, Organizacinio skyriaus vadovas A. Bernotas.

2022 metais subrendo ir buvo realizuojami Lietuvos dalyvavimo CERN – pirmojoje tarptautinėje mokslo infrastruktūroje, kurios narė yra Lietuvos Respublika – pokyčiai. Artėjant penkerių Lietuvos asocijuotosios narystės Europos branduolinių mokslinių tyrimų organizacijoje metų etapo vertinimui, kurį CERN taryba turi vykdyti 2023 m., iniciatyvos ėmėsi CERN ir Lietuvos jungtinio komiteto viena iš pirmininkių VU profesorė Saulė Mačiukaitė-Žvinienė, palaikoma LR Vyriausybės kanceliarijos ir LR Prezidentūros. Pritariant ir skatinant Lietuvos mokslų akademijai, Vilniaus universitetui, jo

Branduolių ir elementariųjų dalelių fizikos centro (VU centro) tarptautinei patarėjų tarybai, ŠMSM parengė ir patvirtino veiksmų planą (TAR, 2022-10-27, Nr. 21804), kaip 2022–2027 m. bus organizuojama ir finansuojama su CERN susijusi veikla. Vėliau planas šiek tiek koreguotas (TAR, 2022-11-30, Nr. 24250). Naujo laikotarpio plano rengimą „iš apačios“ iš pradžių kuravęs VU profesorius akad. G. Tamulaitis koordinavo ir Lietuvos institucijų, dalyvaujančių CERN veiklose, konsorciumo kūrimą. 2022 m. pradžioje pasirašyta Konsorciumo sutartis tarp Vilniaus universiteto, Kauno technologijos universiteto ir Lietuvos sveikatos mokslų universiteto. Konsorciumas pradėjo veikti, jo taryba pirmą kartą posėdžiavo 2022 m. lapkričio 15 d., jam plane teikiama didelė reikšmė. Konsorciumo *ad interim* vadovas VU prof. Ramūnas Aleksiejūnas dalyvavo ir skaitė pranešimą 2022 m. lapkričio 24 d. ŠMSM vykusiame kasmetiniame CERN ir Lietuvos jungtinio komiteto posėdyje. Komitetas, kuriame vienas iš keturių Lietuvos atstovų yra

LMA prezidentas J. Banys, tarptautiniu lygiu stebi Lietuvos asocijuotąją narystę ir teikia rekomendacijas dėl visateisės narystės CERN.

LMA savo iniciatyva prisiimtą užduotį kuo plačiau įtraukti šalies tyrėjus į CERN programas jau įvykdė, veiklų koordinavimo vaidmens imasi kitos specializuotos institucijos. Iki 2027 m. Lietuvos asocijuotąją narystę CERN prižiūrės ir koordinuos Vyriausybės sudaryta Mokslo, technologijų ir inovacijų taryba, plano įgyvendinimą prižiūrės ir koordinuos Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, ministerijai plano įgyvendinimą prižiūrėti ir koordinuoti tarpinstituciniu lygiu padės ministro įsakymu sudaroma Koordinavimo grupė iš 11 atstovų, tarp jų – ir LMA. Numatomos šešios veiklos kryptys, įskaitant reikalingos MTEP infrastruktūros plėtojimą, bei jų finansavimo šaltiniai. LMA prezidentas pagal galiojančius paskyrimus dar turės dalyvauti Lietuvos ir CERN jungtiniame komitete, taip pat būti pakaitiniu moksliniu Lietuvos atstovu CERN taryboje.

Tarptautiniai LMA ryšiai

2022-ieji buvo pažymėti Rusijos įsiveržimo į Ukrainą žyme. Lietuvos mokslų akademiją ir Ukrainos mokslininkus sieja glaudus bendradarbiavimas. Akademija jautriai sureagavo į Rusijos karą prieš brolišką šalį, buvo išreikštas palaikymas Ukrainos žmonėms ir tikėjimas, kad netrukus galėsime kartu siekti mokslo pažangos taikiame ir laisvame pasaulyje. 2021 m. Ukrainos mokslininkai Sergejus Gorbanenko ir Olegas Žuravliovas parengė monografiją „Літописні слов'яни передодня утворення Давньої Русі: тваринництво чи мисливство“ („Slavų kronikos Senovės Rusios formavimosi išvakarėse: gyvulininkystė ar medžioklė“), tačiau prasidėjęs karas sutrukdė ją išleisti. LMA atliko baigiamuosius leidybos darbus ir pasirūpino, kad kolegų ukrainiečių studija būtų išspausdinta Lietuvoje.

Kovo 1 d. buvo paskelbtas LMA narių kreipimasis į Rusijos mokslininkus. Jame Lietuvos mokslų akademijos nariai ir visa Lietuvos akademinė bendruomenė kreipėsi į Rusijos mokslininkus ragindami skubiai dėti visas įmanomas ir neįmanomas pastangas, kad būtų sustabdyta Rusijos intervencija į Ukrainą. Birželio 15 d. įvyko Tarptautinės mokslo tarybos (ISC), ALLEA, internetinės platformos „Mokslas Ukrainai“ ([#ScienceForUkraine.eu](#)) ir Kristianijos universiteto koledžo (Norvegija) organizuota nuotolinė

konferencija „Ukrainos krizė: Europos aukštojo mokslo ir mokslinių tyrimų sektorių atsakas“ (konferencijos leidinio nuoroda – 34 p.). Joje aptarta, kaip Europos aukštojo mokslo ir mokslinių tyrimų srityse reaguojama į karo Ukrainoje sukeltą krizę, pasidalyta gerąja patirtimi, numatyti veiksmai, kad būtų galima padėti atkurti aukštąjį mokslą ir mokslinius tyrimus Ukrainoje. Siekta pasidalyti geriausiais pavyzdžiais, kaip Europos aukštojo mokslo ir tyrimų sektoriai gali suteikti pagalbą Ukrainos universitetų studentams, dėstytojams ir mokslininkams.

Tęsiantis karui Ukrainoje ir Rusijai griaužiant Ukrainos miestus, kelius ir kitą šalies infrastruktūrą, įskaitant mokslo ir studijų institutus, 2022 m. gruodžio 6 d. LMA ėmėsi iniciatyvos Ukrainos mokslininkams paremti. Vos per savaitę Ukrainos nacionalinei mokslų akademijai (UNMA) paaukota daugiau kaip 10 tūkst. eurų. Už surinktas lėšas nupirkti du didelio galingumo elektros generatoriai Ukrainos mokslo institutams, kad juose dirbantys mokslininkai galėtų tęsti tyrimus. LMA prezidentas J. Banys susiekė su UNMA prezidentu prof. Anatolijumi Zagorodniu, informavo apie nupirktus elektros generatorius ir žadėjo toliau rinkti lėšas Ukrainos mokslininkams. Prof. A. Zagorodnis padėjo už Lietuvos mokslininkų bendruomenės pagalbą.

Lapkričio 29 d. Kyjive UNMA ir nuotoliniu būdu vyko tarptautinis simpoziumas „Ukrainos mokslas šiuolaikinių iššūkių ir grėsmių kontekste: vystymosi problemos ir prioritetai“. Renginys prasidėjo Ukrainos prezidento Volodymyro Zelenskio sveikinimu, kurį renginio dalyviams perskaitė UNMA prezidentas A. Zagorodnis. Simpoziumo dalyviai dėkojo Ukrainos ginkluotosioms pajėgoms už didvyriską kovą su priešais. Pranešėjai išreiškė tvirtą tikėjimą Ukrainos pergale, todėl dėmesys buvo skiriamas ir būsimo Ukrainos atstatymo problemoms aptarti. LMA prezidentas Jūras Banys buvo pakviestas būti simpoziumo organizacinio komiteto nariu. Jis išreiškė akademijos palaikymą Ukrainos mokslui ir mokslininkams. Papasakojo apie ilgalaikius ryšius su kolegomis iš Užhorodo valstybinio universiteto ir prof. Julijanu Vysočianskiu.

Įvyko nemažai tarptautinių renginių bei susitikimų su užsienio šalių atstovais. 2022 m. kovo 8 d. Jungtinės Karalystės ambasadorius J. E. Nepaprastasis ir įgaliotasis ambasadorius Lietuvoje p. Džonas Brajanas Olis (John Brian Olley) lankėsi LMA ir susitiko su jos vadovais. Susitikimo metu buvo aptarta sudėtinga pandeminė ir geopolitinė situacija, Ukrainoje vykstantis karas, uždaviniai, kylantys Europos ir pasaulio mokslininkams. Aptartos Lietuvos ir Jungtinės Karalystės mokslininkų, ypač gyvybės mokslų srityje, bendradarbiavimo stiprinimo galimybės.

Gegužės 10 d. lankėsi Lenkijos menų ir mokslų akademijos prezidentas prof. Janas Ostrowskis (Jan Ostrowski). Su juo susitiko LMA prezidentas J. Banys. Svečias supažindino su garbinga Lenkijos menų ir mokslų akademijos istorija. Šiuo metu keturi Lietuvos atstovai yra šios mokslų akademijos užsienio nariai.

Akademijų vadovai aptarė institucijų dabarties darbus ir aktualijas, Rusijos agresiją Ukrainoje.

Liepos 29 d. LMA lankėsi Berlyno–Brandenburgo tikslųjų ir humanitarinių mokslų akademijos (THMA) prezidentas prof. Kristofas Markšyz (Christoph Marksches). Su juo susitiko LMA viceprezidentas Zenonas Dabkevičius, MFChMS pirmininkas Leonas Valkūnas ir LMA vyriausioji specialistė tarptautiniams ryšiams Violeta Skirgailienė. THMA skaičiuoja daugiau nei 300 metų istoriją. Buvo aptartos THMA ir LMA bendradarbiavimo perspektyvos. Susitarta atnaujinti bendradarbiavimo sutartį atsižvelgiant į naujas realijas.

Rugsėjo 2 d. lankėsi Taivaniečių atstovybės Lietuvoje Mokslo ir technologijų skyriaus direktorius prof. Da-Chuan Cheng. Jį priėmė LMA prezidentas. Pokalbio metu aptartas Lietuvos ir Taivano mokslininkų bendradarbiavimas. Spalio 27 d. LMA svečiavosi Taivano Nacionalinės mokslo ir technologijų tarybos (NMTT) delegacija. Akad. J. Banys ir LMT pirmininkas Romas Baronas supažindino svečius su organizacijų veikla. NMTT viceministras prof. Minn-Tsong Lin papasakojo, kad jų organizacija irgi koordinuoja, inicijuoja bei vykdo įvairius tarpinstitucinius mokslo projektus.

Spalio 7 d. Taivaniečių atstovybė Lietuvoje ir LMA pakvietė į žymiausio Taivano onkologo, akademiko, Kinijos medicinos universiteto prezidento prof. Mien-Chie Hungo paskaitą „Žymenimis grįsta efektyvi terapija. Priešvėžiniai preparatai ir COVID-19“ („Marker-guided effective therapy (Mget). Anti-cancer and COVID-19“). Profesorius pripažįstamas geriausiu Taivano mokslininku genetikos ir molekulinės biologijos bei antruoju medicinos srityse. Jis atvyko į Lietuvą, tikėdamasis užmegzti mokslinį bendradarbiavimą su mūsų šalies tyrėjais. Paskaitoje

mokslininkas kalbėjo apie atliekamus tyrimus, siekiant kuo geriau suprasti paveldimo krūties ir kiaušidžių vėžio genetinius ir molekulinis mechanizmus.

Ryšiai su tarptautinėmis organizacijomis, kurių narė yra LMA
LMA atstovauja Lietuvai įvairiose tarptautinėse mokslo organizacijose, vienijančiose mokslų akademijas, mokslo politikos formuotojus ir tyrėjus: Visos Europos mokslų akademijų federacijoje (ALLEA), Tarptautinėje mokslo taryboje (ISC), Europos Sąjungos šalių akademijų mokslo konsultacinėje taryboje (EASAC), Tarptautinėje mokslų akademijų sąjungoje (IAP), Europos medicinos mokslų akademijų federacijoje (FEAM), Europos taikomųjų žemės ūkio, maisto ir gamtos mokslų akademijų sąjungoje (UEAA), Europos akademijų tinklų konsorciume (SAPEA). Dalyvavimas šių tarptautinių organizacijų veikloje leidžia mokslo bendruomenei drauge su žinomais Europos ir pasaulio mokslininkais bei mokslo politikos kūrėjais spręsti globalius uždavinius. Dalyvaudama tarptautinių organizacijų veikloje LMA drauge su kitomis akademijomis ne kartą pasinaudojo galimybe išsakyti savo nuomonę įvairiais tarptautinei mokslo bendruomenei aktualiais klausimais.

Gegužės 11–12 d. Briuselyje vyko ALLEA Generalinė asamblėja. Visos Europos mokslų akademijų federacija ALLEA, atstovaujanti daugiau nei 50 akademijų iš 40 Europos šalių, savo narių vardu Europos ir tarptautinėje arenoje propaguoja mokslą kaip pasaulinį viešąjį gėrį ir skatina tarptautinį bei tarpdisciplininį mokslinį bendradarbiavimą, vykdo mokslo ir mokslo žinių sklaidos projektus. Lietuvai renginyje atstovavo LMA prezidentas J. Banys, viceprezidentas Z. Dabkevičius ir LMAJA pirmininkas V. Palinauskas. ALLEA vadovybė operatyviai

reagavo į Rusijos sukeltą karą ir jau vasario 25 d. paskelbė Ukrainą palaikančią poziciją, o po kelių dienų pradėjo Rusijos ir Baltarusijos mokslų akademijų pašalinimo iš organizacijos procedūrą, kurią palaikė dauguma mokslų akademijų. ALLEA prezidentas prof. Antonijas Loprieno (Antonio Loprieno) informavo apie balsavimo rezultatus ir patvirtino, kad Rusijos ir Baltarusijos mokslų akademijos jau nėra ALLEA narės bei pažymėjo, kad iš Europos emigrantų mokslo fondo Ukrainos mokslui remti tiek emigracijoje, tiek savo šalyje skirta 1,5 mln. eurų. Taip pat buvo pritarta, kad reikia ieškoti pagalbos ir mokslo sistemai Lenkijoje, kuri priglaudė daugiau kaip 600 Ukrainos mokslininkų. Diskusijoje apie jaunąsias mokslo akademijas pabrėžta, kad pasaulyje jų jau yra 49 ir veikia 12 jaunųjų mokslininkų sąjungų ar panašių organizacijų. Pagrindiniai reikalavimai jauniems akademikams: aukšto lygio mokslo rezultatai, motyvacija dirbti visuomeninį darbą ir realus įnašas į jaunųjų akademijų veiklą.

Birželio 8–10 d. įvyko EASAC kasmetinis posėdis. Dalyviai galėjo susitikti gyvai, po dvejų metų pertraukos, istorinėje Liblicų pilyje (Čekija). Šią organizaciją sudaro ES valstybių narių, Norvegijos, Šveicarijos ir Jungtinės Karalystės nacionalinės mokslų akademijos, kurios bendradarbiaudamos tarpusavyje pataria Europos politikos formuotojams. Lietuvos mokslų akademijai atstovavo prezidentas J. Banys ir viceprezidentas Z. Dabkevičius. Tarp aktualiausių klausimų buvo mokslo ir studijų organizavimas ir politika; mokslo, verslo, politikų ir visuomenės bendradarbiavimas; mokslo rezultatų sklaida; grobuoniškos akademijos ir grobuoniški žurnalai ir kt. Vyko diskusijos, kokios EASAC veiklos kryptys turėtų būti prioritetiškos ateityje ir nedubliuotų kitų organizacijų veiklos. Konferencijoje buvo pristatyta baigta

Atsinaujinančio (regeneracinio) žemės ūkio programa ir pasiekimai vykdant Aplinkosaugos, Energetikos, Biomokslų programas. Malonu pažymėti, kad Atsinaujinančio žemės ūkio programos rengimo darbinėje grupėje dalyvavo akad. Žydrė Kadžiulienė, o ataskaitą recenzavo akad. Arvydas Povilaitis (nuoroda į ataskaitą – 34 p.). Gruodžio 1–2 d. vyko EASAC kasmetinis posėdis Švedijos karališkojoje mokslų akademijoje. LMA atstovavo jos prezidentas J. Banys ir viceprezidentas Z. Dabkevičius. Buvo raginama veiklą aktyvinti ne tik pačioje organizacijoje, bet ir bendradarbiauti su šalių parlamentais, vyriausybėmis, teikti konkrečias rekomendacijas ministerijoms, vykdyti lobistinę veiklą. Pažymėta, kad EASAC ir jos projektų sukurta medžiaga yra visų narių nuosavybė, todėl ją laisvai galima skleisti narių šalyse.

J. Banys ir Z. Dabkevičius dalyvavo Tarptautinės mokslo tarybos (ISC) Europos valdymo grupės metiniame posėdyje ir konferencijoje spalio 12–13 d. Londone (JK). ISC misija yra aktyvinti laisvą ir nepriklausomą mokslinę veiklą, skatinti tarptautinę mokslinę bendradarbiavimą, siekti, kad mokslo rezultatai ir laimėjimai būtų matomi pasauliniu mastu, o politiniai ir verslo sprendimai būtų priimami tik remiantis mokslu pagrįstais įrodymais. LMA prezidentas J. Banys išrinktas ISC Europos valdymo grupės nariu 2022–2024 m. kadencijai. Renginio metu buvo iškeltos visuomenės fragmentacijos problemos. Mokslininkai turi teikti politikams patarimus, kaip formuoti pasaulinę politiką, ekonomiką, diegti inovacijas.

Lapkričio 3 d. vyko IAP Generalinė asamblėja. Tarptautinė mokslų akademijų sąjunga jungia daugiau nei 140 nacionalinių, regioninių ir pasaulinių akademijų, kurios dirba kartu, kad mokslas svariai prisidėtų ieškant įrodymais pagrįstų sudėtingiausių pasaulio problemų

sprendimų. Per renginį buvo pristatytos 2020 m. ir 2021 m. finansinės ataskaitos ir planuojamas 2022–2023 m. organizacijos biudžetas. Iš svarbių pastaruoju metu IAP nuveiktų darbų galima paminėti organizacijos skelbtus dokumentus reaguojant į COVID-19 pandemiją. 2021 m. IAP surengė pasaulinį internetinį seminarą „Kova su dvejonėmis dėl skiepų“, kurio ataskaita „Kova su abejonėmis dėl COVID-19 vakcinų“ buvo paskelbta 2022 m. balandį (nuoroda į ataskaitą – 34 p.). Mokslų akademijos ir kitos organizacijos gali pasinaudoti rekomendacijomis ir kita faktyne informacija, pateikta ataskaitoje, siekdamos kovoti su dvejonėmis dėl vakcinų ir skatinti vakcinacijos procesą bei imtis kitų pastangų, padėsiančių pagaliau suvaldyti COVID-19 pandemiją.

2022 m. vyko du UEAA renginiai, kuriuose dalyvavo LMA viceprezidentas Z. Dabkevičius. UEAA tikslas – inicijuoti fundamentinius ir taikomuosius žemės ūkio, maisto ir gamtos mokslinius tyrimus bei jų rezultatų sklaidą, skatinti mokslininkus keistis informacija, bendradarbiauti su politikais, verslininkais ir visuomene. 10-oji Generalinė asamblėja ir konferencija „Žemės ūkio mechanizavimo plėtra“ vyko Tbilisyje 2022 m. gegužės 27–28 d. Posėdyje sąjungos vadovas akad. Guramas Aleksidzė pristatė praėjusių metų veiklą. Buvo konstatuota, kad ir sunkiomis pandemijos bei geopolitinių iššūkių sąlygomis nemažai nuveikta: valdybos nariai įvykdė įsipareigojimus pasikalbėti su kaimyninių šalių žemės ūkio ir nacionalinėmis akademijomis, pakviesdami jas aktyviau bendradarbiauti. Tinklalapyje pradėta aktyviau skelbti apie žemės ūkio maisto ir aplinkotyros srities laimėjimus, aktualiausia informacija apie bendradarbiavimo su verslu ir valdžios institucijomis patirtį, artimiausius tarptautinius įvykius. Spalio 6–7 d. Slovakijos sostinėje Bratislavoje ir Žemės ūkio universitete Nitroje

vyko UEAA valdybos posėdis, Generalinė asamblėja ir kartu su Slovakijos žemės ūkio mokslų akademija organizuota tarptautinė konferencija. Vienas svarbiausių svarstomų klausimų – aptarta ir teigiamai įvertinta UEAA veikla 2020–2022 m. pandeminiu laikotarpiu.

Pasaulio mokslininkų federacijos (PMF) stipendijų programa suteikia galimybę jauniems mokslininkams jų gyvenamojoje šalyje vykdyti mokslinę tiriamąją veiklą vadovaujant geriausiems tos šalies mokslininkams. Lietuvos mokslų akademijai yra patikėta administruoti PMF Lietuvos nacionalines stipendijas. Federacija skatina tarptautinių mokslininkų ir tyrėjų iš viso pasaulio bendradarbiavimą atitoliinant globalias grėsmes. Stipendijos skiriamos Lietuvos mokslo ir studijų institucijų doktorantams ir mokslų daktarams, kurie paraiškos pateikimo metu yra ne vyresni nei 35 m. amžiaus ir vykdo mokslinį darbą vadovaujami iškilaus šalies mokslininko. 2022 m. PMF stipendijos skirtos Karolinai Barčauskaitei iš Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centro (LAMMC) Žemdirbystės instituto (Dirva), Jonui Juozapaičiui iš Vilniaus universiteto Biotechnologijos instituto (Medicina ir biotechnologijos), Kasparui Rakščiui iš KTU (Energija), Simonai Streckaitei iš FTMC (Energija), Mantui Šimėnui iš VU (Energija), Daivai Tavgenienei iš KTU (Energija), Monikai Toleikienei iš LAMMC Žemdirbystės instituto (Dirva), Ilonai Uzielienei iš Inovatyvios medicinos centro (Medicina ir biotechnologijos), Greta Varkalaitei iš LSMU (Medicina ir biotechnologijos), Viktorijai Vaštakaitei-Kairienei iš LAMMC Sodininkystės ir daržininkystės instituto (Maistas).

2022 m. vasarą Lindau (Vokietija) vyko 71-asis susitikimas su Nobelio premijos laureatais, skirtas chemijai. LMA yra pasirašiusi Tarpusavio supratimo memorandumą su Lindau Nobelio

laureatų susitikimų taryba bei Lindau Nobelio premijos laureatų susitikimų prie Konstancos ežero fondu, todėl LMA nominuoja talentingiausius Lietuvos studentus ir jaunuosius mokslininkus dalyvauti šiame susitikime. Kvietimo dalyvauti renginyje sulaukė apie 600 jaunųjų mokslininkų, tarp jų du LMA atrinkti atstovai – Lukas Naimovičius (VU) ir dokt. Greta Varkalaite (LSMU). Lindau mieste susirinkę jaunieji mokslininkai iš įvairių pasaulio šalių dalyvavo susitikimuose su Nobelio premijos laureatais, kur jie pristatė savo tyrimus ir bendravo su jaunaisiais mokslininkais.

Ryšiai su tarpakademinėmis mokslinių mainų partneriais

Po poros pandeminių suvaržymų metų, 2022 m. vyko mainai tarp LMA ir užsienio šalių mokslų akademijų. Šiuo metu LMA yra pasirašiusi 27 bendradarbiavimo sutartis su užsienio šalių mokslų akademijomis bei su Lindau Nobelio premijos laureatų susitikimų taryba ir fondu. 16 iš minėtų sutarčių numatomos mokslininkų dvišalių mainų kvotos. Mainams vykdyti LMA skiria lėšų. Pastaraisiais metais siekiant racionaliau naudoti lėšas, prioritetas teikiamas ne individualiems vizitams, o dvišaliams moksliniams projektams vykdyti. Šių LMA tarptautinių sutarčių teikiamomis galimybėmis gali naudotis visų Lietuvos mokslo ir studijų atstovai. Ataskaitiniais metais LMA priėmė 29 mokslininkus, atvykusius pagal dvišalio bendradarbiavimo sutartis, kurie Lietuvoje dirbo 192 dienas; 16 Lietuvos mokslininkų 108 dienas dirbo užsienio mokslo institucijose.

Aktyvūs mainai buvo su Lenkijos, Estijos MA. Dirbti Lietuvos archyvuose ir bibliotekose buvo atvykę net aštuoni istorikai iš Lenkijos. Ukrainos mokslininkas prof. Julijanas Vysočianskis iš Užhorodo valstybinio universiteto (Ukraina)

buvo atvykęs į LMA dalyvauti 7-ajame tarptautiniame seminare, skirtame relaksorių feroelektrikai. Spalio 31 d. LMA TMS pirmininkas G. Dzemyda buvo nuvykęs į Jerevaną, kur susitiko su Armėnijos nacionalinės mokslų akademijos (ANMA) prezidentu akad. Ašotu Saghyanu. Per susitikimą aptarti tolesnio dvišalio bendradarbiavimo plėtros klausimai. Vizito metu akad. G. Dzemyda susipažino su ANMA Matematikos ir technikos mokslų skyriaus bei Informatikos ir automatikos problemų instituto moksline veikla. Jis taip pat lankėsi Jerevano valstybiniame universitete. Pokalbių metu didelio susidomėjimo sulaukė LMA struktūros ir veiklų pristatymas, taip pat informacija apie dabartinę Lietuvos mokslo politiką bei sėkmingą Lietuvos mokslo integraciją į pasaulinio mokslo erdvę.

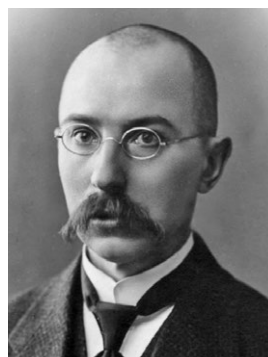
Ataskaitiniais metais Lietuvos ir Lenkijos mokslų akademijos bei Lietuvos ir Vengrijos mokslų akademijos paskelbė kvietimus teikti paraiškas bendriems 2023–2025 m. mokslinių tyrimų projektams. Mokslinių tyrimų projektų tikslas yra tęsti arba inicijuoti naują Lietuvos ir užsienio mokslininkų bendradarbiavimą. Dalyvauti galėjo visų Lietuvos mokslo ir studijų institucijų mokslininkai bei tyrėjai. Ekspertų komisijos patvirtino septynis LMA bendrus projektus su Lenkijos MA ir keturis bendrus projektus su Vengrijos MA, kurie bus vykdomi 2023–2025 metais. 2022 m. pasirašytas atnaujintas bendradarbiavimo protokolas tarp Lietuvos ir Lenkijos mokslų akademijų. Praėjusiais metais Lietuvos ir užsienio mokslininkai vykdė LMA anksčiau patvirtintus projektus su Bulgarijos, Čekijos ir Lenkijos tyrėjais.

LMA vardinės premijos

Mokslų akademija yra įsteigusi 19 vardinių premijų, kurios skiriamos kas ketverius metus. Ankstesnis šių premijų sąrašas 2022 m. papildė Juozo Lazausko (augalininkystė, augalų selekcija) premija. LMA prezidiumas, remdamasis 2021 m. paskelbtų konkursų rezultatais, 2022 m. vasarį skyrė keturias vardines Lietuvos mokslų akademijos premijas.

☉ **KAZIMIERO BŪGOS** (kalbotyra) premija skirta akademikui, VU profesoriui Bonifacui Stundžiai už fundamentalius baltistikos tyrimus ir Kazimiero Būgos tradicijų nuoseklią tęsą. Baltistikos srityje prof. B. Stundžios mokslo interesai ir tyrimų sritys labai platus: lietuvių kalbos akcentologija, lietuvių kalbos dialektologija, sinchroninė ir diachroninė baltų kalbų gramatika, baltų kalbų kontakto lingvistika, lietuvių kalbos etimologija, baltų kalbotyros istoriografija, senųjų baltų kalbų (lietuvių, prūsų) tekstų leidyba. B. Stundžia yra tapęs lietuvių kalbos akcentologijos autoritetu ir referenciniu asmeniu, pritaikiusiu morfologinę akcentologijos koncepciją lietuvių kalbai.

B. Stundžia prisidėjo prie XVI–XVII a. lietuvių kalbos tekstų leidybos: parengė K. Sapūno ir T. G. Šulco lietuvių kalbos gramatiką ir jos lietuvišką vertimą, M. Mažvydo „Katekizmą“ ir pirmąją prūsų katekizmą „Pirmoji prūsų knyga“. Taip pat su kolegomis parengė baltistikai

Kazimieras Būga

svarbių praėjusio šimtmečio autorių (F. de Ssiūro, G. Devoto, G. Bonfantės) straipsnių rinkinius ir pasirūpino, kad jie būtų prieinami lietuvių skaitytojui.

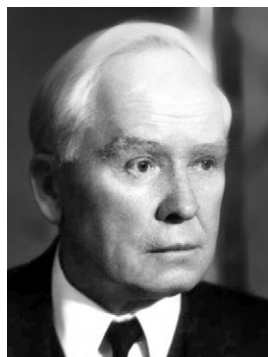
Maždaug pastaruosius penkiolika metų B. Stundžia kryptingai bei sėkmingai domisi baltų kalbų dūriniais. Naujai tyrimo kryptį jis skyrė jau per tuziną straipsnių, skelbtų prestižiniuose žurnaluose Lietuvoje ir dar daugiau užsienyje. Taip pat ir šioje srityje prof. B. Stundžia neatsitiktinai kviestas rašyti žinomam žinynui „Handbooks of Linguistics and Communication Science“. Šiai temai kartu su bendraautoriumi profesorius skyrė naują monografiją „Daiktavardžių dūryba vokiškuose XVII–XVIII a. baltų kalbų žodynuose“ (2019).

Kalbininkai labai vertina B. Stundžios straipsnius apie K. Olofo Falko prūsistinį palikimą. Taip pat labai svarbus darbas, atliktas būsimųjų lietuvių kalbininkų kartų labui, – Ferdinando de Sosiūro (Saussure) „Bendrosios kalbotyros kurso“ parengimas.

B. Stundžia yra nusipelnęs ir kaip kultūros veikėjas. Nuo 1996 m. jis yra tarptautinio žurnalo „Baltistica“ atsakingasis redaktorius ir jo tikrasis *spiritus movens*. Jis taip pat dalyvauja įvairių Lietuvos ir užsienio žurnalų redakcinių kolegijų veikloje. Dar paminėtina, kad profesorius yra labai aktyvus kolegų darbų recenzentas ir veiklus baltistikos „trečiosios misijos“ atstovas, skelbiantis nemažai straipsnių, skirtų plačiajam skaitytojui.

☉ **JUOZO MATULIO** (chemija) premija skirta VU profesoriui Sigitui Tumkevičiui už mokslo darbą „Funkcinių heterociklinių organinių medžiagų kūrimas, sintezės metodų vystymas, savybių tyrimas ir taikymas“.

Prof. S. Tumkevičiaus darbai apima tiek fundamentalius tyrimus – naujų junginių sintezę, savybių tyrimai, – tiek ir taikomuosius tyrimų aspektus – susintetintų junginių taikymas ir moksliniuose tyrimuose, ir praktikoje. Sukurtos naujos heterociklinės sistemos yra įdomios biologškai aktyvių medžiagų paieškos aspektu, buvo sintetinami antibakterinių ir priešvėžinių preparatų analogai. Susidomėta medžiagomis, kurios dėl savo fluorescencinių savybių ir kai kurių fluorescencijos parametrų priklausomybės nuo aplinkos gali būti pritaikytos biologiniuose ir biocheminiuose ląstelių tyrimuose. Pavyzdžiui, mikroklaupos, temperatūros ir poliškumo vaizdinimas biosistemose gali suteikti aktualios informacijos apie pokyčius ląstelėse ar net ligų vystymąsi. Bendradarbiaujant su mokslininkais iš Nacionalinio vėžio instituto (JAV) ir VU Gyvybės mokslų centre buvo

Juozas Matulis

tiriamas susintetintų junginių priešvėžinis, anti-ŽIV ir žmogaus karboanhidrazės slopinantis aktyvumas.

Susintetinti arilpirimidinai pasirodė esą efektyvios fluorescuojančios medžiagos, sukurta nemažai trečios kartos TADF spinduolių. Fosforescuojančių molekulių, sudėtyje turinčių sunkųjį metalo atomą, panaudojimas šiuose prietaisuose leidžia apeiti draudimą tripletiniams eksitonams relaxuoti, ir taip yra padidinamas šviestukų efektyvumas. Šiuolaikinės organinės optoelektronikos technologijose labai trūksta mėlynos spalvos spinduolių, todėl tyrimai šioje srityje taip pat svarbūs ne tik teoriniu, bet ir praktiniu aspektu.

Laureato gauti rezultatai išplečia tikslinės ir selektyvios organinės sintezės galimybes ir gali būti sėkmingai panaudoti unikalios struktūros ir vertingomis savybėmis pasižyminčių organinių medžiagų sintezėje, medžiagų savybių prognozavime ir valdyme bei sudaro prielaidas naujiems šiuolaikiškiems tyrimams organinėje chemijoje, medžiagų moksle, organinėje elektronikoje, kristalų inžinerijoje, biologijoje ir biochemijoje.

☉ **ADOLFO JUCIO** (teorinė fizika) premija skirta VU profesoriui Gediminui Gaigalui už

Adolfas Jucys

mokslo darbą „Antrinis kvantavimas ir papildomos simetrijos atomo fizikoje: teorija ir praktinis pritaikymas“.

Autorius su kolegomis kelis dešimtmečius nuosekliai plėtoja daugiaelektroninių atomų savybių teorinius skaičiavimus: sukininės ir kampinės dalies integravimo metodiką, transformaciją iš jj ryšio į LS ryšį, biortogonalinių orbitalių metodą ir kt. Šių metodų pagrindu sukurtas programų kompleksas, integruotas į pasaulyje žinomus programinės įrangos paketus, leidžia atlikti labai plataus masto įvairių spektrinių charakteristikų skaičiavimus ir gauti patikimus aukšto tikslumo rezultatus. Darbai tęsia gerąsias Lietuvos atomo teorijos, pradėtos akad. A. Jucio, tradicijas.

Nepaisant turtingos atomo teorijos istorijos, joje yra nemažai neišspręstų klausimų, ypač susijusių su sunkiųjų atomų elektronine struktūra. Sukurtos metodikos ir programos yra aktualios atomų spektroskopijos srityje, nes čia eksperimentinis atominių duomenų gavimas dažnai būna sudėtingas, reikia brangios aparatinės ir didelių eksperimentatorių pastangų. Apdorojant spektroskopinius eksperimentus, teorinis modeliavimas kartais būna vienintelis būdas gauti patikimus duomenis apie atominių

Kazimieras Baršauskas

sistemų spektrines charakteristikas. Gaunami teoriniai rezultatai turi ne tik fundamentalią mokslinę reikšmę, bet yra naudingi ir praktikoje, ypač astrofizikoje.

Daugelis konkursui pateikto ciklo straipsnių publikuoti prestižiniuose žurnaluose su aukštu citavimo indeksu. Šie darbai pripažinti pasaulio mokslininkų ir buvo pacituoti daugiau kaip 2 600 kartų.

☉ **KAZIMIERO BARŠAUSKO** (elektronika ir elektrotechnika) premiją pelnė dr. Alvydas Lisauskas ir dr. Kęstutis Ikamas už mokslo darbą „Terahercų elektronika: plazminių bangų pritaikymas puslaidininkinių įtaisų veikimui virš ribinių dažnių“.

Laureatų pateiktas darbų ciklas (2008–2021) apima elektroninių terahercų dažnių ruožo juistiklių ir šaltinių kūrimą, gilinant tiek šių įtaisų teorinio veikimo principo supratimą, tiek jų praktinio pritaikomumo plėtojimą. Terahercų dažnių juosta (0,3–10 THz) pasižymi plačia fizikinių reiškinių, kurie gali būti pritaikomi įvairiuose praktiniuose sprendimuose, įvairovė. Autoriai įnešė reikšmingą indėlį į naujų terahercų elektronikos įtaisų kūrimą, jie gamino ir tyrė terahercų elektroninius įrenginius, vykdami ir nacionalinių, ir Europos kosmoso

agentūros finansuotų projektų veiklas, sėkmingai pritaikė sukurtus įtaisus naujos kartos duomenų perdavimo linijos sukūrimui, terahercų juostos vaizdinimui ir spektroskopijai. Pasiūlyti sprendimai prisideda prie modernių aukštųjų technologijų prietaisų, savo charakteristikomis ir galimybėmis pralenkiančių jau egzistuojančių prietaisų ribines charakteristikas ir galimybes, kūrimo.

Laureatai vieni pirmųjų pasaulyje parodė, kad stipriai slopstančių plazminių bangų veikoje jutikliai gali būti racionaliai aprašomi pasitelkiant paskirstytą varžinių bei talpinių elementų

grandines. Nagrinėtos ir kurtos terahercų jutiklių matricos, tirti elektriniai triukšmai ir terahercinių jutiklių jautris. Šiuo metu sukurtas įtaisas yra jautriausias kambario temperatūroje veikiantis terahercų dažnių juostos detektorius. Rezultatai skelbti aukštus cituojamumo rodiklius turinčiuose „Clarivate Web of Science“ duomenų bazėje referuojamuose žurnaluose, pristatyti dešimtyje mokslinių konferencijų. Viena iš laureatų ciklo publikacijų buvo pripažinta geriausiu Elektros ir elektronikos inžinierių instituto (IEEE) išleistu 2021 metų terahercų mokslo ir technologijos srities straipsniu.

Jaunųjų mokslininkų ir studentų mokslinės veiklos skatinimas

LMA skelbiami Aukštųjų mokyklų studentų, Jaunųjų mokslininkų ir doktorantų geriausių mokslinių darbų, Jaunųjų mokslininkų stipendijų konkursai skirti skatinti perspektyvius jaunų žmonių atliekamus tyrimus.

Balandžio 12 d. įvykusiame LMA narių visuotiniame susirinkime buvo pagerbti Jaunųjų mokslininkų ir doktorantų mokslinių darbų konkursų nugalėtojai. Remiantis konkurso rezultatais, skirta dvylika Jaunųjų mokslininkų ir doktorantų mokslinių darbų konkurso premijų bei trys pagyrimo raštai, kuriuos teikė LMA prezidentas J. Banys.

Humanitarinių ir socialinių mokslų skyriuje premijas pelnė dr. Mindaugas Klovas (Lietuvos istorijos institutas), dr. Andrejus Ryčkovas (Lietuvos istorijos institutas), dr. Meda Andrijauskienė (KTU), dr. Aušra Nausėdienė (VDU Žemės ūkio akademija). Matematikos, fizikos ir chemijos mokslų skyriuje premijos skirtos doktorantui Mantui Žiauniui (VU), dr. Šarūnui Svirskui (VU), pagyrimo raštas – dr. Antonui Popovui (VU). Biologijos, medicinos ir geomokslų skyriuje premijomis įvertinti dr. Katryna Pampuščenko (LSMU), dr. Vytautas Akstinas (LED), pagyrimo raštas skirtas doktorantei Ingridai Stankutei (LSMU). Žemės ūkio ir miškų mokslų skyriuje premijas pelnė dr. Kristina Laužikė (LAMMC), dr. Julijia Kočijeru (Yuliia Kochiieru,

LAMMC). Pagyrimo raštas įteiktas dr. Živilei Černiauskienei (VDU). Technikos mokslų skyriuje premijos skirtos dr. Gintarei Kručaitėi (KTU), dr. Aleksandrui Vasjanovui (VILNIUS TECH), pagyrimo raštas – dr. Laurai Tamkutei (KTU).

Apdovanoti ir Aukštųjų mokyklų studentų geriausių mokslinių darbų konkursų laureatai. LMA prezidiumo nutarimą dėl 2021 metų LMA Aukštųjų mokyklų studentų geriausių mokslinių darbų konkurso laimėtojų perskaitė LMA viceprezidentas Z. Dabkevičius, o diplomus įteikė LMA prezidentas J. Banys. Skirta penkiolika Aukštųjų mokyklų studentų mokslinių darbų konkurso premijų ir keturi pagyrimo raštai. Humanitarinių ir socialinių mokslų skyriuje diplomai įteikti magistrei Aurelijai Kuizinaitei (VU Kauno fakultetas), bakalaurei Indrei Muraškaitei (VDU), magistrei Kotrynai Nagytei (KTU), magistrantams Simonui Baliukoniui (VU), Pranciškui Gričiui (VU), magistrėms Evelinai Atminytei (VU), Rūtai Miškinytei (VU), Domantei Vaišvylytaitei (VU Kauno fakultetas) ir magistrantei Mildai Sutkaitytei (KTU). Matematikos, fizikos ir chemijos mokslų skyriuje įvertintas magistras Jakovas Braveris (Yakov Braver, VU), pagyrimo raštas skirtas magistrei Dianai Griesiūtei (VU). Biologijos, medicinos ir geomokslų skyriuje premijos skirtos magistrei

„L'Oréal“–UNESCO programos „Moterims moksle“ apdovanojimų ceremonija Paryžiuje – prestižinis Tarptautinių kylančių talentų apdovanojimas atiteko lietuvei mokslininkei dr. Ievai Plikusienei.
Organizatorių nuotrauka.

2021 metų Aukštųjų mokyklų studentų, Jaunųjų mokslininkų ir doktorantų geriausių mokslinių darbų, LMA vardinių premijų konkursų nugalėtojai.

LAMMC atstovės – LMA Jaunųjų mokslininkų stipendijų konkurso laureatės
(iš kairės): dr. Kristina Laužikė, dr. Lina Dėnė ir dr. Monika Toleikienė.
2022 09 20.

ŽŪMMS vyriausioji koordinatore Reda Daukšienė dalija pažymėjimus konferencijos
„Jaunieji mokslininkai – žemės ūkio pažangai“ dalyviams. 2022 11 10.

Giedrei Skliutei (VU), pagyrimo raštas – magistrėi Neringai Barauskaitei (VDU). Žemės ūkio ir miškų mokslų skyriuje premija įvertinta magistrė Greta Striganavičiūtė (LAMMC), pagyrimo raštu – magistrė Vilma Kanapkienė (VDU). Technikos mokslų skyriuje trys premijos skirtos magistrams Ramintai Beresnevičiūtei (KTU), Mantui Vaškevičiui (VDU) ir Juozui Masėnui (VILNIUS TECH), pagyrimo raštas – magistrui Žilvinui Takulinskui (KTU).

Bendrovė „L'Oréal“ jau ne vieną dešimtmetį visame pasaulyje vykdo tikslųjų mokslų atstovų skatinimo programą „Moterims moksle“. Jos padalinys „L'Oréal Baltic“ įgyvendina Baltijos jaunųjų talentų programą, bendradarbiaudamas su Latvijos, Estijos ir Lietuvos mokslų akademijomis ir nacionalinėmis UNESCO komisijomis. 2022 metų „L'Oréal Baltic“ apdovanojimai skirti dr. Gintarei Kručaitėi ir doktorantei Gretai Jarockytei. Ankstesnių metų programos laureatė dr. Ieva Plikusienė LMA buvo rekomenduota dalyvauti europiniame „L'Oréal“–UNESCO Tarptautiniame kylančių talentų konkurse ir birželio 3 d. paskelbta jo laimėtoja. Dr. I. Plikusienė įvertinta už SARS-CoV-2 baltymų ir antikūnų sąveikų tyrimus.

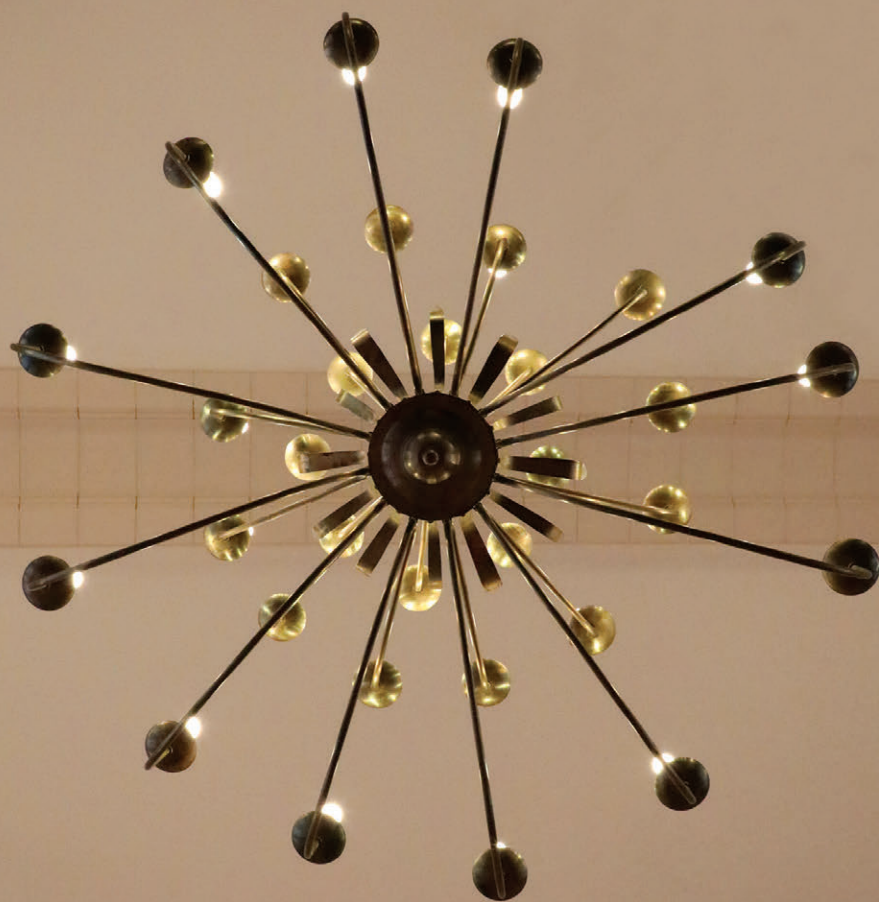
Siekdamas telkti jaunuosius mokslininkus, skatinti jų bendradarbiavimą bei tyrimų rezultatų sklaidą, ŽŪMMS lapkričio 10 d. surengė 11-ąją jaunųjų mokslininkų konferenciją „Jaunieji mokslininkai – žemės ūkio pažangai“. Atrinkti keturi geriausi pranešimai: Anos Dovilės Juškytės (LAMMC) „Atsparumo juodojo serbento reversijos virusui genetinė kontrolė

R. nigrum ‘Aldoniai’ transkriptome“; Simo Borkerto (LAMMC) „Laukiniai ir komerciniai tikslais auginami valgomieji grybai pasižymi unikaliomis savybėmis ir priskiriami funkcionaliam maistui“; Monikos Nutautaitės (LSMU) „Gėlavandenės makrodumblių *cladophora glomerata* biomasės, surinktos iš Lietuvoje esančių atsinaujinančių šaltinių, antioksidacinis aktyvumas“; Ramintos Antanyrienės (LAMMC) „Naminės slyvos (*Prunus domestica*) genetinė įvairovė pagal atsparumą kaulavaisinių moniliozei“.

Jaunųjų mokslininkų stipendijos 2022–2023 m. Humanitarinių ir socialinių mokslų srityje skirtos dr. Odetai Geleželytei, dr. Kristinai Jonutytei ir dr. Gerdai Anai Melnik-Leroy (visos iš VU); Fizinių, biomedicinos, žemės ūkio ir technologijos mokslų srityse: dr. Linai Dėnei (LAMMC), dr. Andriui Januškevičiui (LSMU), dr. Živilei Jurgelėnei (GTC), dr. Kristinai Laužikei (LAMMC), dr. Antonui Popovui (VU), dr. Kasparui Rakščiui (KTU), dr. Ingai Songailienei (VU), dr. Daivai Tavgenienei (KTU), dr. Andriui Tidikui (LEI), dr. Monikai Toleikienei (LAMMC), dr. Šarūnui Varnagiriui (LEI) ir dr. Juliui Vengeliui (VU).

ŽŪMMS Žemės ūkio ir aplinkos inžinerijos mokslų sekcijos nariai įkūrė VDU ŽŪA „Sumanaus moksleivio akademijos“ Pasvalio, Joniškio, Biržų, Plungės rajonų inžinerijos eksperimentines klases, toliau tęsė 2021 m. įkurtos Rokiškio krašto inžinerijos eksperimentinės klasės veiklą, įkūrė „Išmaniosios inžinerijos“ klases Kaišiadorių r. Rumšiškių Antano Barausko ir Žiežmarių gimnazijose.

LMA padalinių ir įstaigų veikla

LMA Jaunoji akademija

Ketvirtuosius veiklos metus LMAJA nariai pradėjo visuotiniu susirinkimu, kuriame prisistatė naujai išrinktas pirmininkas dr. Vaidas Palinauskas ir vicepirmininkė dr. Viktorija Vaštakaitė-Kairienė. Taip pat LMAJA nariams buvo pristatyti pirmojo biuro, kurį sudaro po vieną atstovą iš kiekvieno LMAJA skyriaus, nariai. Humanitarinių ir socialinių mokslų atstove išrinkta dr. Paulina Želvienė, fizinių mokslų – dr. Aldona Balčiūnaitė, biomedicinos mokslų – dr. Petras Prakas, žemės ūkio mokslų – dr. Monika Toleikienė ir technologijos mokslų – dr. Mindaugas Gedvilas.

Kovo pradžioje, jau prasidėjus karui Ukrainoje, LMAJA prisidėjo prie Ukrainos nacionalinės mokslų akademijos Jaunųjų mokslininkų tarybos kreipimosi į tarptautinę akademinę bendruomenę dėl Rusijos Federacijos karo prieš Ukrainą. Jaunieji akademikai ragino susilaikyti nuo mokslinio ir akademinio bendradarbiavimo su Rusijos mokslininkais, paremti Ukrainos pasipriešinimą destruktijai ir skleisti mokslininkų tikėjimą laisvės ir humanizmo vertybėmis.

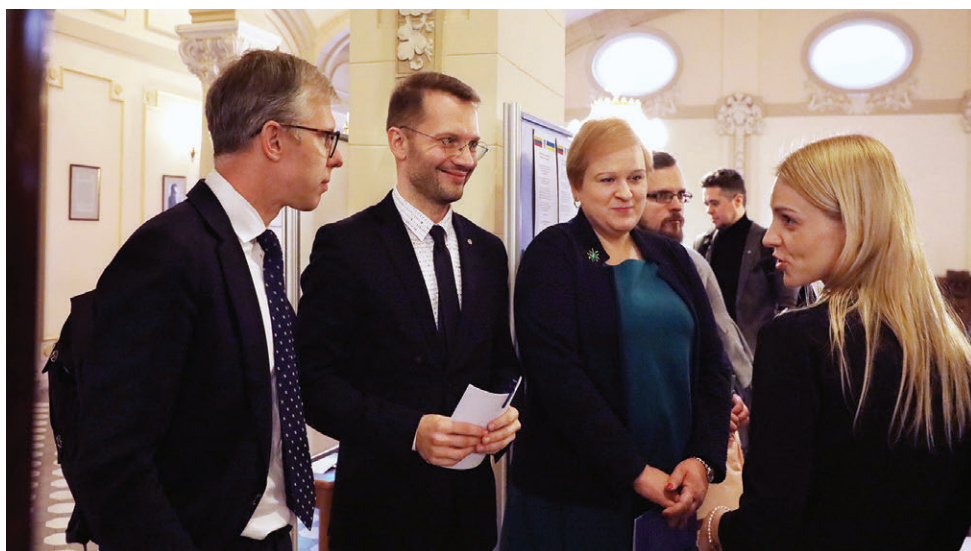
Kovo 3 d. LMA apdovanoti 2021 m. Lietuvos mokslo premijų laureatai. Biomedicinos ir žemės ūkio mokslų srities premija įteikta ir jauniems akademikams, LSMU mokslininkams dr. Jurgitai Skiecevičienei ir prof. dr. Juozui Kupčinskui, kartu su prof. dr. Laimu Virginijumi

Jonaičiui ir prof. dr. Gediminu Kiudeliu pateikusiems darbų ciklą „Navikinės ir uždegiminės virškinimo sistemos ligos: nauji molekuliniai biožymenys, klinikiniai-epidemiologiniai aspektai, šiuolaikiniai gydymo metodai“. Laureatai pusę Lietuvos mokslo premijos, 16 tūkst. eurų, skyrė Ukrainos paramos fondui.

Tarptautinėse mokslinių duomenų bazėse MDPI (Tarpdisciplininės skaitmeninės leidybos institutas) referuojamas žurnalas „Biosensors“ skyrė Moterų ankstyvosios karjeros apdovanojimą jaunajai akademikei dr. Ievai Plikusienei, VU Chemijos ir geomokslų fakultete dėstančiai fizikinę chemiją. Žurnalo „Biosensors“ apdovanojimas skiriamas siekiant paskatinti jaunas mokslininkes, kurios mokslo daktaro laipsnį įgijo ne vėliau kaip prieš dešimt metų, sėkmingai tęsti atliekamus tyrimus biologinių jutiklių srityje. Ekspertinė komisija vertina mokslininkų gyvenimo aprašymus ir įdirbį atliekant biologinių jutiklių tyrimus, taip pat pateiktas rekomendacijas iš šios srities specialistų. Komisija dr. I. Plikusienei už aktyvų darbą optinių jutiklių srityje skyrė antrąją vietą. Be to, birželio 3 d. dr. I. Plikusienė buvo paskelbta viena iš „L'Oréal“–UNESCO programos „Moterims moksle“ Tarptautinių kylančių talentų apdovanojimų laimėtojų. Ji įvertinta už SARS-CoV-2 baltymų ir antikūnų sąveikų tyrimus. Kasmet

Lapkričio 22 d. LMA vyko Jaunosios akademijos organizuota diskusija „Jaunųjų mokslo daktarų akademinė karjera: iššūkiai ir galimybės“. Renginio organizatoriai ir dalyviai (ratu iš kairės): Artiom Magomedov, Ieva Plikusienė, Viktorija Vaštakaitė-Kairienė, Tadas Juknevičius, Vaidas Palinauskas, Paulina Želvienė, Donatas Murauskas, Zenonas Dabkevičius, Mariana Sueldo, Aurelija Ramanauskaitė, Jurga Jankauskienė.

LMA Jaunosios akademijos nariai ir alumnai LMA narių visuotiniame susirinkime. Iš kairės: Juozas Kupčinskas, Vaidas Palinauskas, Neringa Rasiukevičiūtė ir Viktorija Vaštakaitė-Kairienė. 2022 12 20.

organizuojamais apdovanojimais įvertinamas moterų mokslininkių indėlis į mokslą.

Balandį LMAJA nariams skirtos Pasaulio mokslininkų federacijos stipendijos. Nugaletojais tapo dr. M. Toleikienė („Sojų liekanų skaidymosi bei jų poveikio dirvožemio kokybei ir bioįvairovei įvertinimas“, vadovė akad. Žydrė Kadžiulienė), dr. Mantas Šimėnas („Maišytų hibridinių perovskitų fazinių virsmų savybių tyrimas“, vadovas akad. Jūras Banys) ir dr. V. Vaštakaitė-Kairienė („Apšvietimo strategijos, skirtos pagerinti lapinių daržovių galiojimo laiką“, vadovė akad. Giedrė Samuolienė). Taip pat dr. M. Toleikienei skirta LMA jaunųjų mokslininkų stipendija už darbą „Netradicinių kultūrinių augalų veislių adaptyvumo ir produktyvumo tyrimai Lietuvos klimatinėmis sąlygomis“.

Gegužės 10–12 d. Briuselyje vyko Europos jaunųjų akademijų tinklo viršūnių (ENYA) susitikimas, kurį organizavo Belgijos Jaunoji akademija. Susitikime dalyvavo atstovai iš devyniolikos Europos jaunųjų akademijų. Lietuvos Jaunajai akademijai atstovavo LMAJA pirmininkas dr. V. Palinauskas. Pirmą kartą suorganizuotas ENYA susitikimas kartu su ALLEA Generaline asamblėja, kurioje dalyvavo delegatai iš 46 Europos akademijų. Briuselyje pasirašyta prieš metus Škotijoje inicijuota Europos jaunųjų akademijų narių mainų chartija, kuria siekiama palengvinti Europos jaunųjų akademijų mainus, bendradarbiavimą ir mokymąsi. Iniciatyvinė jaunųjų akademijų atstovų grupė iš dešimties Europos šalių pasirašė chartiją, kuria remiantis jaunieji akademikai, laikinai reziduojantys užsienyje, yra laukiami priimančiųjų šalių jaunosiose akademijose. Jaunųjų akademijų nariai gali tam tikrą laiką praleisti kaip kvietiniai nariai kitoje jaunojoje akademijoje ir susipažinti su akademijų organizacine struktūra,

pasisemti geriausios praktikos ir dalytis patirtimi su tos šalies mokslininkais. Skatindamos mokymąsi ir mainus, jaunosios akademijos gali optimizuoti savo veiklą, o tai savo ruožtu gali paskatinti stipresnius ir veiksmingesnius visos Europos mokslo, tarpdisciplininius ir meninius tinklus bei iniciatyvas.

Birželio 9–10 d. Helsinkyje vyko Šiaurės-Baltijos šalių jaunųjų akademijų susitikimas, kurį organizavo Suomijos Jaunoji akademija. Susitikime dalyvavo LMAJA pirmininkas dr. V. Palinauskas.

Liepos pradžioje LMA jaunieji akademikai dalyvavo išvažiuojamajame posėdyje LAMMC. Jie lankėsi žemės ūkio technologijų ir inovacijų parodoje „Agrovizija“, kurioje susipažino su naujausiais Lietuvos ir užsienio mokslininkų laimėjimais, apžiūrėjo žemės ūkio technologijas ir išaugintas įvairias žemės ūkio augalų kultūras. Jaunieji mokslininkai dalyvavo diskusijų terasoje organizuotame seminare „Fotonika ir lazerinės technologijos žemės ūkiui“, kuriame buvo pristatyti naujausi laimėjimai ir su fotonika bei lazeriais susijusių technologijų pritaikymas atliekant lauko tyrimus. Antrasis LMAJA narių išvažiuojamasis posėdis įvyko lapkričio 9 d. FTMC. Su vykdomais tyrimais supažindino jaunieji akademikai dr. I. Plikusienė, dr. Jevgenijus Chmeliovas, dr. Linas Minkevičius ir dr. A. Balčiūnaitė.

Lapkričio 22 d. LMA vyko LMAJA organizuota diskusija „Jaunųjų mokslo daktarų akademinė karjera: iššūkiai ir galimybės“. Renginyje pranešimus skaitė jaunieji akademikai P. Želvienė ir V. Palinauskas bei Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos atstovas Tadas Juknevičius. Diskusiją moderavo jaun. akad. Donatas Murauskas. Taip pat dalyvavo atstovai iš įvairių Lietuvos švietimo ir mokslo institucijų, kurie dalijosi mintimis apie jų institucijose vykdomą gerąją

praktiką, teikė siūlymus ir idėjas, kas turėtų būti atlikta stiprinant jaunųjų mokslo daktarų akademinę karjerą ir didinant Lietuvos mokslo tarptautinį konkurencingumą.

2022 m. LMAJA prisijungė prie Jaunųjų akademijų mokslo patariamosios struktūros (YASAS). Atstove išrinkta LMAJA vicepirmininkė dr. V. Vaštakaitė-Kairienė, stebėtoju dr. P. Prakas. Vėliau dr. V. Vaštakaitė-Kairienė išrinkta valdybos nare. YASAS teikia nepriklausomus patarimus mokslo politikos formavimo klausimais ir siekia, kad jaunosios akademijos galėtų prisidėti prie politikos formavimo Europos lygiu, įsitraukdama į SAPEA (Europos akademijų mokslinės rekomendacijos politikai). SAPEA kartu su Europos Komisijos (EK) vyriausiųjų mokslinių patarėjų grupe EK nariams teikia nepriklausomas mokslines konsultacijas, padedančias priimti sprendimus. Taip pat didina informuotumą apie mokslinius patarimus ir įrodymus formuojant politiką.

Jaunosios akademijos nariai toliau tęsė bendradarbiavimą su LMA skyriumi „Mokslininkų rūmai“ skaitydami nuotolines paskaitas „Mokslo ir žinių dienosė“: dr. Tomas Lapinskas skaitė paskaitą „Įdomiausios naujosios medicinos srityje“; dr. V. Vaštakaitė-Kairienė – „Sveikas maistas dirbtinėje aplinkoje“; dr. Anatolijus Eisinas – „Kaip pagaminti pagrindinį dezinfekcinio skysčio komponentą – spiritą (etanolį)?“; dr. Tomas Čelkis – „Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės teritorijos pasienis XVI a.: savų ir užsienio gyventojų konfliktai“.

Moksleivius į FTMC Lazerinių technologijų skyriaus Lazerinio mikroapdirbimo technologijų laboratoriją pakvietė dr. M. Gedvilas. Jaunosios akademijos pirmininkas dr. V. Palinauskas skaitė paskaitą apie mokslinius tyrimus, mokslininko profesiją, LMAJA. Dr. Vytautas Rinkevičius vedė ekskursiją po VU Filologijos fakultetą ir skaitė

paskaitą Vilniaus Abraomo Kulviečio klasikinės gimnazijos 11-tų ir 12-tų klasių moksleiviams.

Dr. V. Vaštakaitė-Kairienė skaitė pranešimą („Fotofiziologiniai tyrimai aukštos maistinės vertės produkcijai kontroliuojamos aplinkos daržininkystėje“) renginyje, skirtame akademiko Alfonso Merkio (1927–2016) 95-osioms gimimo metinėms. Mokslinėse konferencijose pranešimus skaitė jaunosios akademikės dr. Diana Marčiulytė („Miško medžių sveikatingumo reikšmė“) ir dr. M. Toleikienė („Šaknų tyrimai – klimato kaitos švelninimo potencialui nustatyti“). ŽŪMMS organizuotame seminare pranešimus skaitė dr. Vita Lėlė („Antimikrobinis aktyvumas pasižymintį mikroorganizmų išskyrimas, identifikavimas, charakterizavimas ir praktinis taikymas maisto biotechnologijoje“) ir dr. Jonas Viškelis („Vaisių ir daržovių šalutinių perdirbimo produktų valorizacija“). Prof. Juozas Kupčinskas buvo 24-osios Europos jaunųjų gastroenterologų konferencijos organizacinio komiteto pirmininkas. Konferencijoje kviestinę paskaitą „Žmogaus kraujo mikrobiomas ir jo reikšmė“ skaitė dr. J. Skiecevičienė. LMAJA narys dr. Vacis Tatarūnas organizavo seminarą „Fundamentiniai mokslai – kardiologijai“, kuri vyko LMA. Taip pat jaunieji akademikai prisidėjo prie 11-osios „Jaunieji mokslininkai – žemės ūkio pažangai“ ir 15-osios „Bioateitis: gamtos ir gyvybės mokslų perspektyvos“ jaunųjų mokslininkų konferencijų, trečiosios tarptautinės konferencijos „Sodininkystės ir daržininkystės mokslinės aktualijos ir inovacijos“, 11-ojo Matematikų susirinkimo organizavimo.

Naujais LMAJA nariais tapo: Humanitarinių ir socialinių mokslų skyriuje – dr. Ignas Kalpokas ir dr. Dovilė Pūraitė-Andrikiene; Matematikos, fizikos ir chemijos mokslų skyriuje – dr. Vytautas Klimavičius ir dr. Lina Mikoliūnaitė; Biologijos, medicinos ir geomokslų skyriuje – dr. Karolis

Ažukaitis ir dr. Darius Kazlauskas; Žemės ūkio ir miškų mokslų skyriuje – dr. Darius Kavaliauskas ir dr. Neringa Rasiukevičiūtė; Technikos mokslų skyriuje – dr. Gražina Korvel ir dr. Andrius Tamošiūnas.

Metų pabaigoje LMAJA pirmininke išrinkta dr. I. Plikusienė. Išrinktoji pirmininkė darbus pradėjo vizitu Berlyno–Brandenburgo tikslųjų ir humanitarinių mokslų akademijoje,

kur vyko renginys, skirtas jaunųjų mokslininkų tinklui tarp Rytų ir Vakarų Europos šalių (*EastWestNetwork*) steigti.

Pirmąją 2018–2022 m. kadenciją baigė ir LMAJA alumnais tapo dr. Olga Mastianica-Stankevič, dr. Donatas Murauskas, prof. Mangirdas Malinauskas, dr. Edvinas Orentas, prof. Juozas Kupčinskas, dr. Vaidas Palinauskas, dr. Diana Marčiulynienė ir dr. Mindaugas Gedvilas.

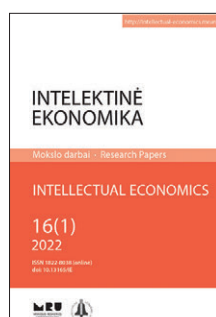
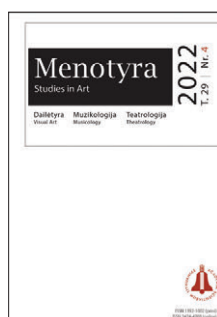
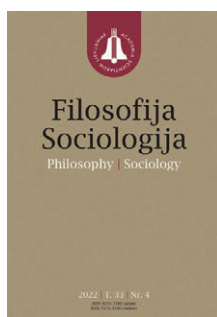
Leidybos skyrius

LMA leidžia aštuonis spausdintus ir elektrinius savo periodinius mokslo žurnalus: „Biologija“, „Chemija“, „Energetika“, „Filosofija. Sociologija“, „Lithuanian Journal of Physics“, „Lituanistica“, „Menotyra“ ir „Žemės ūkio mokslai“. Kartu su VU ir Nacionaliniu vėžio institutu LMA yra mokslo žurnalo „Acta medica Lituanica“, o su Mykolo Romerio universitetu – „Intelektinė ekonomika“ leidėja. 2022 m. įvyko pasikeitimų žurnalų redakcinėse kolegijose: „Filosofijos. Sociologijos“ ilgametį redakcinės kolegijos pirmininką Arvydą Virgilijų Matulionį pakeitė Aušra Maslauskaitė, „Lituanisticos“ atsaikingąją sekretorę Sandrą Grigaravičiūtę – Tomas Baranauskas. Buvo atnaujintos visų žurnalų redakcinės kolegijos – neliko Rusijos, Baltarusijos ir Kinijos mokslininkų, juos pakeitė kitų šalių atstovai.

2022 m. I pusmetį mokslo periodikos leidyba buvo finansuojama ES struktūrinių fondų (projektas „Periodinių mokslo leidinių leidyba ir jos koordinavimas“; III etapas), o II pusmetį – LMT finansuojamo LMA konkurso būdu atrinktų mokslo leidinių leidybos projekto lėšomis. Tik žurnalai „Žemės ūkio mokslai“ ir „Energetika“ buvo leidžiami LMA biudžeto lėšomis. LMT projektą administravo LMA, konkurso būdu buvo atrinkta 17 leidinių iš devynių mokslo institucijų: LMA, VU, VILNIUS TECH, GTC, Mykolo

Romerio universiteto, VDU, LAMMC, Lietuvos muzikos ir teatro akademijos bei VU Šiaulių akademijos. Kartu su partneriais buvo išleisti 29 elektroniniai ir 22 spausdinti septyniolikos pavadinimų mokslo žurnalų numeriai.

Skyrius atliko visus LMA periodinių mokslo žurnalų leidybos proceso darbus: redagavo rankraščius ir skaitė korektūrą, maketavo, organizavo spaudos darbus ir vykdė jų kontrolę, rengė elektrinius leidinius ir skelbė atvirojo kodo publikavimo platformoje OJS (*Open Journal Systems*), organizavo leidinių sklaidą ir prenumeratą. Visi žurnalai išėjo keturis kartus per metus, išskyrus „Energetiką“ (vienas elektroninis numeris) ir „Žemės ūkio mokslus“ (vienas elektroninis ir spausdintas numeris). Iš viso publikuota 170 mokslinių straipsnių: 45 paskelbti žurnale „Filosofija. Sociologija“, 28 – „Lithuanian Journal of Physics“, 23 – „Chemija“, 22 – „Lituanistica“. Mažiausiai straipsnių išspausdinta žurnaluose „Žemės ūkio mokslai“ (5) ir „Energetika“ (11). LMA periodiniuose mokslo leidiniuose vyraavo Lietuvos autorių darbai (iš viso 113). Žurnaluose „Lituanistica“ ir „Menotyra“ 2022 m. publikuoti tik Lietuvos mokslininkų straipsniai. Daugiausia užsieniečių darbų paskelbta žurnale „Filosofija. Sociologija“ (17), autoriai buvo iš 13 šalių: Ispanijos, Vengrijos, Ukrainos, Sakartvelo, Rumunijos, Turkijos, Suomijos,

Korėjos Respublikos, Meksikos, Indonezijos ir kt. Plačiausia užsienio autorių geografija buvo žurnale „Lithuanian Journal of Physics“ – net 18 šalių. Beveik visuose žurnaluose buvo publikuoti Ukrainos mokslininkų darbai. Per metus paskelbta 17 bendrų Lietuvos ir užsienio autorių straipsnių. Iš viso 2022 m. žurnalų apimtis yra 272,5 spaudos lanko. Didžiausia apimtimi išsiskyrė „Filosofija. Sociologija“ (55 sp. l.), „Lituanistica“ (48,5 sp. l.) ir „Menotyra“ (41,5 sp. l.).

LMA mokslo žurnalai atvirai prieinami Leidybos skyriaus interneto svetainėje www.lmaleidykla.lt, straipsniai skelbiami PDF ir HTML formatais naudojant OJS atvirojo kodo elektroninio publikavimo platformą. Straipsniams priskiriami intelektinės nuosavybės skaitmeninių objektų atpažinimo numeriai – DOI (*digital object identifier*) ir užregistruojami „Crossref“ agentūroje. Visiems žurnalams sukurtos prieigos pateikti ir recenzuoti straipsnius elektroninėje platformoje. Trys LMA mokslo žurnalai („Chemija“, „Lithuanian Journal of Physics“ ir „Filosofija. Sociologija“) indeksuojami ir referuojami „Clarivate Web of Science“, „Energetika“, „Chemija“ ir „Filosofija. Sociologija“ – SCOPUS, kiti žurnalai – EBSCO, „Index Copernicus“ ir kitose labiau specializuotose duomenų bazėse. Nuolat vykdoma mokslinių straipsnių autortės ir originalumo patikra „iThenticate“ sutapties tikrinimo sistema. Atsakingiems už patikrą asmenims yra sukurtos individualios vartotojo prieigos. Patikrinama mažiausiai po tris numerio straipsnius, daugumos leidinių redakcinės kolegijos tikrina visus straipsnių rankraščius. Su mokslinių straipsnių autoriais LMA sudaro Autorių turtinių teisių perdavimo sutartis, per metus pasirašyta 170 sutarčių. Kiekvienais metais šešių ekspertų vertinimo komisija atlieka kasmetinę leidinių patikrą ir parengia

jos išvadas. 2022 m. buvo tikrinama „Biologija“ (įvertinta 20 balų) ir „Filosofija. Sociologija“ (22,5 balo).

Šalies ir užsienio bibliotekoms žurnalai buvo teikiami pagal mainų programas. Populiariausi žurnalai – „Biologija“ (80 egz.), „Lituanistica“ (71 egz.), „Chemija“ ir „Lithuanian Journal of Physics“ (po 60 egz.), „Filosofija. Sociologija“ (50 egz.). Metų pradžioje LMA Vrublevskių biblioteka siuntė žurnalus į 33 pasaulio šalis, vėliau buvo sustabdytas bendradarbiavimas su Rusijos ir Baltarusijos mokslo institucijomis. Daugiausia žurnalų pateko į Lenkijos, Vokietijos, JAV, Rumunijos ir Čekijos įvairias mokslinių institucijų bibliotekas. Visus žurnalus buvo galima prenumeruoti, populiariausi tarp prenumeratorių buvo „Menotyra“, „Lituanistica“ ir „Filosofija. Sociologija“. „Menotyrą“ prenumeravo tik miesto skaitytojai, kaimo gyventojai dažniausiai rinkosi „Žemės ūkio mokslus“ ir „Chemiją“. 82 proc. LMA mokslo žurnalų prenumeratorių buvo miesto, 18 proc. – kaimo gyventojai.

2022 m. skyrius išleido Ukrainos mokslininkų Sergejaus Gorbanenko ir Olego Žuravliovo parengtą monografiją „Літописні слов'яни

передодня утворення Давньої Русі: тваринництво чи мисливство“ („Slavų kronikos Senovės Rusios formavimosi išvakarėse: gyvulininkystė ar medžioklė“), kurios leidybos procesas dėl karo Ukrainoje buvo sustabdytas (374 p., iliustr.). Taip pat dalyvavo leidžiant mokslo populiarinimo knygų serijos „Mokslas visiems“ knygas: redagavo ir maketavo Algirdo Gaižučio „Elitų šviesa ir šešėliai“, maketavo Viktorijos Daujotytės „Populiariosios literatūros logijos versija“ ir Romualdo Karazijos „Bangos, žmonės ir žvaigždės“.

Leidybos skyrius aktyviai dalyvavo Lietuvos akademinių leidyklų asociacijos veikloje.

2022 m. LMA tapo [Lietuvos mokslo periodikos asociacijos nare](#), ir Leidybos skyrius iš karto įsijungė į asociacijos veiklą – prisidėjo rengiant satelitinį seminarą „Mokslo žurnalų sklaida: profesionalios publikavimo programinės įrangos ir metaduomenų svarba“. Pranešimas „Atvirojo kodo programinės įrangos panaudojimas mokslo žurnalų leidyboje: *Open Journal Systems* atvejis“ buvo parengtas remiantis LMA mokslo žurnalų leidybos pavyzdžiu. Bendradarbiaudamas su LMA Vrublevskių biblioteka periodinius mokslo žurnalus ir mokslo populiarinimo knygas skaitytojams skyrius pristatė tarptautinėje Vilniaus knygų mugėje.

Skyrius „Mokslininkų rūmai“

2022-aisiais skyrius sėkmingai įgyvendino savo planus – populiarino mokslą ir kultūrą visuomenei, skatino visuomenės ir tyrėjų dialogą, didino LMA veiklos žinomumą, skaidrumą ir atsiskaitymą visuomenei. Buvo organizuojamos paskaitos, konferencijos, knygų sutiktuvės, paminėtos svarbios šalies datos ir nusipelnusių asmenybių sukaktys. Per metus „Mokslininkų rūmai“ surengė 51 renginį, iš jų – 22 paskaitas moksleiviams ir plačiai visuomenei bei 29 mokslo ir kultūros populiarinimo renginius. Juose apsilankė apie 8 tūkst. žmonių. Siekiant didinti mokslininko profesijos patrauklumą, buvo tęsiamas renginių ciklas „Mokslo žinių dienos“, skirtas šalies vyresniųjų klasių moksleiviams. Galimybę visuomenei susipažinti su naujausiais mokslo pasiekimais ir tendencijomis suteikė LMA akademikai, kitų mokslo institucijų mokslininkai bei LMAJA nariai, pristatę savo srities naujienas ir pačių atliekamų tyrimus.

Praėjusieji metai skyriui buvo sėkmingi, nes buvo gausu renginių įvairiomis temomis. Renginių ciklo „Mokslo žinių dienos“ paskaitas moksleiviams skaitė akad. Algirdas Vaclovas Valiulis – „Technologijos – amžina žmonijos palyda ir viltis“, akad. Giedrius Kuprevičius – „Menas kasdienybėje“ (vieša pamoka), akad. Laimutis Telksnys su doktorantu Linu Aidoku pristatė robotą humanoidą ir pravedė pokalbį

„Robotai ateina“. VU Teorinės fizikos ir astronomijos instituto darbuotojas dr. Artūras Acus skaitė nuotolinę paskaitą „Juodosios skylės: nuo idėjos iki nuotraukos“, o jo kolegė dr. Renata Minkevičiūtė Vilniaus Žirmūnų gimnazijos ketvirtokams skaitė paskaitą „Ekskursija po Saulės planetų sistemą“. Jaunosios akademijos nariai taip pat skaitė paskaitas aktualiomis temomis. Dr. Tomas Čelkis skaitė dvi nuotolines paskaitas – „Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės teritorijos pasienis XVI a.: slavų ir užsienio gyventojų konfliktai“ ir „Burgundų kilmingojo Žilibero de Lanua riteriškosios kelionės po Rytų Europą (ir Lietuvą) XV amžiuje“. Dr. Vytauto Rinkevičiaus paskaita „Apie baltų kilmę naujausių mokslo pasiekimų kontekste“ ir ekskursija po VU Filologijos fakultetą sulaukė didelio moksleivių, planuojančių studijuoti filologiją, susidomėjimo, o dr. Mindaugas Gedvilas vedė ekskursiją Vilniaus Radvilų gimnazijos auklėtiniams FTMC bei skaitė paskaitą „Lazerinės mikroapdirbimo technologijos Lietuvoje“. Gimnazijose ir mokyklose lankėsi VU prof. Rimantas Stukas, papasakojęs moksleiviams apie sveikos mitybos svarbą, o VU doktorantas Linas Aidokas supažindino gimnazistus su lietuviškai kalbančiu robotu humanoidu Ažuolu ir jo techninėmis galimybėmis, VU mokslo darbuotoja dr. Mažena Mackoit-Sinkevičienė

moksleiviams skaitė paskaitas „Dirbtinis intelektas ir jo taikymai“ ir „Su kuo valgoma fizika?“. Vyko moksleivių laboratoriniai darbai VU Chemijos fakulteto laboratorijose, ekskursijos po VU Fizikos fakulteto magnetinio rezonanso laboratorijas, kurias vedė LMAJA narys dr. Mantas Šimėnas ir kt. Per šiuos metus labai išsiplėtė klausytojų ratas – paskaitų klausėsi moksleiviai ne tik iš Vilniaus, bet ir iš kitų šalies miestų: Kauno, Klaipėdos, Vilkaviškio, Molėtų, Utenos, Ignalinos, Prienų, Raseinių, Kybartų.

Bendradarbiaudamas su visais LMA mokslų skyriais, skyrius „Mokslininkų rūmai“ siekia stiprinti visuomenės domėjimąsi mokslu ir kultūra, viešinti ir skleisti mokslo ir kultūros pasiekimus, juos pateikti pozityviai, sukuriant teigiamas emocijas. Todėl organizuojami renginiai plačiai visuomenei: mokslininkų ir visuomenei nusipelnusių žmonių atminimo vakarai, naujų knygų sutiktuvių ir jų aptarimai, koncertai, meno kolektyvų pasirodymai. Rūpinantis savo kolektyvo ir mokslo bendruomenės informatyviu bei turiningu laisvalaikiu, organizuojamos išvažiuojamosios konferencijos, ekskursijos į muziejus, pristatomos meninės programos.

Paminėti įžymių mokslo ir kultūros žmonių jubiliejai. Vienas svarbesnių renginių visuomenei buvo spalio 18 d. drauge su LMA HSMS surengta buvusio pirmojo LMA prezidento, rašytojo, visuomenės veikėjo Vinco Mickevičiaus-Krėvės (1882–1954) 140-ųjų gimimo metinių atminimo valanda. Renginyje kalbėjo LMA prezidentas Jūras Banys ir HSMS pirmininkas Vytautas Nekrošius, pranešimus skaitė akademikai Viktorija Daujotytė, Jūratė Sprindytė, Vytautas Martinkus, Lietuvos azerbaidžaniečių bendrijos pirmininkas Mahiras Gamzajevs. Pranešėjai pabrėžė V. Krėvės visuomeninę veiklą sudėtingomis, tragiškomis tuometinio gyvenimo sąlygomis, jo kaip pirmojo

sovietų okupuotos Lietuvos mokslų akademijos vadovo, diplomato svarbą, išskirtinį rašytojo talentą. Balandžio 7 d. drauge su Rašytojų klubu surengtas rašytojos Ievos Simonaitytės (1897–1978) 125-ųjų gimimo metinių minėjimas, kuriame pranešimus skaitė akad. Domas Kaunas, prof. Žydronė Kolevinskienė, ištraukas iš rašytojos romanų skaitė aktorė Birutė Mar. Balandžio 21 d. suorganizuotas didelę įtaką visuomenės dvasiniame gyvenime turėjusios ryškios asmenybės – Monsinjoro Kazimiero Vasiliausko (1922–2001) 100-osioms gimimo metinėms skirtas renginys LMA. Jame apsilankė J. E. Arkivyskupas Gintaras Grušas, kalbėjo Monsinjoro mokinys kunigas Ričardas Doveika, akad. V. Daujotytė, filosofas Povilas Aleksandravičius, koncertavo violončelininkas Glebas Pyšniakas, smuikininė Dalia Dėdinskaitė, dainavo operos primadona Irena Milkevičiūtė, choras „Liepos“ ir kt. Skyrius talkino LMA Žemės ūkio ir miškų mokslų skyriui, surengiant akad. Gedimino Staugaičio jubiliejinę popietę „Agrochemijos ir poezijos dermė“, kurioje jubilato poeziją skaitė skyriaus „Mokslininkų rūmai“ vadovė Aldona Daučiūnienė, meninę programą atliko Vilniaus Balio Dvariono dešimtmetės muzikos mokyklos moksleiviai. Rugsėjo 28 d. skyrius nuotaikinga menine programa prisidėjo prie HSMS surengtos pirmojo nepriklausomybės atkūrusios Lietuvos Respublikos Prezidento Algirdo Mykolo Brazausko (1932–2010) 90-osioms gimimo metinėms skirtos atminimo popietės „Valdžia ir mokslas“, kurią vedė akad. Arvydas Virgilijus Matulionis. Bendradarbiaujant su LMA MFChM skyriumi rugsėjo 19 d. paminėtos akad. Povilo Brazdžiūno (1897–1986) 125-osios gimimo metinės. Maironio (1862–1932) 160-osioms gimimo metinėms paminėti surengta LMA kolektyvo išvyka į Maironio lietuvių literatūros muziejų Kaune.

Rugsėjo 19 d. buvo minimos akademiko Povilo Brazdžiūno (1897–1986) 125-osios gimimo metinės. Grojo Nacionalinės Mikalojaus Konstantino Čiurlionio menų mokyklos moksleivė Giedra Julija Tutkutė (mokytoja Vilija Grenevičiūtė).

Operos solistų pagerbimo vakaras-koncertas. Iš kairės: LMTA prof. Vladimiras Prudnikovas, studentai Elzė Liškauskaitė, Klaudijus Šimkus, Emilija Bukytė, operos solistai-senjorai Eugenijus Vasilevskis, Vytautas Bakula, LMA skyriaus „Mokslininkų rūmai“ vadovė Aldona Daučiūnienė ir solistas-senjoras Bronius Tamašauskas. 2022 12 08.

LMA išvažiuojamoji konferencija Lietuvos etnokosmologijos muziejuje. 2022 12 13.

Koncertas kalėdiniame LMA narių visuotiniame susirinkime. Dainuoja Agnė Stančikaitė. 2022 12 20.

Gegužės 10 d. kartu su BMGM skyriumi su-
rengtos kardiologo akad. Jurgio Brėdikio
(1929–2021) atsiminimų ir apmąstymų knygos
„Kelionė“ sutiktuvės, kuriose J. Brėdikio moks-
linę, diplomatinę, pedagoginę veiklą aptarė
jo kolegos, mokiniai, kultūrologai. Skambėjo
Akademiko mėgta kamerinė muzika. Birželio 2 d.
skyrius organizavo mokslo istoriko prof. Juozo
Algimanto Krikštopaičio (1931–2018) atminimo
vakarą „Išmintis blykstelė kaip Higso bozonas“,
 kuriame pristatė akad. Algimanto Grigelio ir dr.
Birutės Railienės sudarytą knygą „Viršukalnės“.
Profesoriui Juozui Algimantui Krikštopaičiui at-
minti.“ Renginyje kalbėjo profesoriaus sūnus dr.
Kastis Krikštopaitis, prof. Naglis Kardelis, prof.
Libertas Klimka, knygos sudarytojai, skambėjo
klasikinė muzika. Kovo 15 d. skyrius padėjo
Valstybinei lietuvių kalbos komisijai rengiant ap-
dovanojimų už lietuvių kalbos puoselėjimą ce-
remoniją „Sraigės“, organizavo Vasario 16-osios
minėjimo renginį „Meilė. Muzika. Laisvė“, ku-
riame kalbėjo LMA prezidentas J. Banys, kon-
certavo LMTA studentai, vadovaujami prof.
Vladimiro Prudnikovo, talkino parenkant me-
ninę programą Lietuvos mokslo premijų teikimo
iškilmėse LMA. Ilgamete tradicija yra tapę ren-
giniai, skirti Reformacijos dienai paminėti, or-
ganizuojami drauge su Lietuvos reformacijos
istorijos ir kultūros draugija. Spalio 27 d. ši data
paminėta istoriko prof. Aivo Ragauskio paskaita
visuomenei „Tebūnie šviesa. Kėdainių evange-
likų reformatų gimnazija (XVII a. 5 dešimt. –
XIX a. 7 dešimt.)“. Gruodžio 15 d. įvyko svarbi
konferencija, skirta Baltų vienybės dienai „Baltų
vienybės stiprinimas per kultūrinį bendradar-
biavimą“, kurią skyrius organizavo su Lietuvos
kultūros politikos institutu. Konferenciją pra-
dėjęs ir įžangos žodį taręs akad. J. Banys teigė,

kad vienybė mums visiems dabar kaip niekad
yra aktuali ir pasidžiaugė, kad tiek Lietuva, tiek
Latvija laiku suspėjo įstoti į Europos Sąjungą
ir NATO. Skyriaus vadovė A. Daučiūnienė per-
skaitė konferencijos dalyviams skirtą Lietuvos
Respublikos Prezidento kanceliarijos sveikinimą,
pasirašytą Respublikos Prezidento vyriausio-
sios patarėjos Užsienio politikos grupės vado-
vės Astos Skaistgirytės.

Skyrius tęsia renginių ciklą „Įžymių žmonių
portretai“. Gruodžio 8 d. buvo pagerbti Lietuvos
nacionalinio operos ir baleto teatro solistai –
senjorai, daugelį dešimtmečių savo talentu gar-
sinę Lietuvą: Eugenijus Vasilevskis, Vytautas
Bakula, Bronius Tamašauskas. Juos kalbino
LMTA prof. V. Prudnikovas ir skyriaus vadovė
A. Daučiūnienė, koncertavo LMTA studentai.
Gruodžio 13 d. surengta LMA kolektyvo išva-
žiuojamoji konferencija į Lietuvos etnokosmo-
logijos muziejų Molėtų rajone. Konferencijoje
įžangos žodį tarė LMA prezidentas J. Banys,
pranešimą „Šiuolaikiniai kosmologiniai tyri-
mai mokslo ir visuomenės sampratoje“ skaitė
LMA MFChMS pirmininkas Leonas Valkūnas.
Etnokosmologijos muziejaus direktorius Linas
Šmigelskas skaitė skaidrėmis iliustruotą pra-
nešimą „Lietuviai ir su Lietuva susijusių žmo-
nių indėlis kosmoso tyrinėjimuose“. Ekskursiją
po muziejų vedė Valdas Tumėnas. Po jos kon-
ferencijos dalyviai klausėsi džiaz muzikos ir
skanavo UAB „Virtuvės bitės“ paruoštų vaišių.
Gruodžio 20 d. kalėdinio LMA narių visuotinio
susirinkimo dalyviams skyrius organizavo šven-
tinį koncertą, kuriame grojo kamerinis orkestras
„Cantus“ (vadovas prof. Ričardas Sviackevičius)
ir solistai – Agnė Stančikaitė (sopranas), akor-
deonininkas Raimonds Ungurs. Programą vedė
Irena Žilinskienė.

ES struktūrinių fondų paramos projektų valdymo grupė

2022 m. LMA vykdė du ES struktūrinių fondų remiamus projektus: „Nacionalinės mokslo populiarinimo sistemos plėtra ir įgyvendinimas“ (09.3.3-ESFA-V-711-02-0001) ir „Periodinių mokslo leidinių leidyba ir jos koordinavimas“ (09.3.3-ESFA-V-711-01-0004).

Projektas „Nacionalinės mokslo populiarinimo sistemos plėtra ir įgyvendinimas“ vykdomas kartu su partneriais: VU, VGTU, VDU, VŠĮ „Mokslas ir inovacijos visuomenei“, KU, Baltijos pažangių technologijų institutu, VŠĮ „Kino pavasaris“. Projektas pradėtas 2016 m. gegužės 20 d. Iš viso parama siekia 2 507 526,21 Eur, iš jų LMA – 1 797 030,92 Eur. Iki 2022 m. pabaigos bendrai panaudota 80 proc. paramos lėšų, iš jų per 2022 m. panaudota 15 proc.

Projekto tikslas – vykdyti mokslo populiarinimo sistemos plėtrą, formuojant mokslo populiarinimo tradicijas ir kuriant naujas modernias mokslo populiarinimo priemones.

LMA sėkmingai įgyvendino projekte numatytas veiklas. Vienas svarbiausių ir efektyviausių būdų šviesti visuomenę – mokslo populiarinimo knygos, kurių autoriai pateikia visuomenei svarbiausias mokslo ir technologijų plėtros tendencijas, supažindina su asmenybėmis bei esminiais mokslo raidos etapais. Mokslo populiarinimo knygose nagrinėjamos tokios visuomenei aktualios temos kaip klimato kaita,

bioetika, klonavimas, medicinos technologijos, informacijos ir duomenų saugumas, socialiniai iššūkiai, energetikos ir ekonomikos ateities vizija bei daugelis kitų.

2022 m. suorganizuota mokslo populiarinimo knygų atranka. Suburta ekspertų komisija parengė Lietuvos autorių mokslo populiarinimo knygų atrankos tvarkos aprašą ir ekspertų vertinimo komisijos darbo reglamentą. Atrinktos leidybai penkios naujos lietuvių autorių mokslo populiarinimo knygos: V. Dautotytės „Populiariosios literatūrologijos versija“; A. Gaižučio „Elitų šviesa ir šešėliai“; R. Karazijos „Bangos, žmonės ir žvaigždės“; A. V. Valiulio „Technologijų spindesys ir grimasos“; T. A. Meko „Žmonės ir vaistai. Farmacijos istorijos paveikslėliai“. Vykdomi leidybos darbai. Anksčiau išleistioms knygoms pristatyti organizuota viešinimo kampanija. Nacionalinio ir regioninio lygmens informaciniuose portaluose išplatinti straipsniai, organizuoti visuomenei atviri knygų pristatymo renginiai.

Lietuvos mokslo premijos (LMP) yra prestižinės, skiriamos kasmet už Lietuvai reikšmingus fundamentinius ir taikomuosius mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros darbus. Siekiant didinti LMP konkursui teikiamų ir premijuojamų darbų bei jų autorių žinomumą 2022 m. vykdyta viešinimo kampanija: parengti

Lenkijos lietuvių bendruomenės ir Punsco valsčiaus diena Lietuvos mokslų akademijoje.
LMA prezidento vyr. referentė Evelina Baronienė (dešinėje) moksleiviams pristato
LMA išleistas mokslo populiarinimo knygas. 2022 05 31.

Neformalūs edukaciniai užsiėmimai Lietuvos mokyklose.
ES struktūrinių fondų paramos projektų valdymo grupės archyvo nuotrauka.

ir nacionalinio, ir regioninio lygmens informaciniuose portaluose publikuoti straipsniai, pristatantys LMP laureatus bei jų pasiekimus. 2022 m. parengtas 12 laidų „Mokslo ekspresas“ ciklas. Laidos transliuotos „LRT Plius“ televizijoje. Laidų įrašai skelbiami lma.lt svetainėje.

Projekto lėšomis prisidėta prie konferencijų visuomenei aktualiais klausimais organizavimo. 2022 m. balandžio 25 d. LMA suorganizuota konferencija „DNR diena Lietuvoje“; balandžio 29 d. – konferencija „Regionai ir savivalda Lietuvoje – problemos bei perspektyvos“; gegužės 13 d. Lietuvos agrarinių ir miškų mokslo centro Sodininkystės ir daržininkystės institute (Babtai, Kauno r.) vyko konferencija „Sodininkystės ir daržininkystės mokslo aktualijos ir sprendimai“; rugsėjo 23 d. Lietuvos Respublikos Seime – konferencija „Rinkimų kodeksas – naujovės, iššūkiai, perspektyvos“.

2022 m. gegužės mėn. buvo paskelbtas Mokslo populiarinimo projektų skatinimo konkursas. Paraiškas konkursui buvo galima teikti iki 2023 m. sausio 5 d. elektroninėmis priemonėmis. Mokslo populiarinimo projektų skatinimo konkursui suburta vertinimo komisija – R. Maskoliūnas (komisijos pirmininkas), Z. Dabkevičius, D. Klajumienė, L. Kupčinskas, G. Tamulaitis, T. Kajackas. Vertinimo komisija parengė Mokslo populiarinimo projektų skatinimo konkurso sąlygas bei Mokslo populiarinimo projektų skatinimo konkurso vertinimo komisijos darbo reglamentą. Projektai skirstyti pagal kategorijas: I kategorija – „Tikslinėms grupėms skirti renginiai“, II – „Audiovizualinių priemonių projektai“, III – „Projektai, kurių įgyvendinimui panaudojamos kitos priemonės“. Apdovanojimus numatoma teikti penkiems geriausiems kiekvienos kategorijos projektams.

2022 m. organizuoti neformalus edukaciniai užsiėmimai moksleiviams Lietuvos regionuose.

Iš viso aplankyta 10 Lietuvos mokyklų, užsiėmimuose dalyvavo daugiau kaip 500 vyresnių klasių moksleivių.

Kaip viena projekto „Nacionalinės mokslo populiarinimo sistemos plėtra ir įgyvendinimas“ veiklų 2022 m. rugsėjo 8–17 d. vyko 19-asis nacionalinis mokslo festivalis „Erdvėlaivis Žemė“. Festivalyje iš viso suorganizuota daugiau kaip 377 renginiai, dalyvavo daugiau nei 15 tūkst. dalyvių.

Projektas „Periodinių mokslo leidinių leidyba ir jos koordinavimas“ įgyvendinamas drauge su partneriais: KU, MRU, VU, VDU, GTC, LMTA, LAMMC, LKMA, ŠU, VGTU. Projekto pradžia – 2016 m. gegužės 20 d. Iš viso parama siekia 2 190 427,99 Eur, iš jų LMA – 1 224 161,18 Eur. Projektas baigtas įgyvendinti 2022 m. liepos 31 d. Panaudota 100 proc. paramos lėšų, iš jų per 2022 m. panaudota 14 proc.

Šešių ekspertų komisija pagal specialią vertinimo metodiką projekto laikotarpiu turi patikrinti ne mažiau kaip 20 proc. leidinių. 2022 m. balandžio ir gegužės mėnesiais vykdyta kasmetinė patikra. Patikroje dalyvavo LMA leidiniai „Biologija“ ir „Filosofija. Sociologija“. Vykdamas mokslo straipsnių originalumo ir autorystės patikrą naudojant paslaugą „iThenticate“, iš viso 2022 m. buvo patikrinti 752 straipsniai.

2022 m. išleisti ir deklaruoti periodinių mokslo leidinių numeriai: humanitarinių mokslų – 17, iš jų LMA – 11; socialinių mokslų – 10, LMA neturi šių mokslų srities leidinių; gamtos mokslų – 14, iš jų LMA – 9; žemės ūkio mokslų – 4, antrajame jų leidybos etape LMA nebedalyvauja; technologinių mokslų – 1, iš jų LMA – 1.

Informacija apie projektų įgyvendinimą ir pasiektus rezultatus pateikiama LMA interneto svetainės skiltyje [ES struktūrinių fondų projektai](#).

LMA Vrublevskių biblioteka

2022-ieji LMA Vrublevskių bibliotekai – sukaktuviniai 110-ieji gyvavimo metai. Kovo 21 d. visi Fondų ir vartotojų aptarnavimo skyriaus (savo dispozicijoje turinčio 2,5 mln. egzempliorių pagrindinio fondo dokumentų) darbuotojai buvo atšaukti iš nuotolinio darbo. Prasidėjo Laikinių saugyklų Galinės kaime, taip pat įvairiose bibliotekos rūmų patalpose saugomo fondo ruošimas kėlimui į naujas saugyklas. Tokius pačius darbus pradėjo planuoti ir specializuotieji skyriai, saugantys vertingą kultūros paveldą: rankraščius, retus spaudinius, dailės kūrinius, kartografiją ir kt. Į naujas saugyklas perkeltas Senosios periodikos fondas.

Kolektyvas vykdė visus darbus, numatytus Vrublevskių bibliotekos nuostatuose. Metiniai darbų rodikliai, palyginti su 2021-aisiais, ūgtelėjo, kai kurie – net gerokai. 2022 m. nauji dokumentai bibliotekoje buvo komplektuojami iš tradicinių šaltinių: privalomojo egzemplioriaus (34,3 proc. visų leidinių), nemokamai gaunamų spaudinių (31,1 proc.), knygų mainų (17,6 proc.), periodikos prenumeratos (15,6 proc.) ir pirkimų (1,3 proc.).

Privalomojo egzemplioriaus gauta 391 egz. daugiau nei 2021 m. Svarbus komplektavimo šaltinis tebėra pirkimai, tačiau kasmet naujų leidinių Vrublevskių bibliotekos skaitytojams dėl lėšų stokos nuperkama vis mažiau: 2022 m.

jų nupirkta už 6 638 Eur (2021 m. – 8 326 Eur, 2020 m. – 11 021 Eur). Kaip ir ankstesniais metais, vienu pagrindinių šaltinių išliko knygų mainai. 2022 m. iš 301 mainų partnerio gauta 1 825 vnt. spaudinių už 35 154,54 Eur, o partneriams išsiųsta 1 913 vnt. už 20 372,83 Eur. Nuo 2022 m. vasario 24 d. mainai su Rusijos ir Baltarusijos partneriais buvo sustabdyti dėl šioms valstybėms taikomų ES sankcijų. Į Ukrainą leidiniai nebuvo siunčiami dėl karo situacijos, tikimasi mainus su šios šalies partneriais atnaujinti 2023 metais. 2022 m. į Pagrindinį fondą neatlygintinai perduoti 3 222 įvairūs dokumentai iš privačių asmenų bei organizacijų (2021 m. – 2 337 egz.), į Mainų fondą – 2 397 egz.

2022 m. biblioteka suteikė skaitytojams prieigą prie 23 duomenų bazių, iš kurių 15 buvo prenumeruotos, viena nupirkta, o septynios gautos nemokamai. 2021 m. pasibaigus paskutiniam „eMoD.LT“ projekto etapui, jį vykdanči Lietuvos mokslinių bibliotekų asociacija 2021–2023 m. Lietuvos mokslinėms bibliotekoms DB prenumeratą numatė iš LR švietimo, mokslo ir sporto ministerijos lėšų. Jų ŠMSM skyrė žymiai mažiau, tad LMAVB dalies DB teko atsisakyti.

Mokslinių bibliotekų paraiškas gauti ŠMSM finansavimą 2023 m. vertino Lietuvos mokslo tarybos ekspertai ir bibliotekos pateiktas pareikalaujamų DB sąrašas buvo patvirtintas. Dėl

Baltarusijos Respublikai taikomų sankcijų LMA Vrublevskių biblioteka atsisakė prieigos prie daugelį metų nemokamai prieinamos Baltarusijos Respublikos Nacionalinio teisinės informacijos centro duomenų bazės ЭТА/ЮН-ONLINE.

Nepaisant karantino COVID-19 pandemijai suvaldyti, Rankraščių skyriuje buvo įsteigti net devyni nauji asmenų fondai: F443 – Romo Pakalnio, F444 – Onos Atlavinytės, F445 – Vytauto Pranciškaus Straizio, F446 – Juozo Misevičiaus, F447 – Marcelino Šikšnio-Šiaulėniškio, F448 – Zavkevičių giminės, F449 – Vidos Girininkienės, F450 – Antano Purėno, F451 – Tomo Sakalausko.

2021 m. gruodį biblioteka gavo raštą iš Gamtos tyrimų centro su prašymu perimti parankinį Botanikos instituto fondą. Iš pradžių sutarta kėlimo darbus atlikti iki 2022 m. pabaigos, tačiau, Instituto rūmus perėmus Lietuvos nacionaliniam dailės muziejui, prireikė viską atlikti iki rugsėjo. Keliant į naują saugyklą senosios periodikos dokumentus, buvo sustabdytas Senosios periodikos skaityklos darbas. Baigus kėlimo darbus, senoji periodika skaitytojams vėl išduodama T. Vrublevskio skaitykloje. Ruošiantis rūmų remontui, išformuota Bendroji skaitykla. Darbuotojų darbo vietos ir įranga buvo perkelta į dvi kitas – Atvirųjų fondų ir Periodikos – skaityklas.

2022 m. lankytojų sulaukta daugiau – užregistruota 26 516 apsilankymų (2021 m. – 21 802), dokumentų išduota irgi daugiau – 64 147 egz. (2021 m. – 57 684). Taip pat padaugėjo užsienio tyrėjų ir mokslo darbuotojų, apsilankusių ir dirbusių specializuotų skyrių skaityklose – jų buvo 143 (2021 m. – 76). Daugiausia jų atvyko iš Lenkijos – 97, iš Baltarusijos ir Vokietijos – po 10, iš Čekijos – septyni, Italijos – keturi, JAV – trys, Jungtinės Karalystės, Estijos, Belgijos bei Rusijos – po du, Prancūzijos, Latvijos, Izraelio ir Suomijos – po vieną. Pasitelkę elektronines

priemonės, nemažai vartotojų naudojosi bibliotekos dokumentų rinkiniais ir duomenų bazėmis. Bibliotekos darbuotojai stengiasi, kad kuo daugiau elektroninėje erdvėje neatspindėtų dokumentų būtų prieinami internete, nes vartotojai paiešką korteliniame kataloge vykdo vis rečiau.

Komunikacijos skyriaus duomenimis, LMA Vrublevskių bibliotekos lankytojams 2022 m. buvo surengti 27 renginiai, juose apsilankė 880 asmenų. Po karantino dalis lankytojų į renginius nebeatėjo, nes pirmenybę teikė filmuotos medžiagos peržiūroms. Bibliotekos „YouTube“ kanale augo virtualių peržiūrų skaičius, tinklaidę dažniau lankė taip pat klausytojai.

Vienas bibliotekos veiklos barų – atsakyti į vartotojų užklausas raštu ir žodžiu. 2022 m. ypač išaugo raštiškų bibliografinių užklausų skaičius. Daug jų sulaukė Rankraščių, Retų spaudinių, Mokslinės informacijos ir Tyrėjų informacinio aptarnavimo skyriai.

Kaip ir ankstesniais metais, dalis tradicinių paslaugų persikėlė į virtualiąją erdvę. 2022 m. joje paskelbtos šešios teminės parodos. Iš viso buvo parengtos net 52 teminės parodos. Lankytojai gausiai lankė parodas „Pranciškaus Skorinos „Mažajai kelionių knygelei“ – 500“ (Daiva Narbutienė, Sigitas Narbutas), „Lietuvos karaimų praeitis ir nūdiena LMA Vrublevskių bibliotekos rinkiniuose“ (Eglė Paškevičiūtė-Kundrotienė, Rūta Kazlauskienė), „Nuo akmens iki kodekso: įvairenybės iš knygos istorijų“ (Agnė Zemkajutė). Pastarąją parodą aplankė 27 ekskursijos.

2022 m. biblioteka išleido tęstinį mokslo darbų leidinį „LMA Vrublevskių bibliotekos darbai“ (11 tomas); S. Narbuto „Ankstyviausieji Lietuvos Didžiosios Kunigaikštijos leidiniai: skiriama Pranciškaus Skorinos 550-osioms gimimo ir „Mažosios kelionių knygelės“ 500-osioms

Rekonstruotų bibliotekos saugyklos pastatų apžiūra su LMA atstovais.
Vikos Petrikaitės nuotrauka.

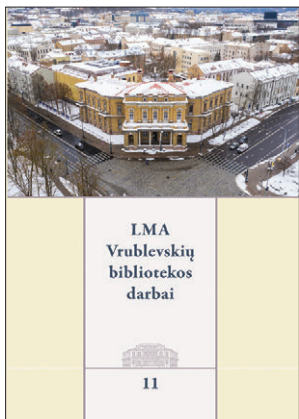
Istoriko dr. Algimanto Kasparavičiaus knygos „Griūvanti taika“ sutiktuovės. Iš kairės:
dr. Vilma Bukaitė, prof. Šarūnas Liekis, autorius, moderuoja Virginijus Savukynas.
Valentinos Marmienės nuotrauka.

Tarptautinė mokslinė konferencija „Pranciškus Skorina ir Renesanso knygos kultūra. Skorinos „Mažajai keliionių knygelei“ – 500“. Iš kairės: prof. habil. dr. Žana Nekraševič-Karotkaja, doc. dr. Uladzimiras Karotkis, konferencijos organizatoriai prof. dr. Aušra Navickienė, dr. Rima Cicėnienė ir dr. Sigitas Narbutas. *Vikos Petrikaitės nuotrauka.*

Vrublevskių bibliotekoje apsilankė kolegos iš Palenkės Lukašo Gurnickio bibliotekos Balstogėje: direktorė Beata Zadykovič (Zadykowicz), direktorės pavaduotoja Katažyna (Katarzyna) Siemieniuk, Mokslo skyriaus vedėjas Lukašas Zabielskis (Łukasz Zabielski) ir kiti kolegos. 2022 09 30. *Valentinos Marmienės nuotrauka.*

išleidimo metinėms“ („Najwcześniejsze wydania Wielkiego Księstwa Litewskiego: Poświęcone 550. Rocznice urodzin Franciszka Skoryny i 500. rocznice opublikowania „Małej księżeczki podróżnej“) ir Inesos Pleskačevskajos „Istoriniai pasivaikščiojimai su Pranciškumi Skorina“ (iš rusų k. vertė Irena Aleksaitė).

Vienas svarbiausių mokslinės veiklos renginių buvo rugsėjo 22–23 d. LMA vykusį tarptautinę mokslinę konferenciją „Pranciškus Skorina ir Renesanso knygos kultūra. Skorinos „Mažajai kelionių knygelei“ – 500“. Ji surengta kartu su VU Komunikacijos fakultetu, Lietuvių kalbos institutu ir Lietuvių literatūros ir tautosakos institutu. Bibliotekos darbuotojai per metus perskaitė 15 mokslinių pranešimų, parengė 26 straipsnius ir 14 mokslo sklaidos publikacijų. A. Zemkajutė dalyvavo tarptautinėje Baltijos žydų paveldo studijų programoje, stažavosi Lenkijos MA bibliotekoje Krokuvoje. Dr. Kotryna Rekašiūtė ir Simona Jaskelevičiūtė stažavosi Prahos Karolio universitete vykusioje tarptautinėje mokykloje „Gydytojas, leidėjas ir sodininkas: 500 metų nuo P. Skorinos veiklos perkėlimo iš Prahos į Vilnių“. Bibliotekoje taip pat darbavosi du stažuotojai iš Lenkijos. Spalio 28 d.

Retų spaudinių skyriaus darbuotojas Timofiejus Murašovas VU apgynė humanitarinių mokslų srities filosofijos mokslo krypties disertaciją „Sugrįžimo prie mąstymo ištakų problema Levo Šestovo filosofijoje“.

Profesinį mokslinį LMAVB darbuotojų potencialą liudija dalyvavimas aukšto lygio profesinėje ekspertinėje veikloje. Dr. Rima Cicėnienė darbavosi Lietuvos akademinės elektroninės bibliotekos (eLABa) konsorciumo valdyboje, Lietuvos kultūros tyrimų instituto mokslo taryboje ir atestacijos-konkursų komisijoje, taip pat UNESCO programos „Pasaulio atmintis“ nacionaliniame komitete, Kultūros ministerijos įsteigtame projektų programos „eKultūra“ ekspertų kompetencijos tinkle ir Europos kultūros paveldo kompetencijų centro projekto 4CH valdyboje; aukščiausios kategorijos restauratorė Edita Keršulytė – Kilnojamyjų kultūros vertybių restauratorių atestavimo komisijoje ir Lietuvos standartizacijos departamento Technikos komitete, tokių pačių kvalifikacijų jos kolegė Birutė Giedraitienė – Europos knygų ir popieriaus konservavimo ir restauravimo tyrimų centre (Kremsas, Austrija), o dr. Sigitas Narbutas – VU taryboje.

Bibliotekos reikšmę apibūdina bendradarbiavimo ir kitokios veiklos sutartys. Jungtinės veiklos sutartį dėl partnerystės kuriant tarptautinę DB „Lituanistika“ LMAVB pasirašė su Lietuvos mokslo taryba, bendradarbiavimo sutartį – su Azerbaidžano nacionalinės mokslų akademijos Centrine moksline biblioteka, sutartį dėl leidybos – su Palenkės Lukašo Gurnickio biblioteka (Balstogė), sutartį dėl rankraščių elektroninių kopijų – su Liublino valstybiniu archyvu, bendradarbiavimo sutartį dėl LMAVB dokumentų panaudos Vilniaus miesto savivaldybės portale „Vilniaus DNR“ – su UAB „Vilniaus planas“.

2022 m. buvo panaudoti visi rekonstrukcijai skirti asignavimai (1 772 000,0 Eur), už juos atlikti visi numatyti darbai. Visiškai įrengtos sistemos: gaisro gesinimo, gaisro signalizacijos, vėdinimo, dulkių surinkimo, apsaugos signalizacijos, elektros instaliacijos, vėsinimo, elektroninių ryšių ir vandentiekio-nuotekų. Dalinai įrengta atvirųjų fondų valdymo ir savitarnos sistema. Tenka apgailestauti, kad subrangovas UAB „Vildeta“

nekokybiškai atliko savo darbą, jų pagamintos saugyklų lentynos neatlaikė knygų svorio, tad teko jas tikrinti, keisti ir stiprinti. Tai trukdė darui leidinių kėlimui į saugyklas. Dirbant sutelktai pavyks sėkmingai perkelti visus dokumentus į naujas saugyklas, dalį senojo pastato atlaisvinti antrajam statybos darbų etapui, o kartu neprarasti savo skaitytojų, kurie vėliau galės dirbti atnaujintos Vrublevskių bibliotekos erdvėse.

Finansai

LMA biudžetinių lėšų panaudojimas programai „Mokslinių tyrimų plėtojimas bei jų rezultatų panaudojimo efektyvumo didinimas“ vykdyti 2022 m.

Tūkst. eurų

2022 m. SKIRTI VALSTYBĖS BIUDŽETO ASIGNAVIMAI **1266,00**

Apmokėtos paprastosios išlaidos **1266,0**

darbo užmokestis ir socialinis draudimas: **880,1**

darbo užmokestis 866,0

socialinio draudimo įmokos 14,1

prekių ir paslaugų naudojimo išlaidos: **140,9**

medicininių prekių įsigijimo išlaidos 0,2

ryšių paslaugos 1,5

transporto išlaikymo ir transporto paslaugų įsigijimo išlaidos 5,4

komandiruočių išlaidos 8,6

materialiojo turto paprastojo remonto išlaidos 0,7

kvalifikacijos kėlimo išlaidos 0,5

komunalinių paslaugų įsigijimo išlaidos 44,1

informacinių technologijų prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidos 10,8

reprezentacinės išlaidos 3,9

kitų prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidos 65,2

kitos išmokos: **245,0**

darbdavių socialinė parama 3,1

stipendijos 47,9

LMA narių emeritų ir darbo santykių neturinčių tikrųjų narių,

kuriems daugiau kaip 65 metai, išmokos 168,9

LMA mokslo premijos 25,1

* * * * *

2022 m. LMA pajamų įmokų lėšos **10,4**

Kitų institucijos lėšų panaudojimas

- LR švietimo, mokslo ir sporto ministerijos skirtos lėšos pavedimams vykdyti:

- Lietuvos mokslo premijų komisijos, kurią techniškai aptarnauja LMA, veiklos išlaidoms apmokėti panaudota 24,3 tūkst. eurų;

- Meilės Lukšienės premijos skyrimo komisijos veiklai, ekspertams sumokėti panaudota 3,4 tūkst. eurų;

- CERN projekto veiklai vykdyti LMA skirta 6,0 tūkst. eurų, partneriams pervesta 500,7 tūkst. eurų.

- Lietuvos mokslo taryba skyrė LMA konkurso būdu atrinktų mokslo leidinių leidybai

130,0 tūkst. eurų, iš jų 68,1 tūkst. eurų panaudota LMA leidžiamiems periodiniams mokslo žurnalams.

- Mokslinei konferencijai, skirtai jaunųjų mokslininkų skatinimui, organizuoti panaudota iš verslo įmonių gauta 2,0 tūkst. eurų parama.

- Pasaulio mokslininkų federacijos skirtos lėšos – 12,2 tūkst. eurų – panaudotos Pasaulio mokslininkų federacijos skiriamoms stipendijoms jauniems mokslininkams mokėti.

- ES struktūrinės paramos lėšomis finansuojamiems dviem projektams vykdyti 2022 m. panaudota 466,1 tūkst. eurų.

Priedai

LMA ir Jaunosios akademijos narių apdovanojimai ir pripažinimas

Juozui Augučiiui 2022 m. vasario 16 d. įteiktas Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino ordino Riterio kryžius. Kęstutis Sasnauskas, Vytautas Ruzgas, Algimantas Fedaravičius ir Kazimieras Ragulskis apdovanoti Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino ordino Karininko kryžiais. 2022 m. liepos 6 d. Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino ordino Riterio kryžiumi apdovano-
notas Albertas Malinauskas.

Vytautui Martinkui įteiktas LR Seimo Gabrielės Petkevičaitės-Bitės atminimo medalis „Tarnaukite Lietuvai“ už parlamentarizmo tradicijų puoselėjimą, pilietiškumo ir demokratijos skatinimą. Bonifacui Stundžiai įteikta LR Seimo Pirmininko pavaduotojo Pauliaus Saudargo padėka ir Seimo medalis už mokslinę ir visuomeninę veiklą, darbą VLKK bei LR Seimo Lituaniškos tradicijų ir paveldo įprasminimo komisijoje.

Juozas Vidmantis Vaitkus (su bendraautoriais), Vaidutis Kučinskas (su bedraautoriais) ir Gintautas Dzemyda (su bendraautore) tapo 2021 metų Lietuvos mokslo premijos laureatais. Taip pat šios premijos laureatais tapo LSMU mokslininkai jaunieji akademikai Jurgita Skiecevičienė ir Juozas Kupčinskas (su bendraautoriais).

Vidmantas Stanys įvertintas švietimo, mokslo ir sporto ministrės padėka už reikšmingus mokslinius pasiekimus sodo augalų genetikos ir selekcijos srityje ir sukurtas naujas augalų veisles.

Stasys Karazija apdovanotas Valstybinės miškų tarnybos „Auksinio ąžuolo lapo“ medaliu už indėlį plėtojant Lietuvos miškų tipologiją, aktyvią mokslininko poziciją ekologinės miškininkystės klausimais. Antanui Sederevičiui įteikta Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos padėka. Kazimierui Ragulskiiui suteiktas Pakruojo garbės piliečio vardas.

Vilijandui Bagdonavičiui, Mifodijui Sapagovui ir Vygantui Paulauskui įteiktos M. K. Čiurlionio fondo projekto „Lietuvos šviesuolis 2022“ taurės „Rex“. Valentinui Mikelėnui Lietuvos notarų rūmai įteikė Juozo Vilkutaičio-Keturakio medalį. Zenonui Norkui skirtas Lietuvos sociologų draugijos prof. Juozo Leonavičiaus vardo apdovanojimas už indėlį į Lietuvos mokslo duomenynų vystymą 2021 m. (drauge su Aelita Ambrulevičiūte, Jurgita Markevičiūte, Vaidu Morkevičiumi, Giedriumi Žvaliausku kaip tyrėjų grupės vadovu). Jūras Banys gavo apdovanojimą už indėlį, atsidavimą ir meilę Lietuvos studentų sportui (Lietuvos studentų sporto asociacija). Saulius Klimašauskas (su bedradarbėmis) apdovanotas „LRT metų apdovanojimais“ konkurso „Metų atradimas“ kategorijoje. Mečislovui Žalakevičiui įteiktas Lietuvos liaudies buities muziejaus padėkos diplomai už parodos „Tadas Ivanauskas: medžiojantis akademikas“ organizavimą.

Sergejus Oleninas (Sergej Olenin) geriausių universitetų ir mokslininkų reitingavimo sistemoje *Research.com* 2022 m. nurodytas kaip pirmaujantis mokslininkas Lietuvoje „Ekologijos ir evoliucijos“ srityje. Romualdą Karaziją pagerbė Tarptautinė astronomų sąjunga – Molėtų observatorijoje atrastam asteroidui 363706 suteikė pavadinimą „Karazija“.

Albinas Kusta apdovanotas VDU sidabro medaliu už ilgametį darbą Vytauto Didžiojo universitete, reikšmingus mokslinius pasiekimus, aktyvią visuomeninę veiklą bei universiteto vardo garsinimą. Algirdas Juozas Motuzas taip pat apdovanotas šiuo medaliu „Lietuvos universitetui – 100“. Audriui Sigitui Maruškei VDU sidabro medalis įteiktas už mokslo pasiekimus.

Aivaras Kareiva ir Albertas Malinauskas apdovanoti Teodoro Grotuso medaliu.

Aleksandrui Laucevičiui suteiktas VU profesoriaus emerito vardas.

Rūtai Dubakienei įteikta VU Rektorius padėka už aktyvų darbą universitete. Domas Kaunas VU Senato apdovanotas kaip skaitomiausios 2022 metais VU leidyklos išleistos mokslinės monografijos „Martynas Jankus“ (2021) autorius. Romualdai Lazutkai skirta VU Filosofijos fakulteto premija už ekspertinę veiklą ir dėstymo kokybę. Z. Norkui įteiktas 2022 m. VU apdovanojimas už geriausią metų tarptautinį universiteto mokslo projektą „BALTIC 100“ (drauge su Adomu Klimantu, Jurgita Markevičiute, Vytautu Valatka kaip tyrėjų grupės vadovui). Dainorai Pociūtei-Abukevičienei skirta VU Rektorius premija už 2022 m. mokslo pasiekimus.

Kęstučiui Armolaičiui įteikta LAMMC padėka už tarptautinį bendradarbiavimą ir aukščiausio citavimo indekso (IF) LAMMC mokslinę

publikaciją 2021 m.; Arvydui Povilaičiui – VDU Rektorius padėka; Elenai Bartkienei – LSMU VA Veterinarijos fakulteto padėka. Egidijus Šarauskis – VDU ŽŪA Mokslo premijų konkurso pirmosios vietos laimėtojas, jam įteikta VDU Rektorius padėka; Pranui Viškeliui – LAMMC padėka; Vytautas Getautis išrinktas inovatyviausiu 2022 m. KTU mokslininku.

Vytautas Ostaševičius tapo KTU monografijų konkurso nugalėtoju. Algirdas Vaclovas Valiulis apdovanotas Lietuvos jaunųjų mokslininkų sąjungos padėka už „2021 metų geriausios disertacijos“ konkurso darbų vertinimą.

LMA atminimo medaliai įteikti akademikams Algirdui Vaclovui Valiuliui, Jūratei Sprindytei, Gyčiui Juškai, Romualdai Karazijai, Vaidučiui Kučinskui, Zenonui Dabkevičiui, Rymantui Jonui Kažiui, Eugenijui Arvydui Janulaičiui, Eugenijui Manstavičiui, Algimantui Grigeliui, Česlovui Juknai, Vytautui Kaminskui (jam mirus, apdovanojimas įteiktas Akademiko artimiesiems) ir Zigmantui Kiaupai.

LMA ir LMAJA atstovai, dalyvavę „L'Oréal“– UNESCO konkurso „Moterims moksle“ žiuri, apdovanoti „L'Oréal“ padėkos raštais.

2022 m. lapkričio mėn. vyko LRT dokumentinio filmo „Ateities istorija. Lietuva“ premjera. Filme pristatyti visi valstybiniai Lietuvos universitetai ir 16 mokslinių išradimų-projektų, net šeši iš jų pasaulinio lygio – pirmą kartą mokslo pasaulį išvydę Lietuvoje. Tarp jų – akademiko, VU profesoriaus Virginijaus Šikšnio ir Gyvybės mokslų centro mokslininkų sukurtos garsiosios „genų žirklys“, kurios gali „iškarpyti“ paveldimas ligas, bei akademiko, KTU profesoriaus Vytauto Getaučio ir mokslininkų grupės pasiektas saulės elementų efektyvumo pasaulio rekordas.

LMA narių veiklos rezultatai, leidybinė mokslo žinių sklaida

I lentelė

LMA narių tiriamųjų ir mokslo populiarinimo darbų skaičius 2022 m.,
narių pripažinimas

	HSMS	MFChMS	BMGMS	ŽŪMMS	TMS	Iš viso
Narių skaičius (be užsienio narių)	32	37	38	26	32	165
Paskelbta leidinių (monografijų, vadovėlių, knygų)	24	4	10	10	4	52
Gauta patentų, sukurta veislių	–	–	2 patentai	2 patentai, 10 veislių	9 patentai	13 patentų, 10 veislių
Paskelbta mokslo straipsnių	58	193	180	138	170	739
Iš jų užsienio leidiniuose	44	190	128	107	153	622
Paskelbta mokslą populiarinančių straipsnių	72	12	53	52	10	199
Kalbėta renginiuose visuomenei, radijo ir TV laidose	188	28	152	42	127	537
Vykdyta konkursi- nių mokslo projektų	37	40	48	63	71	259
Iš jų tarptautinių	17	19	28	21	42	127
Atlikta ekspertizių	220	73	140	310	124	867
Įvertinti užsienio ir Lietuvos valstybiniais apdovanojimais	–	1	1	1	3	6
Gavo Lietuvos ir tarptautines mokslo premijas	–	1	1	–	1	3

II lentelė
Informacija apie LMA leidžiamus
periodinius mokslo žurnalus

LMA žurnalo pavadinimas	Mokslo sritis	Kuruojantis mokslų skyrius	Redakcinės kolegijos pirmininkas	Išleista spaudos lankų	Paskelbta straipsnių
Lituanistica	Humanitariniai mokslai	HSMS	Eugenijus Jovaiša	48,5	22
Menotyra			Rasa Vasinauskaitė	41,5	16
Filosofija. Sociologija			Aušra Maslauskaitė	55	45
	Socialiniai mokslai				
Lithuanian Journal of Physics	Gamtos mokslai	MFChMS	Evaldas Tornau	40,25	28
Chemija			Albertas Malinauskas	26,75	23
Biologija		BMGMS	Algimantas Paulauskas	32,5	20
Žemės ūkio mokslai	Žemės ūkio mokslai	ŽŪMMS	Kęstutis Romanecas	11,25	5
Energetika	Technologiniai mokslai	TMS	Pirmininko pavaduotojai Gintautas Miliauskas, Vytautas Martinaitis	16,75	11

Lietuvos mokslų akademijos narių sąrašas

2022 m. gruodžio 31 d.

LIETUVOS MOKSLŲ AKADEMIJOS TIKRIEJI NARIAI

Egidijus Aleksandravičius • Antanas
Andrijauskas • Kęstutis Armolaitis • Juozas
Augutis • Vilijandas Bagdonavičius • Jūras
Banys • Rimantas Barauskas • Romas
Baronas • Elena Bartkienė • Audrius
Beinorius • Vidmantas Bižokas • Grasilda
Blažienė • Marijonas Bogdevičius • Vilmantė
Borutaitė • Arūnas Bukantis • Vladas
Algirdas Bumelis • Eugenijus Butkus • Vincas
Būda • Raimondas Čiegis • Zenonas
Dabkevičius • Darius Danusevičius • Rūta
Dubakienė • Artūras Dubickas • Audrius
Dubietis • Pavelas Duchovskis • Gintautas
Dzemyda • Algis Džiugys • Arvidas
Galdikas • Vytautas Getautis • Juozas
Vidas Gražulevičius • Saulius
Grigalevičius • Vidmantas
Gulbinas • Rimantas Jankauskas • Rūta
Janonienė • Eugenijus Jovaiša • Gediminas
Juzeliūnas • Žydrė Kadžiulienė • Rimantas
Kačianauskas • Artūras Kaklauskas • Gintaris
Kaklauskas • Algirdas Kaliatka • Aivaras
Kareiva • Domas Kaunas • Dalia
Klajumienė • Saulius Klimašauskas • Jūratė
Kriaučiūnienė • Arūnas Krotkus • Vaidutis
Kučinskas • Zita Aušrelė
Kučinskienė • Albinas Kuncevičius • Limas

Kupčinskas • Aleksandras
Laucevičius • Valdas Stanislovas
Laurinavičius • Antanas Laurinčikas • Romas
Lazutka • Remigijus Leipus • Ričardas
Makuška • Mindaugas Malakauskas • Albertas
Malinauskas • Audrius Sigitas
Maruška • Aušra Maslauskaitė • Jonas
Mažeika • Liudas Mažeika • Valentinas
Mikelėnas • Robert Mokrik • Jonas
Remigijus Naujalis • Vytautas
Nekrošius • Gediminas Niaura • Eugenijus
Norkus • Zenonas Norkus • Sergej
Olenin • Vytautas Ostaševičius • Rolandas
Palekas • Rimvydas Petrauskas • Konstantinas
Pileckas • Alfas Pliūra • Dainora Pociūtė-
Abukevičienė • Sigitas Podėnas • Povilas
Poškas • Arvydas Povilaitis • Gediminas
Račiukaitis • Minvydas Kazys
Ragulskis • Rimantas Ramanauskas • Arūnas
Ramanavičius • Daiva Rastenytė • Valdemaras
Razumas • Vytautas Ruzgas • Giedrė
Samuolienė • Kęstutis Sasnauskas • Antanas
Sederevičius • Jūratė Sprindytė • Darius
Staliūnas • Vidmantas Stanyš • Gediminas
Staugaitis • Kęstutis Strupas • Bonifacas
Stundžia • Egidijus Šarauskis • Raimundas
Šiaučiūnas • Virginijus Šikšnys • Gintautas
Tamulaitis • Sigitas Tamulevičius • Gediminas
Valkiūnas • Leonas Valkūnas • Gintaras

Valušis • Česlovas Venclovas • Pranas
Viškelis • Mečislovas Žalakevičius • Remigijus
Žaliūnas • Henrikas Žilinskas • Artūras
Žukauskas • Aurelija Žvirblienė

LIETUVOS MOKSLŲ AKADEMIJOS NARIAI EMERITAI

Ramutis Bansevičius • Vytautas
Basys • Antanas Buračas • Viktorija
Daujotytė-Pakerienė • Mykolas
Daunys • Vincentas Dienys¹ • Danielius
Eidukas² • Algimantas Fedaravičius • Algirdas
Gaižutis • Jonas Grigas • Romualdas
Grigas • Algimantas Grigelis • Feliksas
Ivanauskas • Eugenijus Arvydas
Janulaitis • Česlovas Jukna • Benediktas
Juodka • Gytis Juška • Vytautas
Kaminskas³ • Sofija Kanopkaitė • Romualdas
Karazija • Stasys Karazija • Rymantas
Jonas Kažys • Zigmuntas Kiaupa • Kęstutis
Kilkus • Juozas Kulys • Giedrius
Antanas Kuprevičius • Albinas
Kusta • Pranas Kūris • Eugenijus
Manstavičius • Vytautas Martinkus • Arvydas
Virgilijus Matulionis • Gediminas
Motuza Matuzevičius • Algirdas
Juozas Motuzas • Evaldas
Nekrašas • Vygantas Paulauskas • Algis
Petras Piskarskas⁴ • Antanas
Praškevičius⁵ • Kazimieras
Ragulskis • Algirdas Jonas Raila • Mifodijus
Sapagovas • Leonardas Sauka⁶ • Vytautas
Jonas Sirvydis • Vytautas Konstantinas
Sirvydis • Algirdas Skirkevičius • Algirdas

¹ Mirė 2022 04 02.

² Mirė 2023 02 26.

³ Mirė 2022 11 09.

⁴ Mirė 2022 06 11.

⁵ Mirė 2022 10 23.

⁶ Mirė 2022 10 17.

Sliesaravičius • Algirdas Petras
Stabinis • Jurgis Kazimieras
Staniškis • Donatas Surgailis • Vytas
Antanas Tamošiūnas • Adolfas Laimutis
Telksnys⁷ • Giedrius Uždavins • Juozas
Vidmantis Vaitkus • Algirdas Vaclovas
Valiulis • Veronika Vasiliauskienė • Jurgis
Vilemas • Gintautas Žintelis • Edmundas
Kazimieras Zavadskas • Antanas
Žilinskas • Vladas Žulkus

LIETUVOS MOKSLŲ AKADEMIJOS UŽSIENIO NARIAI

Hojatas Adeli (Hojjat Adeli) • Makoto
Asašima (Makoto Asashima) • Algirdas
Avižienis • Petras V. Avižonis • Aleksejus
Bogdanovas • Deividas Bridžesas
(David Bridges) • Endriu Bušas (Andrew
Bush) • Czinde Cao (Jinde Cao) • Pietras
Umbertas Dinis (Pietro Umberto
Dini) • Vinfrydas Drochneris (Winfried
Drochner) • Robertas Nilas Džounsas
(Robert Neil Jones) • Sventas Ekdalis (Sven
Ekdahl) • Hansas Jurgenas Foitas (Hans
Jürgen Voigt) • Šarlotė Friozė Fišer (Charlotte
Froese Fischer) • Maiklas Fulen (Michael
Fullen) • Rivneras Ganijevas (Rivner
Ganiev) • Frydrichas Gėcė (Friedrich
Götze) • Jurijus Gleba (Juri Gleba) • Janas
Harfas (Jan Harff) • Sergejus Inge-
Večtomovas (Sergej Inge-Večtomov) • Stivenas
Helfordas (Stephen E. Halford)⁸ • Rynkas
van Hrondelė (Rienk van Grondelle) • Janas
Jankovskis (Jan Jankowski) • Haincas
Jerochas (Heinz Jeroch) • Janas Jurkevičius
(Jan Jurkiewicz) • Tomas Justelis
(Thomas Jüstel) • Janušas Kacpžykas
(Janusz Kacprzyk) • Zdzislavas Kaveckis

⁷ Mirė 2022 10 24.

⁸ Mirė 2022 07 13.

(Zdzisław Kawecki) • Vytautas (Victor)
Klemas⁹ • Emilijus Knystautas • Ričardas
Gajus Komptonas (Richard Guy
Compton) • Ivanas Karlas Erikas Magnusonas
(Ivan Karl-Eric Magnusson) • Pėteris
Malfertaineris (Peter Malferttheiner) • Algis
Mickūnas • Zenonas Mruzas (Zenon
Mróz) • Žeraras Muru (Gérard Albert
Mourou) • Stenas Nilsonas (Sten
Nilsson) • Panas M. Pardalas (Panos M.
Pardalos) • Filipas Patsalis (Philippos
C. Patsalis) • Dmitrijus Pavlovas (Dmitrij
Pavlov) • Hansas Hartmutas Pėteris (Hans
Hartmut Peter) • Andrė Priumo (André
Preumont) • Kaliampudis Radhakrišna
Rao (Calyampudi Radhakrishna
Rao) • Reinas Raudas (Rein Raud) • Baiba

Rivža • Migelis Sanchuanas (Miguel
A. F. Sanjuan) • Eva Marija Severinson
(Eva Maria Severinson) • Karlas
Skirnisonas (Karl Skirnisson) • Kenvėjus
Montgomeris Smitas (Kenway Montgomery
Smith) • Janas Erikas Solheimas (Jan
Erik Solheim) • Tarmas Somerė (Tarmo
Soomere) • Ojaras Sparytis (Ojārs
Spārītis) • Voldemaras Strykis (Voldemārs
Strīkis) • Rolandas Sune Svanbergas
(Roland Sune Svanberg) • Robertas
Šileris (Robert Shiller) • Michailas
Šuras (Michael Shur) • Rimas
Vaičaitis • Rimvydas Vasaitis • Dyteris
Verneris (Dieter Werner) • Richardas
Vilemsas (Richard Villems) • Antoninas
Zikikis (Antonino Zichichi)

⁹ Mirė 2022 04 24.

LMA ir su partneriais organizuoti 2022 metų renginiai

☉ SAUSIS

- 2 d. Popietė, skirta Monsinjero Kazimiero Vasiliausko 100-osioms gimimo metinėms, „Nepaprastai paprastas“.
- 18 d. Ataskaitinis Žemės ūkio ir miškų mokslų skyriaus narių susirinkimas.
- 18 d. Ataskaitinis Technikos mokslų skyriaus narių visuotinis susirinkimas.
- 20 d. Ritos Aleknaitės-Bieliauskienės knygos „Nijolės Ambrazaitytės žvaigždė“ sutiktuvės.
- 20 d. Matematikos, fizikos ir chemijos mokslų skyriaus narių visuotinis susirinkimas.
- 25 d. Akademikės Viktorijos Daujotytės knygos „Arvydas Šliogeris: „Mano elementorius buvo Homeras“ pristatymas ir diskusija.
- 27 d. Ataskaitinis HSMS narių visuotinis susirinkimas.
- 27 d. Dr. Monikos Skerytės-Kazlauskienės nuotolinė paskaita „Nori? Nenori? Reikia? – kas priverčia išlipti iš lovos? Pokalbis apie motyvaciją“.
- 28 d. Ataskaitinis Biologijos, medicinos ir geomokslų skyriaus narių susirinkimas.

☉ VASARIS

- 2 d. Nuotolinis Technikos mokslų skyriaus narių visuotinis susirinkimas.
- 3 d. Mokslinė konferencija „Politiškumas, ideologija ir žodžio laisvė filosofiniu, sociologiniu ir komunikaciniu požiūriu.
- 3 d. Nuotolinė paskaita-pasikalbėjimas „Robotai ateina“ iš renginių ciklo „Mokslo žinių dienos“.
- 10 d. Dr. Artūro Acaus nuotolinė paskaita „Juodosios skylės: nuo idėjos iki nuotraukos“.
- 10 d. Viešoji diskusija „Puslaidininkiai Lietuvoje: mokslo ir pramonės dabartis bei perspektyvos“.
- 15 d. Renginys, skirtas Vasario 16-ajai.
- 23 d. Konferencija „Jaunųjų mokslininkų pasiekimai fundamentinėje kardiologijoje“.
- 28 d. LMA Humanitarinių ir socialinių mokslų skyriaus narių visuotinis susirinkimas.

☉ KOVAS

- 2 d. Dr. Tomo Čelkio nuotolinė paskaita „Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės teritorijos pasienis XVI a.: savų ir užsienio gyventojų konfliktai“.

- 3 d. 2021 metų Lietuvos mokslo premijos laureato diplomų teikimo išskilmės.
- 4 d. Mokslinė konferencija „Teodoras Grotusas. Genijus, pralenkęs laiką“.
- 15 d. Technikos mokslų skyriaus narių visuotinis susirinkimas.
- 15 d. Valstybinės lietuvių kalbos komisijos apdovanojimai už lietuvių kalbos puoselėjimą.
- 22 d. Matematikos, fizikos ir chemijos mokslų skyriaus diskusija apie tiekimo grandines puslaidininkų gamyboje.
- 24 d. Dr. Tomo Lapinsko nuotolinė paskaita „Įdomiausios naujovės medicinos srityje“.
- 25 d. Viešoji paskaita „Produktyvumo analizė: teorija ir taikymas“.
- 25 d. Laboratoriniai darbai Lietuvos gimnazistams VU chemijos ir geomokslų fakulteto laboratorijose.
- 26 d. Paminklo Teodorui Grotusui atminti atidengimo ceremonija Žeimelyje.
- 31 d. Akad. Gedimino Staugaičio jubiliejinė popietė „Agrochemijos ir poezijos dermė“.
- © BALANDIS
- 5 d. Apskritojo stalo diskusija „COVID-19 aktualijos“.
- 6 d. Posėdis-diskusija „Agronomija ir Europos Sąjungos žaliasis kursas“.
- 7 d. Vakaras, skirtas rašytojos Ievos Simonaitytės 125-osioms gimimo metinėms.
- 12 d. Ataskaitinis Lietuvos mokslų akademijos narių visuotinis susirinkimas.
- 15 d. Laboratoriniai darbai Lietuvos gimnazistams VU chemijos ir geomokslų fakulteto laboratorijose.
- 19 d. Tapybos albumo „Meditacijos: spalvų ir simbolių pasaulis“ (aut. Saulius Kruopis) pristatymas.
- 21 d. Renginiai, skirti monsinjoro Kazimiero Vasiliausko 100-mečiui paminėti.
- 25 d. Pasaulinė kvantinė diena Lietuvoje.
- 25 d. DNR diena Lietuvoje.
- 28 d. Renginys, skirtas akademiko Alfonso Merkio (1927–2016) 95-osioms gimimo metinėms.
- 28 d. Dr. Anatolijaus Eisino nuotolinė paskaita „Kaip pagaminti pagrindinį dezinfekcinio skysčio komponentą – spiritą (etanolį)?
- 28 d. „Mokslininkų rūmų“ ir Jaunosios akademijos organizuota ekskursija gimnazistams po VU Fizikos fakulteto magnetinio rezonanso laboratorijas.
- 29 d. Konferencija „Regionai ir savivalda Lietuvoje. Problemos ir perspektyvos“.
- © GEGUŽĖ
- 4–6 d. 28-oji tarptautinė mokslinė-praktinė konferencija „Žmogaus ir gamtos sauga 2022“.
- 5 d. Motinos dienos skirtas koncertas „Aš drugeliu nutūpsiu tau ant rankos“.
- 10 d. Akademiko Jurgio Brėdikio (1929–2021) atsiminimų ir apmąstymų knygos „Kelionė“ sutiktuvės.
- 12 d. LMA Biologijos, medicinos ir geomokslų skyriaus išvažiuojamasis posėdis.
- 12 d. Akademikų Grasilos Blažienės ir Giedriaus Kuprevičiaus pokalbis „Ne tik prūsų godos...“
- 12–13 d. 16-oji tarptautinė konferencija „Gyvasis gamtos ženklas“ (*The Vital Nature Sign*, VNS 2022).
- 13 d. Konferencija „Sodininkystės ir daržininkystės mokslo aktualijos ir sprendimai“ bei sodų žydėjimo šventė.
- 16 d. Mokslinė konferencija „Lietuvos magistrantų informatikos ir IT tyrimai“.

- 17 d. Dr. Viktorijos Vaštakaitės-Kairienės nuotolinė paskaita „Sveikas maistas dirbtinėje aplinkoje“.
- 17 d. Lietuvos mokslų akademijos diena Ignalinos rajono savivaldybėje.
- 18 d. Akademikės prof. habil. dr. Viktorijos Daujotytės knygos „Arvydas Šliogeris: „Mano elementorius buvo Homeras“ sutiktuvės.
- 19 d. Tarptautinio poezijos festivalio „Poezijos pavasaris“ renginys Lietuvos mokslų akademijoje.
- 20 d. Tarptautinė konferencija „Populiarijų genetika iš Baltų perspektyvos: lietuvių genomų mikroevoliuciniai procesai“.
- 25 d. Tarptautinės mokslų akademijų sąjungos (IAP) pasaulinės ataskaitos „Sveikata klimato kaitos sąlygomis“ pristatymas.
- 26 d. Tarptautinio poezijos festivalio „Poezijos pavasaris“ renginys Lietuvos mokslų akademijoje.
- 27 d. Tarptautinė konferencija „Kepenų transplantacija: nauji pokyčiai ir iššūkiai“.
- 31 d. Lenkijos lietuvių bendruomenės ir Punksko valsčiaus diena Lietuvos mokslų akademijoje.
- 9 d. Lietuvos mokslų akademijos išvažiuojamoji konferencija „Lietuvos–Rytprūsių pasienis ir Lietuvos geležinkelių istorija“.
- 15 d. Lietuvos mokslų akademijos diena Panevėžyje.
- 15–17 d. Tarptautinė mokslinė konferencija „Jochimas Lelevelis ir pagalbinių istorijos mokslų praeitis, dabartis bei ateitis“.
- 16 d. Išvažiuojamasis Žemės ūkio ir miškų mokslų skyriaus posėdis „Modernios miško sodmenų auginimo technologijos“.
- 21 d. Lietuvos mokslų akademijos narių visuotinis susirinkimas.
- 27 d. Paskaita „Įvadas į rentgeno spindulių kompiuterinę mikrotomografiją“.
- 27 d. Kūrybinė diskusija „Matematinės analizės ir šiuolaikinių modeliavimo metodų taikymas kardiologijoje ir medžiagų moksle“.
- 06 27–07 01 d. Tarptautinė 14-oji Europos atomų, molekulių ir fotonų konferencija (ECAMP'14).
- © LIEPA
- 2 d. Europos fizikų draugijos atminimo lentos Žeimelyje atidengimo ceremonija.
- 21 d. Forumas, skirtas Pasaulinei hepatito C dienai.
- © BIRŽELIS
- 1 d. Išvažiuojamasis MFChM skyriaus narių posėdis „Global BOD Group“ ir apskritojo stalo diskusija „Šiuolaikinių gamybos procesų virtualaus modeliavimo ir jų optimizavimo galimybės“.
- 2 d. Knygos „Viršukalnės. Profesoriumi Juozui Algimantui Krikštopaičiui atminti“ sutiktuvės.
- 3 d. 5-asis tarptautinis dirvožemio fizikos simpoziumas.
- 8–9 d. Tarptautinė konferencija „Augalų selekcijos tradiciniai ir naujieji uždaviniai“.
- © RUGPJŪTIS
- 8–10 d. 7-asis tarptautinis pasitarimas feroelektrinių relaksorių klausimais.
- 22–26 d. 24-oji tarptautinė konferencija-mokykla „Šiuolaikinės medžiagos ir technologijos“ (*Advanced Materials and Technologies* 2022).
- © RUGSĖJIS
- 6 d. Konferencija-diskusija, skirta aptarti „Enciklopedijos Lietuvai ir pasauliui“ dabartį ir ateitį.

- 8 d. Dr. Audronės Veilentienės monografijos „Kauno technologijos universiteto istorijos kelias“ sutiktuvės.
- 8 d. Žemės ūkio ir miškų mokslų skyriaus išvažiuojamasis posėdis „Pažangios pašaro gamybos technologijos smulkiems gyvūnams“.
- 9 d. „Mokslininkų rūmų“ ir Jaunosios akademijos organizuotos ekskursijos Lietuvos gimnazistams po Fizinių ir technologijos mokslų centro laboratorijas ir paskaitos apie lazerines technologijas.
- 12 d. Adolfo Jucio akademiniai skaitymai.
- 15 d. Biologijos, medicinos ir geomokslų skyriaus narių visuotinis susirinkimas.
- 15 d. Dr. Maženos Mackoit-Sinkevičienės paskaita apie mokslininko-fiziko karjerą „Su kuo valgoma fizika?“.
- 15–16 d. 13-oji tarptautinė konferencija „Transbaltica 2022: transporto mokslas ir technologijos“ (*Transportation science and technology*).
- 16 d. Konferencija, skirta akademiko Stepono Kolupailos (1892–1964) 130-osioms gimimo metinėms.
- 19 d. Atminimo popietė, skirta akad. Povilo Brazdžiūno (1897–1986) 125-osioms gimimo metinėms.
- 20 d. Technikos mokslų skyriaus narių visuotinis susirinkimas.
- 20 d. Lietuvos mokslų akademijos narių visuotinis susirinkimas.
- 21 d. Interaktyvi paskaita moksleiviams „Roboto humanoido Ažuolo vizitas“.
- 21 d. Dr. Renatos Minkevičiūtės paskaita „Ekskursija po Saulės planetų sistemą“.
- 23 d. Mokslinė-praktinė konferencija „Rinkimų kodeksas – naujovės, iššūkiai, perspektyvos“.
- 26–28 d. 3-ioji tarptautinė konferencija „Sodininkystės ir daržininkystės mokslinės aktualijos ir inovacijos 2022“.
- 28 d. Atminimo popietė „Valdžia ir mokslas“, skirta pirmojo nepriklausomybę atkūrusios Lietuvos Respublikos Prezidento Algirdo Mykolo Brazausko (1932–2010) 90-osioms gimimo metinėms.
- 29–30 d. Tarptautinė konferencija „Mikrobiota ir gyvūnas: sąveika, sveikatingumas, gerovė ir produkcija“.
- 29 d. Mokslinė konferencija „Quo vaditis, silvae?“.
- 29 d. Išvažiuojamasis renginys, skirtas Maironio 160-osioms gimimo metinėms.
- 30 d. Renginiai, skirti akad. Pranciškaus Baltraus Šivickio (1882–1968) 140-osioms gimimo metinėms.

© SPALIS

- 5 d. Simpoziumas „Dirbtinio intelekto technologijų taikymai vaizdų analizėje“.
- 5–7 d. Tarptautinė mokslinė konferencija „Transport Means 2022“.
- 10 d. Prof. dr. Rimanto Stuko paskaita „Sveiki pusryčiai – žvalios ir darbingos dienos pradžia“.
- 12 d. Interaktyvi paskaita „Roboto humanoido Ažuolo vizitas“.
- 13 d. Paskaita „Apie baltų kilmę naujausių mokslo pasiekimų kontekste“.
- 14 d. Nuotolinė konferencija „Veterinarija šiandien: galvijų bandos sveikatingumas ir jo valdymas“.
- 18 d. Pirmojo Lietuvos mokslų akademijos prezidento Vinco Mickevičiaus-Krėvės (1882–1954) atminimo valanda.
- 19 d. Renginiai, skirti profesoriaus, akademiko Mykolo Biržiškos (1882–1962)

- 140-osioms gimimo ir 60-osioms mirties metinėms.
- 19 d. Technikos mokslų skyriaus išvažiujamasis posėdis gamybos ir technologinių procesų automatizavimo įmonėje „Elinta“.
- 20 d. Tarptautinė konferencija „Ignotas Domeika ir intelektualinė Vilniaus aplinka XIX a. pradžioje“.
- 20 d. Konferencija „Lietuvos tvaraus vystymosi iššūkiai 2023–2027 metų laikotarpiu“.
- 25 d. Pakruojo rajono diena Lietuvos mokslų akademijoje.
- 25 d. Akad. Giedriaus Kuprevičiaus nuotolinė paskaita-pamoka „Menas kasdienybėje“.
- 26 d. Lietuvos mokslų akademijos diena Alytuje.
- 26 d. 4-oji tarptautinė mokslinė konferencija *AgroEco2022*: „Agroekosistemų tvarumas: anglies san kaupų dirvožemyje, maisto saugos ir klimato pokyčių sąsajos“.
- 27 d. Matematikos, fizikos ir chemijos mokslų skyriaus narių visuotinis susirinkimas „Lietuva tarptautinėse infrastruktūrose: ekstremalios šviesos infrastruktūra“.
- 27 d. Seminaras-diskusija „Maistas – nuo maistinės vertės iki maisto mikrokompone ntų ir vartotojams sukeltų emocijų svarbos“.
- 27 d. Regionų diena Lietuvos mokslų akademijoje.
- 27 d. Prof. Aivo Ragauskio paskaita „Tebūnie šviesa. Kėdainių evangelikų reformatų gimnazija (XVII a. 5 dešimt. – XIX a. 7 dešimt.)“.
- 3 d. Biologijos, medicinos ir geomokslų skyriaus posėdis-mokslinė diskusija „Personalizuota medicina Lietuvoje – kur esam ir ką daryti?“.
- 4 d. Konferencija „Aktualios 2022 metų biologijos ir medicinos mokslų naujienos“.
- 8 d. „Lietuvos šviesuoliai 2022“ projekto išskilmės „Lietuvos šviesuoliai matematikai ir informatikai“.
- 10 d. 11-oji jaunųjų mokslininkų konferencija „Jaunieji mokslininkai – žemės ūkio pažangai“.
- 11 d. 24-oji Europos jaunųjų mokslininkų konferencija „Jungiančioji Europos gastroenterologų konferencija / *European bridging meeting in gastroenterology*“.
- 15 d. Diskusija „Darni žmonijos plėtra“.
- 16 d. Seminaras „Fundamentiniai mokslai – kardiologijai“.
- 16 d. Tarptautinė mokslinė konferencija „Gybulininkystė: naujausios tendencijos ir ateities perspektyvos“.
- 16 d. Nuotolinė paskaita „Burgundų kilmin gojo Žilibero de Lanua (Ghillebert de Lannoy) riteriškos kelionės po Rytų Europą (ir Lietuvą) XV amžiuje“.
- 17 d. Žemės ūkio ir miškų mokslų skyriaus narių visuotinis susirinkimas ir žemės ūkio mokslų srities LMA Jaunosios akademijos narių rinkimai.
- 17 d. Vytauto Gedgaudo knygos „Pirmyn arba mirk“ sutiktuvės.
- 17 d. Akad. Algirdo Vaclovo Valiulio nuotolinė paskaita „Technologijos – amžina žmonijos palyda ir viltis“.

© LAPKRITIS

- 22 d. Diskusija „Jaunųjų mokslo daktarų akademinė karjera: iššūkiai ir galimybės“.
- 22 d. Humanitarinių ir socialinių mokslų skyriaus posėdis dėl kandidatų į LMAJA narius atrankos.
- 24 d. 15-oji Lietuvos jaunųjų mokslininkų konferencija „Bioateitis: gamtos ir gyvybės mokslų perspektyvos“.
- 24 d. Laboratoriniai darbai Lietuvos gimnazistams VU chemijos ir geomokslų fakulteto laboratorijose.
- 25 d. Mokslinis seminaras „Pažeistų vandens ekosistemų atkūrimas – Lietuvos patirtis ir ateities perspektyvos“.
- 28 d. Knygos „PAS. Paleko architektų studija 2“ (leidykla „Lapas“, 2022) sutiktuves.
- 29–30 d. Europos mokslo patarėjų forumo (European Science Advisors Forum) metinis susirinkimas, dalyvaujant LMA ir LMT.
- 29 d. „Mokslininkų rūmų“ ir Jaunosios akademijos organizuotos ekskursijos Lietuvos gimnazistams į Fizinių ir technologijos mokslų centro laboratorijas ir paskaitos apie lazerines technologijas.
- **GRUODIS**
- 1 d. Viešoji diskusija apie energetikos aktualijas.
- 1–3 d. 13-oji tarptautinė konferencija „Duomenų analizės metodai programų sistemoms“.
- 5 d. Hepatito C eliminacijos Lietuvoje ambasadorių susirinkimas.
- 6 d. Biologijos, medicinos ir geomokslų skyriaus narių susirinkimas ir LMA Jaunosios akademijos narių rinkimai.
- 6 d. Technikos mokslų skyriaus kandidatų į LMAJA narius atrankos komisijos posėdis.
- 8 d. Operos solistų pagerbimo vakaras-koncertas.
- 8 d. Matematikos, fizikos ir chemijos mokslų skyriaus narių visuotinis susirinkimas ir LMA Jaunosios akademijos narių rinkimai.
- 9 d. Seminaras „Europos Jungtinė dirvožemio programa (EJP SOIL) – paspartis dirvožemio tyrimams“.
- 13 d. LMA išvažiuojamoji konferencija Lietuvos etnokosmologijos muziejuje.
- 15 d. Konferencija „Baltų vienybės stiprinimas per kultūrinį bendradarbiavimą“.
- 15 d. Paskaitos apie Vilniaus širdies – Gedimino pilies kalno – praeitį, dabartį ir ateitį.
- 20 d. Lietuvos mokslų akademijos narių visuotinis susirinkimas.
- 28 d. Konferencija „Mikroevoliuciniai procesai lietuvių genome“.
- 30 d. 11-asis Lietuvos jaunųjų matematikų susitikimas.

Naudoti sutrumpinimai

ALLEA	Visos Europos mokslų akademijų federacija (<i>All European Academies</i>)	HSMS	Humanitarinių ir socialinių mokslų skyrius
AM	Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija	IAP	Tarptautinė mokslų akademijų sąjunga (<i>InterAcademy Partnership</i>)
BMGMS	Biologijos, medicinos ir geomokslų skyrius	IT	informacinės technologijos
CERN	Europos branduolinių mokslinių tyrimų organizacija	ISC	Tarptautinė mokslo taryba (<i>International Science Council</i>)
COVID-19	2019 metais pradėjusio plisti vainikinio viruso sukeliama liga (<i>Coronavirus-induced disease-2019</i>)	JAV	Jungtinės Amerikos Valstijos
DB	duomenų bazė	JK	Jungtinė Karalystė
EASAC	Europos Sąjungos šalių, Norvegijos, Šveicarijos ir JK akademijų mokslo konsultacinė taryba (<i>European Academies Science Advisory Council</i>)	KAM	Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija
EK	Europos Komisija	KTU	Kauno technologijos universitetas
ES	Europos Sąjunga	KU	Klaipėdos universitetas
FEAM	Europos medicinos mokslų akademijų federacija (<i>Federation of European Academies of Medicine</i>)	LAMMC	Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centras
FTMC	Fizinių ir technologijos mokslų centras	LEI	Lietuvos energetikos institutas
GTC	Gamtos tyrimų centras	LII	Lietuvos istorijos institutas
		LKMA	Lietuvių katalikų mokslo akademija
		LLTI	Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas
		LMA	Lietuvos mokslų akademija
		LMAJA	Lietuvos mokslų akademijos Jaunoji akademija

LMAVB	Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių biblioteka		politikai“ (<i>Science Advice for Policy by European Academies</i>)
LMT	Lietuvos mokslo taryba	ŠMSM	Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija
LMTA	Lietuvos muzikos ir teatro akademija	ŠU	Šiaulių universitetas
LR	Lietuvos Respublika	TMS	Technikos mokslų skyrius
LRS	Lietuvos Respublikos Seimas	UAB	uždaroji akcinė bendrovė
LRT	Lietuvos Respublikos nacionalinis transliuotojas	UEAA	Europos taikomųjų žemės ūkio, maisto ir gamtos mokslų akademijų sąjunga (<i>The Union of European Academies for Sciences applied to Agriculture, Food and Nature</i>)
LSMC	Lietuvos socialinių mokslų centras		
LSMU	Lietuvos sveikatos mokslų universitetas		
LVPA	Lietuvos verslo paramos agentūra	UNESCO	Jungtinių Tautų švietimo, mokslo ir kultūros organizacija
MA	mokslų akademija	UNMA	Ukrainos nacionalinė mokslų akademija
MFChMS	Matematikos, fizikos ir chemijos mokslų skyrius	VDU	Vytauto Didžiojo universitetas
MITA	Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūra	VG TU	Vilniaus Gedimino technikos universitetas (VILNIUS TECH)
MRU	Mykolo Romerio universitetas	VLKK	Valstybinė lietuvių kalbos komisija
MTEPI	Moksliniai tyrimai, eksperimentinė plėtra ir inovacijos	VRM	Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija
SAM	Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija	VŠĮ	viešojoji įstaiga
SAPEA	penkių Europos MA tinklų – <i>Academia Europaea</i> (Europos akademija), ALLEA, EASAC, Euro-CASE (Europos technologijų, taikomųjų ir inžinerijos mokslų akademijų taryba) ir FEAM – konsorciumo kaip EK patarėjų veikla „Europos akademijų moksliniai patarimai	VA	Veterinarijos akademija
		VU	Vilniaus universitetas
		ŽŪA	Žemės ūkio akademija
		ŽŪM	Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija
		ŽŪMMS	Žemės ūkio ir miškų mokslų skyrius

Leidinio „Lietuvos mokslų akademijos 2022 metų veiklos ataskaita“
redakcinė taryba: Jūras Banys (pirmininkas), Andrius Bernotas, Zenonas Dabkevičius,
Gintautas Dzemyda, Limas Kupčinskas, Rolandas Maskoliūnas, Vytautas Nekrošius,
Rimvydas Petrauskas, Vidmantas Stanys, Raimundas Šiaučiūnas, Leonas Valkūnas

Medžiagą parengė LMA mokslų skyrių pirmininkai Gintautas Dzemyda, Limas Kupčinskas,
Vytautas Nekrošius, Vidmantas Stanys, Leonas Valkūnas, mokslų skyrių vyriausiosios
koordinatorės Silva Aukštinaitytė, Aurika Bagdonavičienė, Reda Daukšienė,
Jadvyga Olechnovičienė, Valerija Paškauskienė, vyr. finansininkė Rasa Aleknavičienė,
skyriaus „Mokslininkų rūmai“ vadovė Aldona Daučiūnienė, Leidybos skyriaus vadovė
Zina Turčinskienė, vyr. referentė Lyda Milošienė, Organizacinio skyriaus vyr. specialistė
tarptautiniams ryšiams Violeta Skirgailienė, LMAJA alumnas Vaidas Palinauskas,
LMAJA vicepirmininkė Viktorija Vaštakaitė-Kairienė, ES struktūrinių fondų paramos
projektų valdymo grupės vadovė Greta Budreikė, LMA Vrublevskių bibliotekos
direktorius Sigitas Narbutas ir Komunikacijos skyriaus vedėja Inga Berulienė

Sudarytojai: Andrius Bernotas, Rolandas Maskoliūnas

Apsvarstyta Lietuvos mokslų akademijos prezidento
2023 m. kovo 21 d. posėdyje

Kalbos redaktorė Sandra Tamulionienė
Tekstą tvarkė Genė Griezienė
Nuotraukos Virginijos Valuckienės
Apipavidalino Miglė Datkūnaitė

Iliustruota Lietuvos mokslų akademijos
rūmų patalpų šviestuvų nuotraukomis

Išleido Lietuvos mokslų akademija
Gedimino pr. 3, 01103 Vilnius
lma.lt

Spausdino UAB „Utenos Indra“
Tiražas 200 egz.
Nemokamai
ISSN 2029-9397
ISSN 2669-1604 (elektroninis)

ISSN 2029-9397

9 772029 939005